

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ НАУК І СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній рівень – бакалавр

на тему: **«КИТАЙСЬКА ДИПЛОМАТІЯ ДЕЕСКАЛАЦІЇ РОСІЙСЬКОЇ
ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИХ ІНСТИТУТАХ
(НА ПРИКЛАДІ ООН)»**

Виконав:

студент 4 року навчання

спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»

Сидоров Ростислав Вячеславович

Керівник:

Єфремов Дмитро Петрович

кандидат економічних наук

доцент кафедри міжнародних відносин

КИЇВ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ “DEVELOPMENTAL PEACE” У ДИПЛОМАТІЇ КИТАЮ	5
1.1. “Developmental Peace” як альтернатива теорії ліберального миру в міжнародних відносинах	5
1.2. Концептуалізація деескалації в міжнародних відносинах	13
1.3. Методологія дослідження: корпусний та порівняльний аналіз	18
РОЗДІЛ 2. ПРОСУВАННЯ КИТАЙСЬКОЇ ВЕРСІЇ ДОСЯГНЕННЯ МИРУ НА МАЙДАНЧИКУ РБ ООН: РОЗГЛЯД ПРИКЛАДНИХ КЕЙСІВ	24
2.1. Оцінка запропонованих та ухвалених резолюцій ООН з питань війни в Україні	24
2.2. Дебати в РБ ООН щодо війни між Ізраїлем та Хамас	35
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КИТАЄМ КОНЦЕПЦІЇ “DEVELOPMENTAL PEACE” У КЕЙСАХ УКРАЇНИ ТА ІЗРАЇЛЮ	51
3.1. Колокації у промовах представника Китаю щодо війни в Україні	51
3.2. Виступи представника Китаю щодо війни між Ізраїлем та Хамас: дослідження колокацій	65
3.3. Китайська модель деескалації та її узгодженість з “Developmental Peace”	73
ВИСНОВКИ	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	87
АНОТАЦІЯ	98

ВСТУП

Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну у лютому 2022 року стало каталізатором глибоких зрушень у системі міжнародних відносин, гостро поставивши питання про ефективність чинних безпекових механізмів, зокрема в рамках Організації Об'єднаних Націй. Обмеженість можливостей Ради Безпеки ООН у реагуванні на відверту агресію з боку її постійного члена підкреслила актуальність пошуку та аналізу альтернативних дипломатичних підходів до врегулювання конфліктів, особливо з боку впливових глобальних гравців. У цьому контексті особливої ваги набуває позиція Китайської Народної Республіки – держави зі зростаючим міжнародним впливом та специфічним баченням шляхів досягнення миру, яке часто пов'язують із пріоритетом стабільності та економічного розвитку. Необхідність дослідження китайської дипломатії деескалації зумовлена як унікальністю її підходів, що відрізняються від традиційних західних моделей, так і потребою зрозуміти реальні можливості та наміри Пекіна у вирішенні ключових криз сучасності, що безпосередньо впливають на глобальний порядок та архітектуру безпеки. Зазначена унікальність китайських деескалаційних стратегій значною мірою обумовлена просуванням Пекіном самобутнього погляду на досягнення миру.

Центральне місце в цьому погляді посідає концепція, що в науковому дискурсі отримала назву "Developmental Peace". Ця доктрина, яка пріоритезує забезпечення стабільності та стимулювання економічного зростання, розглядаючи їх як ефективніші засоби порівняно із форсованими політичними перетвореннями, таким чином формує економічно детерміновану альтернативу для створення сприятливого середовища, спрямованого на послаблення міжнародної конфронтації. Відтак, аналіз деескалаційних ініціатив Китаю саме крізь оптику "Developmental Peace" відкриває можливість для глибшого осмислення не лише зовнішньополітичної риторики КНР, але й фундаментальних засад її стратегічного мислення в кризових контекстах. Адже забезпечення тривалої стабільності, зокрема й економічними важелями, в рамках цього підходу розглядається як невід'ємний компонент та ключова передумова будь-яких успішних зусиль, спрямованих на зниження міжнародної напруженості.

На відміну від загальних оглядів зовнішньої політики КНР, дана робота зосереджується на аналізі риторичних стратегій Китаю щодо деескалації російсько-української війни, розглядаючи їх крізь призму концепції "Developmental Peace" та у порівнянні з позиціонуванням щодо ізраїльсько-палестинського конфлікту в рамках ООН. Вибір такого фокусу дослідження зумовлений тим, що мовні практики Пекіна в багатосторонніх інституціях, зокрема його виступи та голосування, є ключовим джерелом для розуміння його специфічного бачення врегулювання міжнародних криз, яке часто є багатозначним і потребує ретельної інтерпретації. Вивчення цих риторичних стратегій має на меті виявити особливості позиціонування Пекіна, оцінити послідовність та адаптивність його підходів у різних конфліктних ситуаціях, а також сприяти кращому розумінню реальних меж та можливостей впливу Китаю в системі ООН.

Дослідницьке питання. Як риторичні практики КНР у Раді Безпеки й Генасамблеї ООН корелюють із теоретичними засадами моделі "миру через розвиток" у контексті українського та ізраїльсько-палестинського кейсів?

Об'єкт дослідження. Міжнародні дипломатичні зусилля щодо деескалації збройних конфліктів на майданчиках Організації Об'єднаних Націй.

Предмет дослідження. Китайська дипломатія деескалації російської війни проти України на майданчиках ООН як складова міжнародних дипломатичних зусиль щодо деескалації збройних конфліктів.

Мета дослідження. Визначити як китайська дипломатія в рамках ООН впливає на процеси деескалації міжнародних конфліктів.

Для досягнення мети дослідження передбачено виконання таких завдань:

1) Виокремити концептуальні засади та ключові характеристики "Developmental Peace" як альтернативного підходу до ліберальної теорії миру, обґрунтувавши роль економічного розвитку та інфраструктурних інвестицій у китайській моделі миротворення.

2) Визначити концептуальні засади поняття деескалації в міжнародних відносинах, розглянувши її теоретичні аспекти, рівні та механізми.

3) Обґрунтувати методологію дослідження, деталізувавши застосування корпусного та порівняльного аналізу для вивчення китайської дипломатії деескалації.

4) Виявити особливості китайської дипломатії деескалації в ООН стосовно війни росії проти України через аналіз голосувань за запропонованими та ухваленими резолюціями Організації Об'єднаних Націй, виокремивши ключові аспекти позиціонування КНР.

5) Виявити особливості китайської дипломатії деескалації в ООН стосовно ізраїльсько-палестинського конфлікту через аналіз голосувань за резолюціями, виявивши характерні риси позиції КНР.

6) Ідентифікувати ключові конструктивні та застережні колокації риторичних стратегій Пекіна у виступах представників Китаю в ООН щодо війни росії проти України на основі корпусного аналізу.

7) Виявити домінантні конструктивні та застережні колокації в риторичі Пекіна у виступах представників Китаю в ООН щодо ізраїльсько-палестинського конфлікту на основі корпусного аналізу.

8) З'ясувати умови та рівень узгодженості китайської деескалаційної практики в ООН з концепцією “Developmental Peace”, здійснивши порівняння українського та ізраїльського кейсів для окреслення критеріїв її застосування та випадків незастосування.

Для досягнення поставлених завдань буде використано методи корпусного аналізу дипломатичних промов та порівняльного аналізу кейсів, що забезпечить комплексне вивчення обраної проблематики. Структура роботи включає три основні розділи, а емпіричною базою дослідження слугує спеціально сформований корпус текстів, який складається з двох підкорпусів: перший містить 143 виступи стосовно України, а другий – 86 виступів щодо ізраїльсько-палестинського конфлікту.

РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ “DEVELOPMENTAL PEACE” У ДИПЛОМАТІЇ КИТАЮ

1.1. “Developmental Peace” як альтернатива теорії ліберального миру в міжнародних відносинах

На початку цього розділу важливо пояснити, як саме у даній роботі використовується термін "Developmental Peace". Варто зазначити, що Китайська Народна Республіка офіційно не проголошувала доктрину під такою назвою. Цей термін здебільшого використовується в академічних колах для опису підходу Пекіна до миротворення, який наголошує на досягненні миру через економічний розвиток та стабільність, а не лише через політичні зміни. Окремі принципи, співзвучні з таким баченням, можна простежити в заявах китайських офіційних осіб та в описі великих міжнародних ініціатив КНР (наприклад, "Один пояс, один шлях") Тому в цьому дослідженні "Developmental Peace" розглядається не як офіційна стратегія Пекіна, а як корисний аналітичний інструмент. Він допомагає краще зрозуміти та структурувати спостережувані особливості китайської дипломатії в ООН, спрямованої на деескалацію міжнародних конфліктів.

У вітчизняних і закордонних дослідженнях поняття “Developmental Peace” постає як запропонований науковцями ключовий підхід до пояснення дипломатії Китаю в миротворчих ініціативах. Незважаючи на те, що уряд КНР офіційно не затвердив жодної єдиної доктрини під такою назвою, в працях західних аналітиків ця концепція конструюється як гіпотетична модель, що узагальнює фрагменти інвестиційної та інфраструктурної політики Пекіна й поєднує їх у єдину рамку. Самі китайські дипломати радше застосовують окремі елементи “миру через розвиток” без формального концептуального узгодження, а повноцінне теоретичне осмислення цієї ідеї є здебільшого здобутком наукової спільноти (He, 2022, с. 43; (Seraphim, 2022, с. 4, 12-13).

Становлення цієї моделі відбулося як відповідь на запит серед дослідників міжнародних відносин і практиків миротворення, які намагалися вийти за межі усталеного ліберального підходу, що довгий час домінував у західній політиці. Вона покликана проілюструвати, як довгостроковий економічний розвиток,

масштабні інвестиції та інституційна взаємодія можуть виступати каталізаторами стабільності та миру в умовах, де політичні реформи викликають опір або виглядають передчасними (He, 2022, с. 43, 46-49).

Основна ідея “Developmental Peace” ґрунтується на досягненні миру через економічний розвиток та довгострокову стабільність. Згідно з концепцією вони мають забезпечуватися шляхом покращення економічних умов у конфліктних регіонах. Разом із цим передбачається взаємозалежність між економічним розвитком і соціальною стабільністю, що робить цю модель привабливою для країн, які прагнуть гарантувати подальшу стійкість у постконфліктний період. Основна ідея “Developmental Peace” полягає в досягненні миру через економічний розвиток та довгострокову стабільність — передусім шляхом масштабних інфраструктурних інвестицій і поглиблення інтеграції ринків, що створює робочі місця, підвищує добробут і знижує соціальну напругу. Натомість класичний “Liberal Peace”, як показують Парі, Ньюмен та Річмонд (2009) в своїй роботі, покладається на політичні реформи, демократичні вибори й побудову інституцій як основу для сталого миру, проте часто ігнорує місцевий контекст і може натрапляти на опір у суспільствах із глибокими авторитарними традиціями. На противагу цьому, “Developmental Peace” концентрується на економічних процесах та інвестиціях, підкреслюючи важливість економічної інтеграції (Newman, Paris, & Richmond, 2009, с. 27-30; He, 2022, с. 46-49).

Варто відзначити, що “Liberal Peace” у своїй суті інтерпретує конфліктні ситуації не лише як наслідок економічної нерівності чи нестачі ресурсів, а передусім як результат відсутності ефективного правосуддя та політичної участі громадян. Як зауважує Хе (2021), саме ці чинники виступають першочерговими каталізаторами нестабільності. Нгуєн (2014) доповнює цю позицію, вказуючи на небезпеку уніфікованого підходу до миротворення, коли ліберальна модель нав’язується без врахування локального контексту, що лише посилює напруження. Водночас Едвард Ньюмен, Роланд Парі та Олівер Річмонд (2009) підкреслюють, що конфліктні суспільства потребують прозорих інституцій, які гарантуватимуть верховенство права у поєднанні із забезпеченням реальної можливості для різних верств населення брати участь у процесі ухвалення рішень. Саме синергія демократичних реформ і активної ролі громадянського суспільства, на їхню думку,

формує основу для запобігання відновленню насильства та забезпечення сталого миру (He, 2022, с. 44-45; Nguyen, 2014, с. 132, 133-135; Newman, Paris, & Richmond, 2009, с. 27-30).

На додачу, у рамках ліберального миротворення наголошується на важливості проведення вільних виборів, розподілу повноважень між законодавчою, виконавчою та судовою гілками влади, а також формування незалежних судових органів як базових чинників для сталого миру. Як нагадує Карканти (2014), ще Кант у “До вічного миру” окреслив три ключові інституційні реформи—республіканську конституцію з поділом влади, верховенство закону та незалежний суд—які мали б усунути причини війни й закласти основи для справедливого суспільства. Зазначається, що відсутність політичних гарантій або неповага до прав людини можуть швидко призвести до відновлення старих ліній розколу та загострення конфлікту, навіть за умов економічного зростання. У своїй критиці ліберальної моделі миротворення Танабе (2019) вказує, що без належного включення місцевих акторів і захисту фундаментальних свобод великі зовнішні ініціативи ризикують посилити нерівність і породити нові конфліктні лінії. Відповідно, Френке Вілмер пояснює, що у процесах трансформації конфлікту економічний розвиток має невіддільно поєднуватися зі зміцненням інклюзивних політичних інститутів і забезпеченням соціальної справедливості. Без справжніх механізмів громадського контролю та демократичних свобод великі інвестиційні програми ризикують закріпити й поглибити чинні нерівності й лінії розколу в суспільстві, а не сприяти довготривалій стабільності. Справжній мир формується лише тоді, коли ініціативи з економічного відновлення також посилюють прозорість інститутів, розширюють можливості участі різних груп і гарантують рівний доступ до вигод розвитку (Caranti, 2016, с. 450-453; Tanabe, 2019, с. 23-25)

Ключовим елементом китайської “Developmental Peace” можна вважати цілеспрямовану підтримку інфраструктурних проєктів і створення економічних коридорів, що поглиблюють інтеграцію регіональних ринків і сприяють довгостроковому зростанню. Згідно Хе (2021), замість швидких політичних трансформацій, цей підхід робить ставку на поступове укріплення економічної бази: масштабні інвестиції в ключові сфери мають утворити створюють нові робочі місця й стимулювати розвиток суміжних секторів. Паралельно заохочується

співпраця з національними урядами та місцевими громадами, і це дозволяє враховувати специфіку регіонів та уникати нав'язування зовнішніх моделей управління. У межах цього підходу економічне відновлення розглядається як процес, що поступово змінює конфліктне середовище зсередини. Не через нав'язані зовні реформи, а через створення відчуття стабільності, коли базові потреби людей перестають бути джерелом напруги. Розвиток дає змогу трансформувати сприйняття держави з джерела недовіри на актора, що підтримує порядок і дає змогу жити передбачувано (He, 2022, с. 47-49; Seraphim, 2022, с. 13-15; Wong & Li, 2021, с. 131-133).

Теоретичну модель китайської “Developmental Peace” можна сформувати як послідовний ланцюг взаємопов'язаних процесів, який можна пояснити на основі робіт кількох ключових науковців. На початковому етапі, за словами британського економіста Джона Мейнарда Кейнса (1936), цілеспрямовані інвестиції, спрямовані в інфраструктуру, виробництво або соціальні сфери, створюють економічний поштовх завдяки так званому "ефекту мультиплікатора". Кейнс пояснює, що кожне капіталовкладення має здатність не лише генерувати прямі економічні вигоди, а й стимулювати додаткові витрати та попит у суміжних секторах, породжуючи таким чином нові робочі місця, вищі доходи населення та загальне економічне піднесення. Це, зі свого боку, призводить до зменшення соціальної напруги завдяки покращенню матеріального добробуту громадян. Покращення економічних умов суспільства не просто підвищує рівень життя, а й формує і зміцнює соціальний капітал — довіру до державних інститутів, розвиток громадянського суспільства та посилення міжлюдської співпраці. Також Джозеф Най (2004) писав, що зростання соціального капіталу і суспільної довіри безпосередньо підсилює дипломатичну легітимацію дій держави як на внутрішній, так і на міжнародній аренах. Він пояснює, що країна, яка має високий рівень соціальної згуртованості й внутрішньої підтримки миротворчих ініціатив, здатна ефективніше використовувати дипломатичні інструменти та переконливо виглядати в очах міжнародної спільноти, створюючи стійкі умови для миру та стабільності. Таким чином, за логікою цієї моделі, синергія від інвестицій через економічні мультиплікатори до соціального капіталу та дипломатичної легітимації формує міцний фундамент для

сталого миру в постконфліктних суспільствах (Keynes, 1936, ch. 10; Nye, 2004, с. 10-11, 18-19).

Увесь цей ланцюг коротко продемонстровано на схемі (рис. 1.1). Окремі компоненти “Developmental Peace” утворюють замкнутий цикл, що підсилює сам себе. Спочатку спрямовані інвестиції в транспортну та енергетичну інфраструктуру запускають процес економічного розвитку регіону. Потім, ці розширені економічні можливості створюють умови для соціальної стабільності — зростання зайнятості, покращення рівня життя і зниження соціальної напруги. Своєю чергою, соціальна згуртованість підсилює дипломатичні зусилля: довіра місцевих громад до влади та міжнародних партнерів полегшує переговори й сприяє поступовому розв'язанню конфліктних питань, у результаті чого, позитивна динаміка довіри та діалогу повертається у вигляді нових інвестицій і розширення економічних коридорів, замкнувши цикл розвитку й миру в єдину систему.

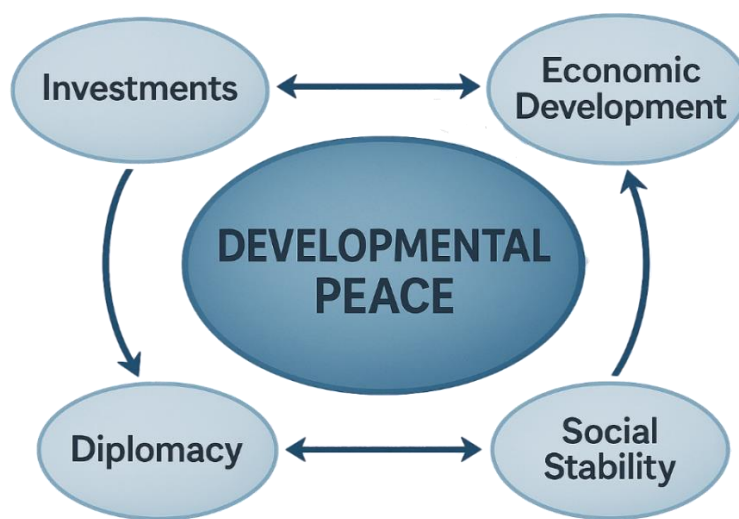

Рис. 1.1. Схема циклу “Developmental Peace”

Складено автором

Вонг і Лі (2021) детально досліджують, як масштабні інфраструктурні проекти слугують не лише технічним відновленням, а й стратегічним засобом вбудування регіонів у національну та глобальну економічні системи, вони демонструють, що дороги, залізниці й порти, сполучені з енергетичними

коридорами, створюють мережу взаємозалежностей, котра змінює логіку місцевого виробництва та споживання, відкриває нові ринки для аграрної продукції й промислових товарів, а також стимулює приплив приватних інвестицій у суміжні сектори. За їхнім спостереженням, саме ця цілеспрямована економічна інтеграція поступово зменшує ризики рецидиву конфліктів, адже стабільний доступ до робочих місць і збуту продукції сприяє формуванню відчуття матеріальної безпеки серед населення й підсилює довіру до державних інститутів, які виступають координаторами й бенефіціарами цих ініціатив (Wong & Li, 2021, с. 133-135, 140-142).

У дослідженні ван дер Гьодена акцентовано увагу на те, що навіть величезні бюджети можуть не забезпечити бажаного ефекту, якщо проекти ігнорують локальні реалії. Він виявляє, що ключовим є ретельне врахування політичних балансів, тобто розуміння того, які групи мають вплив у регіоні та як вони можуть реагувати на зміни в розподілі ресурсів, а також культурних кодів, які визначають місцеві норми співпраці й довіри. За його спостереженням, успішні ініціативи починаються з глибинного аналізу потреб громад: коли проекти адаптуються під реальні очікування та обмеження населення, вони здобувають комплексну підтримку й зменшують ризик виникнення конфліктів через нерівномірний розподіл вигод. Він робить висновок, що саме ця здатність поєднувати значний масштаб інвестицій із високим ступенем гнучкості у виконанні створює умови для економічного зростання, яке підсилює соціальний капітал і поступово перетворює державу на надійного партнера, здатного гарантувати мир і розвиток. Цей висновок є ключовим для мого дослідження, оскільки демонструє, що ефективність економічних миротворчих ініціатив залежить не лише від обсягу ресурсів, а й від адаптивності до локального контексту. У випадку Китаю це має особливе значення: саме гнучке поєднання інфраструктурних проєктів із політичною обережністю дозволяє Пекіну просувати свою стратегію “миру через розвиток” у таких складних регіонах, не викликаючи прямого спротиву з боку місцевих еліт (van der Hoeden, 2024, с. 31-33, 37-39).

У дослідженні Серафіма (2022) щодо впливу китайської моделі “Developmental Peace” на миробудівні процеси в Мозамбіку ґрунтовно розглядають зайнятість і базові умови життя як центральні механізми зниження конфліктності в

постконфліктних суспільствах. Згідно з його висновками, стабільний доступ до робочих місць, особливо в аграрному та інфраструктурному секторах, створює відчуття економічної безпеки й знижує вразливість населення до радикальних ідей чи збройних угруповань. Він детально аналізує, як у Мозамбіку реалізація китайських інвестицій у сільське господарство, лісову промисловість і транспортні коридори сприяла зростанню зайнятості на місцях, що водночас підтримувалося програмою передачі технологій і підготовки кадрів. І такий підхід ілюструє ключову ідею “Developmental Peace”: мир саме через розвиток матеріальних можливостей (Seraphim, 2022, с. 28-30, 34-36).

На тлі попередніх підходів, зосереджених на інституційній адаптації, економічній інтеграції та локальній гнучкості, Їнь Хе пропонує концептуальне зіставлення двох домінантних моделей миротворення, порівнюючи західну парадигму “Liberal Peace” із китайською версією “Developmental Peace”. У його аналізі різниця спостерігається в акцентах: якщо західна модель орієнтується на політичну трансформацію через демократизацію, реформу інституцій і розширення участі громадян у процесах ухвалення рішень, то китайський підхід виходить із пріоритетності економічної стабільності як передумови миру. У цій логіці “Developmental Peace” не постає як реакційне заперечення ліберальної моделі, а як функціональна альтернатива, яка враховує матеріальні умови та адаптована до потреб постконфліктних суспільств. Автор також вводить метафору “mozhe shitou guohe” — “переходити річку, намагаючись каміння”, з метою передачі характеру поступових змін, які контрастують із шокowymi реформами. Додатково, підкреслюється перевага консенсусної демократії над конфронтаційними виборами як чинника внутрішньої згуртованості. Згідно з його аргументацією, саме така поступова та орієнтована на економіку модель має потенціал для формування довготривалої стабільності, що вже реалізується у китайських підходах до участі в миротворчих операціях ООН та двосторонніх ініціативах у постконфліктних регіонах (He, 2022, с. 43, 49-50).

Водночас, існує й низка критичних поглядів на концепцію “Developmental Peace”, які ставлять під сумнів її універсальність та ефективність.

Річмонд і Вісока критикують “Developmental Peace”, висуваючи ідею “counter-peace”, певних механізмів, через які миротворчі ініціативи можуть

непомітно закріплювати чинні владні структури замість їхнього реформування. На їхню думку, економічні програми, що позиціюються як засіб стабілізації, часто стають інструментом підтримки нерівномірного розподілу ресурсів: вони консолідуєть владу еліт, водночас блокуючи реальні шанси громадян брати участь у розподілі вигод. Через це навіть масштабні інвестиції не змінюють глибинних соціальних ієрархій, а насправді посилюють авторитарні практики й стримують розширення політичних свобод. У результаті, попри обіцянки економічного зростання, без паралельних демократичних перетворень “Developmental Peace” ризикує слугувати інструментом збереження статус-кво, що ускладнює побудову справедливого й сталого миру в постконфліктних суспільствах (Richmond & Visoka, 2023, с. 6-9, 14-16).

Не менш значущим є принцип адаптивного миротворення, який реалізується Китаєм через залучення “середньопросторових” посередників, які виконують роль комунікаційних містків між центральними урядовими інституціями та локальними спільнотами. Ці актори передають інформацію в обох напрямках, та забезпечують оперативне коригування стратегій відповідно до змінних умов на місцях, що дозволяє уникати стандартних рішень “згори-вниз” й враховувати реальні потреби громад. Поряд із великими інфраструктурними проєктами, які створюють матеріальну основу для економічного розвитку, у миротворчих місіях активно залучають цивільних спеціалістів із секторів освіти, охорони здоров’я та водопостачання. Вони беруть участь у практичному відновленні відповідно шкіл, медичних закладів і систем водопостачання, що, знову ж таки, сприяє формуванню людського капіталу та відновленню довіри до державних інститутів. Водночас організація професійних тренінгів і майстерень дозволяє місцевим мешканцям оволодіти навичками, необхідними для обслуговування та управління новими об’єктами, що не лише створює робочі місця, але й забезпечує сталість економічної діяльності. Завдяки цьому зростає здатність громад до самозабезпечення і знижується ризик повернення до насильства (van der Hoeden, 2024, с. 28-30, 35-36; Wong & Li, 2021, с. 142-145).

Поєднуючи інфраструктурні та соціальні ініціативи з економічними проєктами, Китай одночасно формує фундамент стабільності всередині країн-партнерів і прокладає нові шляхи дипломатичного співробітництва.

Дипломатичний вимір цих ініціатив проявляється через “Один пояс, один шлях”, за допомогою якого Пекін пропонує партнерським державам інвестиції й багатосторонню фінансову підтримку. Це стимулює економічний розвиток та відкриває майданчик для обговорення спільних політичних інтересів. Уникаючи прямого втручання в суверенні справи, Китай зберігає імідж незаангажованого партнера, який не нав’язує своїх цінностей, а закладає основу для довготривалих відносин (Sun & Zhang, 2023, с. 40-42, 48-49)

Отже, “Developmental Peace” утілює підхід, який ставить в основу миротворення економічну динаміку та прагматичну взаємодію з урядами на всіх рівнях. Масштабні вкладення в інфраструктуру й індустриальні коридори підкріплюються адаптивними механізмами врахування місцевих політичних та культурних особливостей, що забезпечує ефективність і прийнятність ініціатив. Розвиток нових робочих місць і підвищення добробуту зміцнюють соціальну згуртованість, а відчуття матеріальної безпеки зменшує ризики відновлення конфліктів. Паралельно економічні проєкти слугують майданчиком для розбудови довіри між державами та створення платформ для дипломатичних переговорів, що сприяє консолідації миру без необхідності політичного тиску на внутрішні процеси партнерів.

1.2. Концептуалізація деескалації в міжнародних відносинах

Для належного аналізу китайської дипломатичної риторики та позиціонування щодо російсько-української війни, що буде здійснено в наступних розділах, критично важливим є глибоке розуміння самого феномену деескалації. Саме тому, відштовхуючись від розглянутих у підрозділі 1.1 концепцій миротворення, цей розділ занурюється у теоретичні аспекти деескалації в міжнародних відносинах. У фокусі опиняється її сутність, розрізнення тактичного та стратегічного рівнів, типові умови виникнення та застосовувані механізми. Особливе значення для цілей даного дослідження має порівняння західного та китайського бачення цього процесу, а також осмислення зв'язку деескалації з підходом "Developmental Peace", надаючи таким чином необхідний аналітичний інструментарій для інтерпретації дій Китаю в ООН.

Деескалація представляє собою комплексний процес, спрямований на зниження рівня напруженості та ворожості у конфліктних ситуаціях. Це поняття охоплює різноманітні методи та дії, метою яких є зменшення інтенсивності конфлікту, чи то фізичного, вербального чи іншого характеру, по суті виступаючи антитезою ескалації. Фундаментально, деескалація передбачає не лише припинення відкритого протистояння, але й ініціювання змін як всередині кожної зі сторін конфлікту, так і у формах їхньої взаємодії, що веде до поступового переходу від стану високої напруги до стану зниженої напруги (Kriesberg, 2010, с. 399-402).

Сутнісно, процес деескалації охоплює значно більше, ніж формальне припинення вогню чи досягнення тимчасового перемир'я. Він передбачає здійснення цілеспрямованих зусиль учасниками конфлікту, а також можливими посередниками, для уникнення дій, здатних спровокувати нове загострення. Ключовим аспектом стає перегляд і трансформація самих рушійних сил та динамік, що первинно призвели до ескалації. Успішне розгортання цього процесу створює потенціал для фундаментального перевизначення характеру відносин між колишніми опонентами, уможливаючи перехід від стану ворожечі до стану співіснування або навіть конструктивної взаємодії (Kriesberg, 1984, с. 485-486).

Для глибшого розуміння процесу важливо розрізняти його форми за рівнем та ініціативою. Виділяють тактичну деескалацію, що зазвичай охоплює локалізовані дії на місцях, спрямовані на зниження безпосередньої напруги чи запобігання конкретним інцидентам (наприклад, у зоні проведення операцій), та стратегічну деескалацію. Остання передбачає зміни у загальній політиці, цілях або фундаментальних намірах сторін конфлікту на вищому, політичному рівні, маючи на меті довгострокове зменшення ворожості та трансформацію конфліктної динаміки. Залежно від ініціативи, деескалація може бути односторонньою, коли одна зі сторін здійснює примирливі кроки без попередніх умов, часто в надії на взаємність (класичним прикладом є стратегія "Поступових та Взаємних Ініціатив зі Зниження Напруженості" – GRIT, запропонована Ч. Осгудом (1962), або ж взаємною, яка вимагає скоординованих чи послідовних кроків з боку всіх ключових учасників протистояння. Ці різні форми мають відмінні оперативні цілі – від запобігання локальним сутичкам до фундаментальної зміни відносин – та,

відповідно, різний потенційний вплив на загальний перебіг конфлікту (Frei, 1978, с. 65-78; Kriesberg, 2007, с. 400-402).

Потреба у деескалації особливо гостро постає на певних етапах розвитку міжнародного конфлікту. Часто цей процес ініціюється лише тоді, коли сторони досягають тривалої патової ситуації, своєрідного "глухого кута", де продовження конфронтації завдає відчутної шкоди обом опонентам без явних перспектив на перемогу. Це може бути момент, коли ресурси сторін вичерпуються, або коли виникає нове співвідношення сил, яке вже неможливо змінити на свою користь військовим шляхом. Саме на цій стадії, коли сторони визнають необхідність пошуку компромісу, активізується дипломатична робота, спрямована на формування умов для мирного врегулювання та знаходження нового балансу інтересів. Іноді поштовхом до деескалації може стати тиск впливової третьої сили (Zartman, 2001, с. 8-10).

Алгоритм деескалації складається з низки взаємопов'язаних кроків та стратегій, спрямованих на зміну сприйняття, комунікації та поведінки сторін конфлікту. Ключовим елементом виступає ефективна комунікація, що передбачає підтримання спокійного тону, використання чітких, не провокативних формулювань та уникнення звинувачувальної лексики. Активне слухання та прояви емпатії, навіть якщо позиція опонента не поділяється, сприяють зниженню емоційної напруги та побудові довіри, оскільки люди, відчуваючи, що їх чують і розуміють, стають більш відкритими до конструктивного діалогу. Важливим є також вміння зберігати спокій та нейтральність, контролюючи власні емоції та невербальні сигнали (мова тіла, жести), адже в стані напруги люди більше реагують саме на невербальну комунікацію (College of Policing, 2020, с. 7-8).

Стратегії деескалації часто включають тактичну паузу – можливість для всіх учасників зробити крок назад та обдумати ситуацію, що допомагає запобігти імпульсивним реакціям. Посередництво третьої сторони, прямі переговори між опонентами, пошук консенсусу, що задовольняє базові потреби всіх сторін, є поширеними механізмами. Важливим аспектом є визнання та вибачення за можливі помилки, зроблені в ході конфлікту, що може суттєво трансформувати його динаміку. Також ефективним є фокусування на конкретних потребах та інтересах сторін, а не на абстрактних позиціях чи минулих образах, та формулювання

конкретних, реалістичних пропозицій щодо подальших дій. Встановлення чітких меж допустимої поведінки та повага до особистого простору також відіграють значну роль у запобіганні подальшій ескалації. Успіх цих стратегій часто залежить від координації зусиль як самих конфліктуючих сторін, так і залучених посередників.

Підходи до деескалації можуть суттєво відрізнятися залежно від політичної культури та стратегічних пріоритетів акторів міжнародних відносин. Так, західні концепції часто наголошують на методах комунікації, емпатії та переговорах, спрямованих на досягнення взаєморозуміння та компромісу. Це бачення глибоко вкорінене в ліберальній теорії міжнародних відносин та концепції ліберального миру, яка постулює, що довготривалий мир і, відповідно, успішна деескалація, тісно пов'язані з поширенням демократичних інститутів, захистом прав людини, верховенством права та ринковою економікою. У практичній площині це часто транслюється у підтримку таких механізмів, як міжнародна медіація (включаючи офіційні та неофіційні канали дипломатії), сприяння діалогу за участі громадянського суспільства, програми реформування сектору безпеки (SSR) та ініціативи у сфері перехідного правосуддя. Нерідко інструментарій доповнюється економічними санкціями або іншими формами тиску для спонукання сторін до зміни поведінки та зниження напруги. Однак, ліберальний підхід до миробудівництва та деескалації також є об'єктом критики в академічній літературі. Зокрема, вказується на потенційні ризики, пов'язані з нав'язуванням уніфікованих ліберально-демократичних моделей ("one-size-fits-all") та можливим ігноруванням місцевих соціокультурних та інституційних контекстів під час реалізації миробудівничих стратегій (Newman, 2009, с. 26–53).

На противагу цьому, китайський підхід до деескалації та врегулювання конфліктів, хоча і визнає важливість діалогу, значною мірою спирається на інші принципи, викладені, зокрема, у "п'яти принципах мирного співіснування". Суворі повага до суверенітету, незалежності, територіальної цілісності всіх країн та невтручання у внутрішні справи є наріжними каменями цього підходу. Таке бачення має не лише прагматичні основи, але й філософські та історичні корені, що сягають конфуціанських ідей гармонії (hexie) та соціального порядку, а також спираються на історичний досвід Китаю (зокрема, "століття приниження"), який

сформував підвищену чутливість до питань державного суверенітету та зовнішнього втручання. Замість трансформації внутрішнього устрою інших держав, китайські стратеги роблять акцент на "контролі над кризами" (kongzhi weiji) та "управлінні ескалацією" (youxiao kongzhi). Це розуміється як активна стратегія, що може включати ретельне дипломатичне сигналізування, калібровані економічні стимули чи тиск, підтримання стратегічної гнучкості та можливі обмежені дії для відновлення стабільності або стримування, однак із чітким пріоритетом політичних цілей щодо уникнення масштабного конфлікту. Стабільність та передбачуваність розглядаються як ключові умови для розвитку, який, у свою чергу, вважається фундаментальною основою тривалого миру. Саме ці принципи – пріоритет суверенітету, діалог без примусу та фокус на стабільності й розвитку – Китай активно просуває на міжнародних майданчиках, зокрема в Організації Об'єднаних Націй, як альтернативну, універсальну модель підтримання міжнародного миру та безпеки (Zhang, 2013; Morris, 2020, с. 67–89; Morris, 2025a; Morris, 2025b).

Зв'язок між деескалацією та концепцією “developmental peace” є досить тісним, особливо у контексті китайського бачення міжнародних відносин. Деескалація, створюючи умови для припинення насильства та зниження напруженості, формує необхідний простір та стабільність для реалізації довгострокових стратегій миробудівництва. Концепція “developmental peace”, яку пов'язують з китайським підходом, постулює, що стійкий мир досягається через багатовимірний розвиток, який включає економічне зростання та ефективне управління. Таким чином, деескалація розглядається не як самоціль, а як перший необхідний крок, що уможливорює запуск процесів розвитку, спрямованих на усунення глибинних соціально-економічних причин конфлікту та побудову стабільного і, в перспективі, гармонійного суспільства. Цей підхід, акцентуючи на розвитку як інструменті миру, доповнює традиційні механізми деескалації, пропонуючи шлях до більш тривалого врегулювання через трансформацію самих умов, що породжують конфлікти (Zheng, 2023).

1.3. Методологія дослідження: корпусний та порівняльний аналіз

Оцінка підходів Китайської Народної Республіки до питань міжнародного миру та безпеки, що артикулюються в Організації Об'єднаних Націй, неможлива без уважного вивчення її дипломатичного мовлення. Оскільки позиція держави, її пріоритети та стратегічні акценти знаходять безпосереднє відображення у виборі лексики та використанні сталих формулювань, виникає потреба в методі, що дозволяє об'єктивно дослідити ці мовні особливості у великому масиві текстів. Саме тому для досягнення мети даного дослідження було обрано корпусний аналіз.

Корпусний аналіз у лінгвістиці сформувався як відповідь на потребу базувати висновки про мову на спостереженні за великими масивами автентичних текстів, а не на інтуїтивному доборі прикладів. Перші корпуси з'явилися у середині ХХ століття, коли розвиток обчислювальної техніки дозволив опрацьовувати сотні тисяч слів, відстежувати частотні розподіли і будувати статистичні моделі слововживання. Поступово метод увійшов у гуманітарні дисципліни, зокрема в дискурс-аналіз політичних та дипломатичних текстів, де об'єктом вивчення стають не одиничні висловлювання, а регулярні лексичні патерни, тобто колокації, що стабільно з'являються у спільному контексті й формують змістовий каркас риторики (McEneaney & Wilson 2001, с. 1-2).

Головна теоретична основа методу полягає у вимірюванні двох типів показників: абсолютної частоти слова і його відносної частоти у сполученні з іншими словами. Перша метрика допомагає визначити лексичне ядро теми, друга – виявляє колокації, тобто стійкі комбінації, що відтворюють стандартні риторичні формули. Аналіз колокацій має теоретичне значення, що виходить за рамки простого підрахунку частоти спільного вживання слів. Особливої ваги цей підхід набуває при аналізі дипломатичного дискурсу. Така мова зазвичай є надзвичайно формальною, стратегічно виваженою та часто використовує специфічні коди для передачі позицій. У цих умовах стійкі словосполучення, або колокації, стають не просто звичкою мовлення, а важливим інструментом. З одного боку, вони функціонують як усталені офіційні вирази, що підтримують послідовність заяв та відповідають протоколу міжнародних майданчиків. З іншого боку, вони дозволяють дипломатам вдаватися до непрямих формулювань чи евфемізмів, щоб

пом'якшити потенційно конфліктні заяви або обговорити делікатні теми. Водночас вибір конкретних колокацій може сигналізувати про політичну позицію або ідеологічну приналежність мовця. Саме тому такі стійкі мовні патерни ефективно слугують для послідовного просування ключових меседжів та формування бажаного міжнародного іміджу держави. На відміну від квантифікації числових даних, де кожен показник має фіксовану інтерпретацію, мовні колокації потребують якісного коментаря. Саме лише статистичне виявлення частотних слів чи стійких колокацій не є кінцевою метою аналізу, адже ці дані самі по собі залишаються лише сигналами, позбавленими смислового навантаження без відповідного тлумачення. Ключовим етапом, що перетворює ці кількісні показники на осмислені висновки щодо дипломатичного дискурсу, виступає інтерпретація. Вона вимагає занурення у специфічний контекст дослідження: необхідно враховувати політичні обставини, історичне тло, інституційні норми Організації Об'єднаних Націй та особливості дипломатичної практики Китаю щодо аналізованих конфліктів. Саме такий інтерпретаційний підхід дозволяє перейти від простої констатації мовних закономірностей до розуміння їхньої прагматичної функції – як певні лексичні вибори використовуються для формування аргументації, сигналізації позицій чи досягнення конкретних риторичних цілей. Саме тому корпусна статистика завжди поєднується з контекстним читанням вибраних фрагментів, а інструменти, подібні до Concordancer або AntConc, пропонують одразу перегляд примірників слова у “вікні” кількох позицій ліворуч і праворуч. У даному дослідженні для проведення корпусного аналізу перевага надається програмі AntConc Лоуренса Ентоні (2005) через її гнучкість та наявність розширених функцій для роботи з конкордансами, частотними списками, а головне – для ефективного виявлення та статистичного аналізу колокацій за допомогою інструменту "Collocates", що є центральним для завдань цієї роботи. (Anthony, 2005, с. 729–731; Sinclair, 1991, с. 109; Taylor & Marchi, 2018, с. 12–15).

Корпусний аналіз передбачає кілька базових етапів. Першим кроком є токенизація, тобто поділ суцільного тексту на окремі лексичні одиниці (слова або токени). Для аналізу англомовних стенограм засідань ООН, що характеризуються високим ступенем формалізації та стандартизації мови, у цьому дослідженні застосовувалися стандартні налаштування токенизації, вбудовані в програму

AntConc. Ці налаштування коректно обробляють текст на основі пробілів та основних знаків пунктуації, що є достатнім для підготовки даних до подальшого аналізу. Далі може застосовуватися лемматизація: різні граматичні форми слова (як-от “support” та “supports”) зводяться до спільної базової форми (леми), що уможливорює точніший підрахунок частот та уникнення штучного розщеплення статистики. Наступним важливим етапом попередньої обробки тексту є застосування стоп-списів. Окрім стандартного підходу, що передбачає вилучення високочастотних, але малозмістовних для аналізу службових слів (артиклів, прийменників тощо), у цьому дослідженні для кожного з двох підкорпусів (українського та ізраїльсько-палестинського) формувалися спеціалізовані стоп-списки. До них включалися часто повторювані технічні та протокольні фрази, характерні для офіційних засідань ООН, але малоінформативні для виявлення специфіки саме дипломатичної риторики з конкретних питань конфліктів. Прикладами таких фраз можуть бути формальні звертання до головуєчого (“Mr. President”, “Madam President”), висловлення подяки доповідачам (“I thank the briefer”, “thank you for your statement”) та інші подібні стандартні вирази. Вилучення таких елементів дозволяє суттєво зменшити “шум” у даних та зосередити подальший частотний і колокаційний аналіз саме на змістовних лексичних одиницях, які є найбільш інформативними для виявлення особливостей досліджуваного дипломатичного дискурсу. Після такої підготовки формується частотний список лем або словоформ, який відображає найбільш вживані слова та може вказувати на домінантні теми. Наступним етапом є обчислення колокаційних індексів – статистичних показників, що оцінюють, наскільки часто певні слова трапляються разом у безпосередній близькості порівняно з випадковим розподілом (McEnery & Wilson, 2001, с. 32-53).

Для ідентифікації та оцінки статистичної значущості колокацій у цьому дослідженні застосовується комбінований підхід. Основним критерієм слугує показник MI-score (Mutual Information), що вимірює силу не випадкового зв'язку між словами, при цьому в роботі встановлено його порогове значення не нижче 3.0. Додатково вимагається мінімальна абсолютна частота спільного вживання колокації щонайменше 5 разів. Обрання таких порогів ґрунтується на усталеній

практиці корпусних досліджень, наприклад в роботах МакЕнері та Вілсона (2001, с. 85–86) й Оукса (2001, с. 63-65).

Зокрема, показник MI-score 3.0 або вище зазвичай вказує на сильний, не випадковий зв'язок між словами. Водночас вимога щодо щонайменше п'ятиразового вживання колокації гарантує її регулярність у текстах, відсіюючи унікальні чи рідкісні поєднання, які можуть бути нехарактерними для аналізованого дискурсу, навіть за високого статистичного зв'язку. Таке поєднання критеріїв забезпечує надійний відбір дійсно стійких та значущих словосполучень, мінімізуючи ризик включення випадкових збігів. Розмір контекстного вікна для аналізу визначено у 5 слів ліворуч та 5 слів праворуч від ключового слова, що, згідно з рекомендаціями класиків корпусної лінгвістики, як Сінклера (1991, с. 85), є оптимальним для охоплення його найближчого значущого лексичного оточення.

Нарешті, аналіз N-gram (груп зі слів, що йдуть підряд) дає змогу виявити не лише парні, а й більш довгі усталені фрази, кліше та характерні синтаксичні конструкції, що надає уявлення про типові способи формулювання думок у певному тексті (Oakes, 2001, с. 9-11; McEney & Wilson, 2001, с. 65-66).

Переваг у методу кілька. По-перше, він об'єктивний, бо спирається на числові показники, відтворювані будь-якою незалежною дослідницькою групою. По-друге, корпус можна багаторазово оновлювати та доповнювати, тому динаміка мовних змін відстежується у реальному часі. По-третє, комп'ютерна обробка відкриває можливість одночасно працювати з різними рівнями мови: від окремого слова до сполуки та навіть синтаксичної конструкції, що особливо корисно для політичної та дипломатичної лінгвістики, де значення часто криється саме в повторюваних словосполученнях (Liu, Yan & Yao, 2023, с. 3).

Щодо обмежень цього методу, їх існує декілька. Аналіз, що ґрунтується виключно на текстових даних, не враховує невербальні аспекти комунікації, такі як інтонаційні особливості, паузи чи візуальні прояви, які можуть суттєво впливати на інтерпретацію висловлювання. Крім того, можуть залишатися поза увагою нюанси значення, передані за допомогою імплікатур або стилістичних засобів, якщо вони не мають буквального текстового вираження. Важливо також зазначити, що колокації можуть набувати протилежних значень залежно від конкретного

контексту та геополітичних умов, що вимагає додаткової якісної інтерпретації отриманих числових даних для уникнення некоректних висновків.

Незважаючи на ці недоліки, аналітичний потенціал корпусного підходу продовжує зростати. Поєднання чисто статистичних процедур з контекстуальним коментуванням сьогодні вважають оптимальним способом дослідження офіційної риторики, де кількість текстів стрімко збільшується, а швидкість публікацій не дозволяє читати їх вручну. У цьому дослідженні корпусний аналіз було застосовано до стенограм засідань ООН: перший підкорпус містить виступи китайської делегації, що стосуються повномасштабної війни в Україні, а другий – промови про конфлікт між Ізраїлем і ХАМАС починаючи з 2023 року.

Як ще один інструмент методологічного аналізу поряд із корпусним підходом було застосовано метод порівняльного аналізу. Цей метод особливо цінний для досліджень, що охоплюють невелику або помірну кількість випадків (у нашому випадку – два конфлікти), де традиційні кількісні методи стикаються з обмеженнями. Порівняльний аналіз дозволяє виявити як спільні риси, так і відмінності між різними кейсами. Сутність цього підходу полягає у систематичному порівнянні різних явищ чи ситуацій (тут – риторичних стратегій Пекіна щодо двох криз) з метою визначення спільних закономірностей чи варіацій, які важко виявити при аналізі кожного кейсу окремо. Важливою перевагою порівняльного методу, як наголошують Чарльз Рейгін (1989) та його коментатори, є здатність не редукувати кожну ситуацію до абстрактних змінних чи числових характеристик, а дозволяти зберегти всю контекстуальну складність конкретного випадку. Це досягається завдяки цілісному розгляду кожного кейсу як унікальної комбінації умов, що формують політичну риторику та поведінку, замість того, щоб фокусуватися лише на окремих змінних (Ragin, 1989, с. 23–25; Smith, 1990, с. 784–785).

У рамках даного дослідження порівняльний аналіз використовується як спосіб наочного зіставлення основних тем та лексичних формул, виявлених за допомогою корпусного аналізу у виступах представників Китаю щодо двох різних конфліктів. Цей метод дозволить системно дослідити різноманітність китайських дипломатичних практик. Основна мета полягає в демонстрації того, які теми та висловлювання є спільними для обох ситуацій, а які з'являються лише в одному

контексті. Завдяки цьому підходу стає можливим виявити як сталі мовні формули, що складають основу публічної риторики КНР в ООН, так і зафіксувати адаптивні елементи, які вказують на гнучкість дипломатичного висловлювання залежно від специфіки кризи. Подібне порівняння покликане сприяти кращому розумінню того, як декларовані універсальні принципи китайської зовнішньої політики, особливо ті, що артикуються в рамках концепції “Developmental Peace”, поєднуються з риторичною адаптацією до конкретної політичної ситуації та геополітичного контексту. Це, своєю чергою, допоможе відповісти на головне дослідницьке питання про кореляцію риторичних практик КНР із засадами моделі “миру через розвиток”.

РОЗДІЛ 2. ПРОСУВАННЯ КИТАЙСЬКОЇ ВЕРСІЇ ДОСЯГНЕННЯ МИРУ НА МАЙДАНЧИКУ РБ ООН: РОЗГЛЯД ПРИКЛАДНИХ КЕЙСІВ

2.1. Оцінка запропонованих та ухвалених резолюцій ООН з питань війни в Україні

Після розгляду концептуальних засад різних підходів до миротворення та деескалації, а також методологічних інструментів для їх аналізу в першому розділі, подальше дослідження переходить до емпіричного вивчення дипломатичної практики в рамках Організації Об'єднаних Націй. Цей другий розділ присвячений розгляду конкретних прикладних кейсів, що дозволяють побачити, як теоретичні моделі та дипломатичні стратегії реалізуються на майданчику ключової міжнародної інституції. Першим об'єктом детального аналізу в цьому контексті виступає реакція ООН на повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну.

Резолюції, ухвалені головними органами ООН, є важливими індикаторами позиції світової спільноти щодо цієї війни та розкривають інституційну спроможність організації реагувати на акт агресії. Аналітичний огляд цих документів дозволяє простежити еволюцію підходів ООН до врегулювання конфлікту. Дослідження охоплює основні резолюції Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки, що безпосередньо стосуються російської агресії, ухвалені або винесені на розгляд між 24 лютого 2022 року та 1 січня 2025 року. Інтенсивність дипломатичних обговорень підтверджується значною кількістю засідань Ради Безпеки та Генеральної Асамблеї, присвячених цьому питанню, що відображено, зокрема, у кількості офіційних заяв представників КНР. Усього відбулося 138 засідань з грудня 2021 по грудень 2024 року. Всього за цей період було запропоновано 12 проєктів резолюцій щодо війни росії проти України — 3 у Раді Безпеки, і 9 в Генеральній Асамблеї. Обраний часовий проміжок для аналізу самих резолюцій дає змогу відстежити динаміку реакції ООН, починаючи від перших днів повномасштабної війни до її пізніших етапів. В рамках цього підрозділу детально розглядаються сім ключових резолюцій (шість ухвалених ГА та одна процедурна РБ), що ілюструють основні етапи реагування ООН у зазначений період.

Вивчення документів обох ключових органів є принциповим, адже воно висвітлює різні інституційні можливості та характерні обмеження, зокрема наслідки застосування права вето у Раді Безпеки та мобілізаційний потенціал представництва у Генеральній Асамблеї. В основі аналізу лежить хронологічний принцип, що передбачає розгляд резолюцій у межах окремих календарних років (2022, 2023, 2024). Для кожного року представлено огляд ключових ухвалених рішень з акцентом на їх змістовому наповненні. Завершенням розгляду кожного року слугує стисле зіставлення ухвалених за цей період документів для фіксації помітних змін у підходах. А для того, щоб одразу окреслити загальну картину дипломатичної активності та наочно продемонструвати як її інтенсивність, так і вихідні позиції Пекіна на різних етапах конфлікту, доцільно спершу звернутися до кількісних показників. Перш ніж заглибитися в детальний аналіз змісту та контексту ключових резолюцій, що стосуються війни в Україні, варто представити кількісний зріз дипломатичної активності в ООН. Таблиця 2.1 узагальнює поквартальну динаміку висунення та ухвалення резолюцій Генеральною Асамблеєю та Радою Безпеки, а також фіксує особливості голосувань Китайської Народної Республіки щодо цих документів. Такий огляд дозволить наочно оцінити інтенсивність міжнародного реагування та вихідні позиції Пекіна на різних етапах конфлікту, після чого підрозділ буде підсумовано узагальненим порівнянням резолюцій за весь аналізований період, що має на меті продемонструвати загальну траєкторію та еволюцію реагування ООН на конфлікт.

Таблиця 2.1

Динаміка розгляду та ухвалення резолюцій ООН щодо війни росії проти України у 2022–2024 роках із урахуванням голосувань КНР

	Кількість висунутих резолюцій	Кількість ухвалених резолюцій	Кількість підтриманих Китаєм резолюцій
2022 рік	10	6	0
2023 рік	2	1	0
2024 рік	0	0	0

джерело: складено автором

Першою значущою реакцією Організації Об'єднаних Націй на повномасштабне вторгнення стала резолюція Генеральної Асамблеї A/RES/ES 11/1 "Агресія проти України", ухвалена вже 2 березня 2022 року. Її прийняття стало можливим завдяки застосуванню процедури "Єдність заради миру". Цей механізм дозволяє Генеральній Асамблеї діяти у випадках, коли Рада Безпеки виявляється нездатною виконати свою функцію через використання права вето одним з її постійних членів (в даному випадку РФ). Цей крок одразу підкреслив кризу ефективності Ради Безпеки на початку конфлікту. Документ заклав основу для міжнародно-правової оцінки, кваліфікувавши дії російської федерації як порушення Статуту ООН, зокрема принципу територіальної цілісності та заборони застосування сили, і висунув чітку вимогу негайного виведення російських військ. Переважна підтримка документу 141 державою засвідчила формування широкої міжнародної коаліції проти агресії та значну політичну ізоляцію російської федерації на цьому етапі (United Nations General Assembly, 2022).

Це голосування встановило своєрідну "точку нуль" для позиціонування Китаю. Серед 35 країн, що утрималися, був і Пекін. Обґрунтування такої позиції спиралося на кілька факторів: вказувалося на недостатній рівень консультацій при підготовці тексту резолюції та ігнорування, на думку КНР, всієї складності історичних передумов кризи. Ключовим аргументом також стала відсутність у тексті акценту на принципі неподільності безпеки та нагальності політичного врегулювання. Як було заявлено, це не відповідало послідовному підходу Китаю до міжнародних конфліктів. Таким чином, вже на першому етапі Китай, формально не заперечуючи принципи Статуту, позначив свою незгоду з тим, як західні країни формулюють проблему, наголошуючи на необхідності врахування "контексту" та "безпекових занепокоєнь" росії (United Nations General Assembly, 2022).

Слідом за первинним засудженням агресії увага Генеральної Асамблеї швидко змістилася на катастрофічні гуманітарні наслідки війни. Резолюція A/RES/ES 11/2, ухвалена 24 березня 2022 року, стала прямою реакцією на стрімке погіршення ситуації для цивільного населення. Як і попереднє рішення, ця резолюція була прийнята в рамках процедури "Єдність заради миру", оскільки спроба ухвалити схожий документ у Раді Безпеки була заблокована російським вето. Основний фокус документа полягав у захисті цивільних осіб, забезпеченні

безперешкодного гуманітарного доступу та містив заклик до припинення вогню для уможливлення безпечної евакуації (United Nations General Assembly, 2022; United Nations, 2022).

Хоча обговорення виявило певні дипломатичні розбіжності (зокрема, через наявність альтернативного проекту ПАР), фінальний текст знову отримав підтримку 140 держав. Китай знову утримався (United Nations General Assembly, 2022; United Nations, 2022; Nichols, 2022; UN News, 2022; The Washington Post, 2022).

Однак позиція Китаю щодо цієї другої резолюції, хоч і виражена тим самим утриманням, продемонструвала помітну еволюцію порівняно з голосуванням щодо ES-11/1. Цього разу Пекін не просто критикував процес чи загальну рамку документа. Представник КНР чітко заявив про згоду з гуманітарною метою резолюції, ініційованої Україною та її партнерами, що стало зрушенням від більш загальних зауважень щодо попереднього тексту. Ключовою причиною для утримання, однак, знову стало переконання, що фінальний текст виходить за суто гуманітарні межі, включаючи політичні формулювання, які, на думку Китаю, мають вирішуватися шляхом переговорів. Домінантним аргументом тут стала необхідність деполітизації гуманітарної допомоги. Важливою відмінністю від попереднього голосування стало те, що Китай не обмежився пасивним утриманням. Пекін активно підтримав та виступив співавтором альтернативного проекту резолюції (A/ES-11/L.3), запропонованого ПАР, який був сфокусований виключно на гуманітарних питаннях. Внаслідок цього у риторичі додався акцент на готовності КНР до конструктивної участі в гуманітарному реагуванні, але лише за умови його чіткого відокремлення від політичного контексту війни, що свідчило про більш активну спробу впливати на порядок денний (United Nations General Assembly, 2022; United Nations, 2022).

Наступний крок Генеральної Асамблеї, здійснений 7 квітня 2022 року, ознаменував перехід від гуманітарної тематики до питання політичної відповідальності РФ. На тлі шокуючих повідомлень про масові звірства в Бучі, на розгляд було винесено резолюцію A/RES/ES 11/3, яка пропонувала безпрецедентний захід – призупинення членства російської федерації у Раді ООН з прав людини (РПЛ). Цей крок мав стати сигналом про несумісність імовірних

системних порушень прав людини, скоєних державою-агресором, з її участю у головному правозахисному органі системи ООН. Логіка документа будувалася на аргументі про несумісність статусу та дій (Nichols, 2022; Smith, 2022; United Nations General Assembly, 2022).

Рішення було ухвалене, проте продемонструвало значно менший рівень консенсусу (93 "за", 24 "проти", 58 утрималися), що відображало обережність багатьох країн Глобального Півдня. Це голосування позначило важливу й рішучу зміну в позиції Китаю: після двох послідовних утримань Пекін цього разу проголосував "проти" призупинення членства росії в РПЛ (Lederer & Peltz, 2022; United Nations General Assembly, 2022).

Такий перехід від утримання до голосування "проти" був обґрунтований китайською делегацією кількома міркуваннями. Хоча знову вказувалося на процедурні недоліки (брак прозорості та консультацій), основним і домінантним аргументом став принциповий спротив політизації та інструменталізації питань прав людини, а також перетворенню РПЛ на майданчик для конфронтації та тиску на окремі країни. Стверджувалося, що такий крок не сприятиме деескалації чи мирним переговорам, а лише посилить розкол між державами-членами та створить небезпечний прецедент для системи управління ООН. Хоча Китай і визнав повідомлення з Бучі тривожними, він закликав до обережності та перевірки фактів. Отже, голос "проти" відобразив небажання Китаю підтримувати заходи, які він розцінив як надмірно політизовані, конфронтаційні та такі, що можуть зашкодити діалогу або створити прецедент, потенційно небезпечний і для самого Пекіна, навіть за умов серйозних звинувачень у порушеннях прав людини. Внаслідок цього у риторичі КНР з'явився чіткий акцент на захисті інституційних механізмів ООН від політичного використання (Lederer & Peltz, 2022; United Nations General Assembly, 2022).

Таким чином, еволюція позиції Китаю щодо перших трьох резолюцій Генеральної Асамблеї демонструє чітку стратегічну лінію та визначення межі прийняттого реагування ООН. Перехід від пасивного утримання при голосуванні за засудження агресії до більш активної позиції у гуманітарних питаннях за умови їх деполітизації. І, нарешті, перехід активного голосування "проти" заходів, що сприймалися як інституційний тиск та створення небезпечних прецедентів чітко

вказує на пріоритети Пекіна. Китай виявився готовим дистанціюватися від прямої підтримки агресії та підтримувати гуманітарні ініціативи на певних умовах. Однак Пекін рішуче виступив проти кроків, які він сприйняв як інструмент політичного тиску, інституційної конфронтації, особливо коли йшлося про статус держави-члена у правозахисних органах. Така диференціація демонструє намагання Китаю збалансувати формальну підтримку принципів Статуту ООН (у власній інтерпретації) із небажанням приєднуватися до колективних дій Заходу, спрямованих на пряму ізоляцію та покарання росії. Пріоритет було віддано збереженню простору для діалогу та захисту процедур ООН від того, що Пекін вважав політизацією.

Восени 2022 року ескалація конфлікту набула нового виміру через спробу російської федерації анексувати чотири українські області після проведення фіктивних "референдумів". Цей крок, що прямо заперечував базові принципи Статуту ООН, вимагав термінової реакції міжнародної спільноти. У відповідь, 12 жовтня 2022 року, Генеральна Асамблея знову активувала механізм "Єдність заради миру", обійшовши вето РФ у Раді Безпеки, та ухвалила резолюцію A/RES/ES-11/4. Документ мав чітку юридичну спрямованість. Він відмовляв у визнанні легітимності як самих псевдореферендумів, так і будь-яких змін статусу українських територій, підтверджуючи таким чином непорушність принципу територіальної цілісності (United Nations General Assembly, 2022).

Резолюція продемонструвала ще вищий рівень міжнародної підтримки порівняно з попередніми рішеннями – 143 держави проголосували "за", що стало потужним сигналом невизнання спроб насильницької зміни кордонів. Лише п'ять країн виступили проти. Цікавим процедурним моментом стала невдала спроба росії ініціювати таємне голосування, що було розцінено багатьма спостерігачами як свідчення її побоювань щодо втрати підтримки навіть серед лояльних країн. Китай, разом із 34 іншими державами, знову обрав позицію утримання (United Nations General Assembly, 2022).

Повернення Китаю до утримання після голосування "проти" попередньої резолюції ES-11/3 є показовим елементом його стратегії. У той час як Пекін виступив проти заходів, які вважав політизованим тиском на статус члена ООН (призупинення в РПЛ), у випадку резолюції, що стосувалася фундаментального

принципу територіальної цілісності, він повернувся до більш нейтральної позиції. Хоча в заяві КНР знову лунали загальні тези про необхідність діалогу та врахування всіх безпекових занепокоєнь, ключовим для розуміння утримання є твердження, що сама резолюція, на думку Пекіна, не сприятиме деескалації та політичному врегулюванню. Це свідчить про готовність Китаю вербально підтримувати принцип територіальної цілісності, але утримуватися від підтримки конкретних дій ООН, які можуть бути інтерпретовані як прямий осуд дій росії або як такі, що ускладнюють дипломатичне поле для маневру (United Nations General Assembly, 2022).

Подальший розвиток дискусії в Генеральній Асамблеї позначився зміщенням фокусу від поточного засудження агресії до питань післявоєнного врегулювання, зокрема відповідальності та відшкодування. Ухвалена 14 листопада 2022 року резолюція A/RES/ES-11/5 стала першою спробою в рамках надзвичайної сесії ініціювати процес створення міжнародного механізму компенсації за шкоду, завдану Україні російською агресією. Основна ідея полягала у фіксації принципу відповідальності РФ та закладенні основи для майбутніх репарацій через створення міжнародного реєстру збитків (United Nations General Assembly, 2022).

Ця ініціатива, однак, зустріла значно менший консенсус, ніж попередні резолюції щодо агресії чи гуманітарної ситуації. Лише 94 держави проголосували "за", тоді як 17 виступили "проти", а 73 утрималися. Така значна кількість утримань та голосів "проти" відображала скептицизм багатьох країн, особливо Глобального Півдня, щодо правомірності, доцільності та потенційної політизації такого механізму, створеного через резолюцію ГА. Китай цього разу знову обрав позицію голосування "проти", зміцнивши лінію спротиву певним типам дій Генасамблеї, яку він продемонстрував раніше щодо ES-11/3 (United Nations General Assembly, 2022).

Обґрунтування голосу "проти" з боку Пекіна мало виразний юридично-процедурний характер, який став домінуючим аргументом. Китайська делегація стверджувала, що Генеральна Асамблея, не будучи судовим органом, перевищує свої повноваження, намагаючись встановити міжнародно-правову відповідальність за агресію. Також вказувалося на сумнівну правову основу резолюції, яка посилалася на Статті про відповідальність держав, розроблені Комісією

міжнародного права, що не є зобов'язуючим міжнародним договором. Крім того, критикувалася сама ідея створення механізму поза системою ООН, але за її формальним схваленням, а також брак широких консультацій перед голосуванням. Цей голос, як і у випадку з резолюцією ES-11/3, підтвердив чітку позицію Китаю: активний спротив резолюціям, які Пекін розцінює як юридично чи процедурно некоректні, політично вмотивовані, або такі, що створюють небажані прецеденти та поглиблюють міжнародну конфронтацію, навіть коли йдеться про питання відповідальності за агресію (United Nations General Assembly, 2022).

Наближення річниці повномасштабного вторгнення спонукало Генеральну Асамблею до спроби окреслити контури майбутнього миру в Україні. Ухвалення резолюції A/RES/ES-11/6 23 лютого 2023 року продемонструвало зміну фокусу порівняно з попередніми документами. Замість концентрації на фіксації порушень чи механізмах відповідальності, центральне місце посів заклик до досягнення "всеосяжного, справедливого і міцного миру". Текст резолюції, підтверджуючи вимогу виведення військ РФ, водночас акцентував на важливості діалогу, підтримки мирних зусиль під егідою ООН та поваги до суверенітету, при цьому гуманітарні аспекти згадувалися менш докладно (United Nations General Assembly, 2023).

Дипломатичний контекст цього голосування ускладнився тим, що незадовго до нього Китай оприлюднив власний документ із 12 пунктів щодо політичного врегулювання української кризи. Цей крок Пекіна додав напруги в дебати, адже резолюція ГА почала сприйматися не лише як самостійний документ, а й у порівнянні з китайською ініціативою. Незважаючи на це, текст резолюції отримав підтримку 141 держави, що підтвердило стійкість проукраїнської коаліції. Водночас 7 країн виступили проти, а 32, включаючи Китай, утрималися, причому деякі делегації пояснювали свою позицію "надмірною лінійністю" запропонованого в резолюції підходу до миру (Xinhua, 2023; United Nations General Assembly, 2023).

Рішення Китаю утриматися від голосування за ES-11/6, що стало поверненням до цієї позиції після двох голосів "проти" (щодо ES-11/3 та ES-11/5), виглядає логічним у світлі просування власного мирного плану. Пекін публічно пов'язав своє утримання саме з наявністю власної, на його думку, більш

комплексної ініціативи. Замість того щоб вдаватися до детальної критики тексту резолюції ГА (як це траплялося раніше з процедурними чи правовими аспектами), Китай використав цю ситуацію для активного позиціонування себе як автора альтернативного бачення миру. Це свідчить про помітний перехід КНР від переважно реактивної тактики щодо резолюцій ООН до більш проактивної дипломатичної стратегії, метою якої було просування саме китайської моделі врегулювання кризи на міжнародній арені (Xinhua, 2023; United Nations General Assembly, 2023).

На даному етапі видимою стає чітка закономірність стратегічного підходу Китаю: він значно жорсткіше реагував на резолюції, що стосувалися питань відповідальності (ES-11/3, ES-11/5), голосуючи “проти”, ніж на резолюції, що стосувалися гуманітарних питань (ES-11/2) чи основних принципів (ES-11/1, ES-11/4, ES-11/6), де він обирав утримання. Це ймовірно вказує на пріоритет захисту рф та власних інтересів від “політизованих” механізмів покарання чи прецедентів.

Оскільки попередні документи Генеральної Асамблеї не передбачали зобов'язальних механізмів виконання, а їхній статус залишався декларативним, поступово сформувалося розуміння, що для досягнення реального впливу міжнародна спільнота має звернутися до повноважень Ради Безпеки. Відповідно до положень Статуту ООН (статті 39-42), саме цей орган є головним відповідальним за підтримання міжнародного миру та безпеки. Проте реальність виявилася суперечливою. Усі ініціативи, які містили пряму кваліфікацію дій росії як агресії або містили вимогу повного й безумовного виведення її військ з території України, були заблоковані через застосування права вето. Особливо показовим став епізод лютого 2022 року, коли на одному з перших засідань після початку повномасштабної війни проєкт резолюції не набрав чинності саме через заперечення росії (United Nations General Assembly, 2023).

Ця конфігурація голосування повторювалася неодноразово. Навіть у випадках, коли текст документу отримував підтримку більшості членів, сам механізм прийняття залишався заблокованим. Інші постійні члени Ради, зокрема КНР, здебільшого уникали конфронтації та аргументували свою позицію необхідністю уникати загострення. З їхньої точки зору, надмірне фокусування на

звинуваченнях лише ускладнювало перспективи діалогу, а сама Рада потребувала "консенсусних підходів", які б враховували інтереси усіх сторін. У цьому контексті багато делегацій почали відкрито сумніватися в ефективності інституційної архітектури ООН, якщо ключові рішення можуть бути заблоковані через інтереси окремої держави. Тож, попри низку спроб ініціювати нові тексти, у період з лютого 2022 по січень 2025 року Рада Безпеки ухвалила лише один документ, який безпосередньо стосувався повномасштабної війни в Україні. Йдеться про резолюцію S/RES/2623.

Єдиним документом щодо повномасштабної війни в Україні, який Рада Безпеки змогла ухвалити в аналізованій період, стала резолюція S/RES/2623 від 27 лютого 2022 року. Це рішення мало винятково процедурний характер і було спрямоване на подолання паралічу Ради, спричиненого неминучим застосуванням російського вето щодо будь-яких змістовних проєктів. Посилаючись на прецедент резолюції Генеральної Асамблеї "Єдність заради миру", Рада Безпеки цією резолюцією формально передала розгляд питання про агресію проти України на розгляд одинадцятої надзвичайної спеціальної сесії Генеральної Асамблеї, таким чином активувавши альтернативний майданчик для міжнародного реагування (Tomuschat, 2008; United Nations Security Council, 2022).

Оскільки голосування стосувалося процедурного питання передачі справи до іншого органу ООН, право вето не могло бути застосоване. Резолюцію підтримала більшість – 11 членів Ради. російська федерація, як і очікувалося, проголосувала проти. Показово, що три країни – Китай, Індія та Об'єднані Арабські Емірати – вирішили утриматися. Позиція Китаю знову відображала його прагнення до обережності та уникнення прямої конфронтації. Утримання було обґрунтоване наголосом на необхідності максимальної стриманості всіх сторін, пріоритетності деескалації та підтримці виключно тих дій ООН, які сприяють заспокоєнню ситуації та полегшенню дипломатичних рішень, а не подальшій ескалації. Такий підхід можна інтерпретувати як сумнів Пекіна у тому, що розгляд питання в більш політизованому та менш консенсусному форматі Генеральної Асамблеї відповідатиме меті збалансованого дипломатичного врегулювання, якому Китай надавав перевагу (United Nations Security Council, 2022).

Отже, розгляд позиції Китаю щодо резолюцій ООН, ухвалених з лютого 2022 по лютий 2023 року, виявляє чітку стратегічну вибірковість у його підходах. Ця вибірковість простежується у диференціації голосувань залежно від змісту та мети резолюції. Утримання Пекін застосовував до рішень, що стосувалися підтвердження фундаментальних принципів міжнародного права, таких як територіальна цілісність (резолюція ES-11/4 щодо анексії), загальних закликів до миру (ES-11/1, ES-11/6), або мали суто процедурний характер (S/RES/2623 про передачу питання до ГА). Натомість активний спротив у формі голосування "проти" Китай чинив ініціативам, які він оцінював як юридично сумнівні, інституційно некоректні, політично вмотивовані чи спрямовані на пряме покарання РФ через механізми ООН. Це стосувалося призупинення членства росії в РПЛ (ES-11/3) та створення механізму репарацій (ES-11/5). Така послідовна диференціація демонструє стратегію Китаю: уникнення підтримки конкретних механізмів відповідальності чи мирних планів, запропонованих Заходом, при одночасному використанні голосувань та пояснень до них для артикуляції власної позиції та просування свого бачення врегулювання, що базується на діалозі та врахуванні "безпекових занепокоєнь".

Загалом, протягом повномасштабної війни голосування Китаю в Генеральній Асамблеї та його позиція в Раді Безпеки ілюструють еволюцію від виваженого балансування до більш проактивної дипломатії. Якщо на початку конфлікту Пекін переважно обмежувався утриманнями та загальними заявами про необхідність діалогу (ES-11/1, ES-11/2, S/RES/2623), то згодом він чіткіше окреслив свої "червоні лінії", голосуючи "проти" заходів, які сприймав як політичний тиск, інституційну конфронтацію або створення небажаних прецедентів (ES-11/3, ES-11/5). Кульмінацією цієї еволюції стала ситуація навколо резолюції ES-11/6 у лютому 2023 року, коли утримання Китаю було прямо пов'язане з презентацією власного мирного плану. Це ознаменувало перехід до активної спроби просувати китайську модель врегулювання на міжнародній арені. Ця тактика дозволяла Китаю формально не порушувати основні принципи Статуту ООН, уникати прямої конфронтації з росією, позиціювати себе як відповідальну силу, що виступає за діалог і протидіє політизації міжнародних інститутів, та пропонувати альтернативу

західним підходам, зміцнюючи свій вплив, особливо серед країн Глобального Півдня.

Після детального аналізу дипломатичної активності Китаю в ООН стосовно війни в Україні, де було виявлено стратегію вибіркового балансування та поступовий перехід до більш проактивного позиціонування, виникає потреба у розширенні дослідження. Щоб глибше зрозуміти послідовність або, навпаки, ситуативність китайських підходів до міжнародних криз, доцільно звернутися до іншого значущого конфлікту, який активно обговорювався на майданчику ООН. Огляд позиції Пекіна щодо загострення ізраїльсько-палестинського конфлікту, що дозволить виявити спільні риси чи відмінності у дипломатичній поведінці КНР у відмінних кризових контекстах.

Таким чином, детальний розгляд голосувань та офіційних заяв Китаю щодо резолюцій ООН стосовно війни в Україні дозволив виявити характерні риси його стратегії вибіркового балансування та прагнення Пекіна позиціонувати себе як прихильника діалогу, що протидіє політизації міжнародних інститутів.

2.2. Дебати в РБ ООН щодо війни між Ізраїлем та Хамас

Інтенсивність обговорень ізраїльсько-палестинського конфлікту в рамках Організації Об'єднаних Націй, що підкреслюється проведенням щонайменше 86 засідань відповідних органів, вимагала формування чітких міжнародних позицій. У цьому контексті даний підрозділ зосереджується на аналізі позиції Китайської Народної Республіки, зокрема її реакції на ключові резолюції ООН. Протягом періоду з жовтня 2023 року по грудень 2024 року на майданчиках Організації було розглянуто щонайменше 18 проектів резолюцій (як показано у Таблиці 2.2), з яких ухвалено та детально розглянуто 9 ключових резолюцій (5 Генеральною Асамблеєю та чотири – Радою Безпеки), спрямованих на врегулювання кризи, причому Китай підтримав усі ці документи, проголосувавши "за". Загальний зміст зазначених резолюцій помітно еволюціонував: від нагальних гуманітарних закликів та вимог щодо тимчасових пауз у бойових діях на початковому етапі конфлікту до більш рішучих вимог негайного припинення вогню, обговорення політичного статусу Палестини та, зрештою, схвалення конкретних мирних

ініціатив на пізніших етапах. Робота Пекіна з цими резолюціями відбувалася в умовах значних дипломатичних викликів, ключовий з яких полягав у необхідності просування власної лінії на деескалацію та підтримку багатосторонності на тлі частих розбіжностей серед постійних членів Ради Безпеки та її періодичного блокування. Для наочного узагальнення динаміки цієї дипломатичної активності та послідовності позиції Китаю, в Таблиці 2.2 представлено зведені дані щодо кількості висунутих та ухвалених резолюцій, а також голосувань КНР за кварталами.

Таблиця 2.2

Динаміка розгляду та ухвалення резолюцій ООН щодо війни Ізраїлю та ХАМАС з жовтня 2023 по грудень 2024 року з урахуванням голосувань КНР

	Кількість висунутих резолюцій	Кількість ухвалених резолюцій	Кількість підтриманих Китаєм резолюцій
IV квартал 2023	9	4	4
I квартал 2024	3	1	1
II квартал 2024	3	2	2
III квартал 2024	1	1	1
IV квартал 2024	2	1	1

джерело: складено автором

Для предметного аналізу китайського реагування на зазначене загострення конфлікту доцільно почати з першого значущого документа, ухваленого після загострення конфлікту в жовтні 2023 року. Резолюція Генеральної Асамблеї A/RES/ES-10/21 від 27 жовтня 2023 року з'явилася як результат поновлення Десятої надзвичайної спеціальної сесії. Її ухвалення стало можливим через інституційний механізм "Єдність заради миру". Застосування цієї процедури, що дозволяє Генеральній Асамблеї рекомендувати колективні заходи у випадку паралічу Ради Безпеки через вето постійного члена (у цій ситуації США заблокували схожий проект), саме по собі сигналізувало про глибоку кризу в головному органі ООН, відповідальному за міжнародний мир, та одночасно активізувало роль Генеральної

Асамблеї як виразника волі міжнародної спільноти (United Nations General Assembly, 2023).

Змістовно документ вирізнявся виразним гуманітарним спрямуванням, свідомо уникаючи прямого покладання відповідальності чи політичних оцінок на конкретні сторони конфлікту – Ізраїль чи ХАМАС. Натомість текст концентрувався на вимогах негайного перемир'я, безперешкодного гуманітарного доступу та захисту цивільного населення, включаючи звільнення заручників. Така деполітизована рамка була вочевидь розрахована на досягнення максимальної підтримки, однак вона ж стала об'єктом критики та протилежних інтерпретацій. З боку Ізраїлю лунали звинувачення в односторонності, тоді як представники Глобального Півдня наголошували на пріоритетності захисту людських життів. Отже, резолюція зафіксувала мінімальний спільний знаменник міжнародної стурбованості, залишивши простір для подальших дипломатичних маневрів (United Nations General Assembly, 2023).

Китайська Народна Республіка підтримала резолюцію ES-10/21, проголосувавши "за". Ця початкова позиція видається узгодженою з традиційною лінією Пекіна щодо палестинського питання та його загальними підходами до міжнародних конфліктів в ООН. Обґрунтування цього голосу, ймовірно, поєднує кілька взаємопов'язаних міркувань, що відображають різні аспекти китайської дипломатії на даному етапі і які слугуватимуть базою для подальшого аналізу. По-перше, наголос на необхідності негайного припинення вогню та захисту цивільних осіб дозволяє Китаю позиціонувати себе як відповідального члена міжнародної спільноти, стурбованого гуманітарними наслідками, що зазвичай знаходить широке міжнародне схвалення. По-друге, підтримка резолюції, ініційованої арабськими країнами, може розглядатися як підкреслення солідарності Пекіна з державами Глобального Півдня та його традиційної підтримки палестинської справи, що потенційно зміцнює його вплив у цих регіонах. По-третє, голосування "за" в Генеральній Асамблеї після вето США в Раді Безпеки дозволяє припустити не лише підтримку багатосторонності, але й опосередковане посилення китайської критики односторонніх дій та підкреслення важливості рішень під егідою ООН, де голос Генеральної Асамблеї набуває особливої ваги за умов неефективності Ради Безпеки. Така позиція, що поєднувала гуманітарний фокус, солідарність з

Глобальним Півднем та критику американського вето, вже на цьому початковому етапі виглядала відмінною від першої реакції на вторгнення в Україну (ES-11/1), коли Китай обрав утримання, акцентуючи на “історичному контексті” та “безпекових занепокоєннях” росії. (United Nations General Assembly, 2023).

Наступним етапом у рамках поновленої Десятої надзвичайної спеціальної сесії стало затвердження резолюції A/RES/ES-10/22 12 грудня 2023 року. Цьому рішенню знову передувало блокування схожої ініціативи в Раді Безпеки через застосування права вето, що вкотре підкреслило нездатність цього органу досягти згоди. За таких умов ухвалення документа Генеральною Асамблеєю підтвердило її функцію як майданчика для вираження колективної волі та збереження гуманітарного фокусу міжнародного порядку денного за відсутності консенсусу серед постійних членів РБ (United Nations General Assembly, 2023).

Хоча текст резолюції багато в чому повторював ключові заклики попереднього документа (припинення вогню, звільнення заручників, гуманітарний доступ), його значення визначалося передусім моментом ухвалення та рівнем підтримки. На тлі катастрофічного зростання кількості загиблих у Газі, що перевищила вісімнадцять тисяч, та масштабних руйнувань, консолідована позиція 153 держав, що проголосували "за", стала потужним сигналом зростаючої міжнародної ізоляції позицій, які не підтримували негайне перемир'я. Попри це, документ знову зіткнувся з критикою з боку Ізраїлю та США за ігнорування першопричин ескалації, водночас отримавши рішучу підтримку від країн Глобального Півдня та навіть частини західних держав, чия риторика часом набувала відтінків моральної втоми від бездіяльності (M. Nichols, United Nations, & UN News, 2023).

Китай знову висловив підтримку резолюції, проголосувавши "за". Цей крок підтвердив послідовність голосування, продемонстровану щодо ES-10/21, однак аналіз контексту та ймовірної аргументації вказує на певні зміщення акцентів. Якщо його голос 'за' по суті повторив ключові елементи попередньої позиції, то в обґрунтуванні підтримки ES-10/22 видається логічним посилення наголосу на катастрофічності гуманітарної ситуації (з огляду на реальне погіршення на місцях), а також збереження опосередкованої критики бездіяльності РБ. Рішення Китаю відображало його незмінний наголос на необхідності негайного гуманітарного

перемир'я на тлі дедалі глибшої кризи в Газі. Це свідчить не стільки про зміну самої позиції, скільки про адаптацію риторики до обставин, що змінилися – загострення кризи та використання ситуації для артикуляції своєї незмінної позиції щодо потреби дій. Водночас підтримка резолюції слугувала продовженням лінії на захист палестинської справи та зміцнення солідарності з арабськими країнами й Глобальним Півднем. Ця позиція також дозволила Китаю вкотре підкреслити важливість багатосторонніх механізмів ООН, зокрема Генеральної Асамблеї, як альтернативи заблокованій Раді Безпеки, та опосередковано вказати на відповідальність тих, хто перешкоджає ухваленню рішень у РБ (M. Nichols, United Nations, & UN News, 2023).

Після серії документів, сфокусованих на гуманітарних аспектах, дискурс у рамках Десятої надзвичайної спеціальної сесії зазнав помітної трансформації. Ухвалення резолюції A/RES/ES-10/23 10 травня 2024 року сигналізувало про важливий зсув, переносячи обговорення з площини реагування на наслідки бойових дій у сферу політичного статусу Палестини та її прагнення до повноправного членства в ООН. Повернення цього питання на порядок денний було безпосередньо спровоковане квітневим блокуванням відповідної ініціативи в Раді Безпеки через вето Сполучених Штатів. Таким чином, Генеральна Асамблея знову стала ареною для розгляду питання, яке виявилось нерозв'язним на рівні РБ, демонструючи свою роль як альтернативного майданчика для вираження політичної волі більшості держав (United Nations, 2024).

За своєю суттю, ухвалений документ мав радше символічний та процедурний характер, ніж юридично зобов'язуючий щодо статусу членства. Резолюція рекомендувала Раді Безпеки позитивно переглянути заявку Палестини та надала їй розширені права участі в роботі Генеральної Асамблеї, не дорівнюючи їх, однак, правам повноправного члена. Попри обмежений практичний ефект, результат голосування (143 "за", 9 "проти", 25 утрималися) виявив чітку позицію переважної більшості світової спільноти на користь підвищення статусу Палестини. Водночас розподіл голосів, зокрема позиції "проти" та "утримався" з боку ключових західних держав, засвідчив збереження глибоких розбіжностей щодо шляхів та передумов для реалізації рішення про дві держави (United Nations, 2024; Nichols, 2024; BBC News, 2024).

Китайська Народна Республіка підтримала цю резолюцію, проголосувавши "за". Хоча це рішення зберегло послідовність голосування, продемонстровану щодо ES-10/21 та ES-10/22, зміна тематики резолюції з гуманітарної на політичну зумовила помітну зміну в домінантній аргументації Пекіна. Якщо раніше наголос робився переважно на негайному припиненні вогню та гуманітарних потребах, то тепер основна риторика Китаю, ймовірно, зосередилася на підтримці довгострокових політико-правових позицій. Це рішення є логічним продовженням багаторічної позиції Пекіна на підтримку повноправного членства Палестини в ООН як невід'ємної складової реалізації принципу двох держав. Підтримка цієї резолюції з боку Китаю видається відображенням його прихильності до принципів Статуту ООН, зокрема права на самовизначення, та його бачення ООН як центрального майданчика для вирішення міжнародних питань. Голосування разом із переважною більшістю членів ООН, особливо з Глобального Півдня, також посилює імідж Китаю як захисника інтересів країн, що розвиваються. Крім того, цей крок можна розглядати в контексті китайської критики блокування роботи Ради Безпеки через односторонні вето, що перешкоджають, на думку Пекіна, справедливому врегулюванню ключових міжнародних проблем. Таким чином, адаптуючи свою аргументацію до нового політичного фокусу резолюції, Китай не лише підтвердив свою про-палестинську позицію, але й використав нагоду для просування своїх довгострокових цілей у сфері глобального управління (United Nations, 2024; Nichols, 2024; BBC News, 2024).

Реагуючи на авторитетний консультативний висновок Міжнародного Суду ООН від 19 липня 2024 року, який детально проаналізував правові наслідки ізраїльської політики на ОПТ, Генеральна Асамблея 18 вересня 2024 року зробила наступний крок, ухваливши резолюцію A/RES/ES-10/24. Цей документ не просто підтвердив висновки Суду щодо незаконності триваючої ізраїльської присутності на Окупованій Палестинській Території (ОПТ), але й встановив конкретні часові рамки для Ізраїлю – завершити незаконну присутність на ОПТ протягом 12 місяців. Резолюція також містила заклик до негайного припинення всієї поселенської діяльності, евакуації поселенців та надання Ізраїлем репарацій за завдану шкоду. Важливим елементом стало звернення до всіх держав із закликом не визнавати правомірність ситуації, що склалася, та не сприяти її збереженню. Показово, що

резолуція також передбачила скликання міжнародної конференції під егідою Генасамблеї для імплементації резолюцій ООН щодо Палестини та реалізації принципу двох держав. Таке рішення свідчить про намагання активізувати політичний трек врегулювання на основі міжнародного права. Документ отримав підтримку 124 держав, 14 проголосували "проти", і 43 утрималися (ICJ, 2024; UN Watch, 2025, United Nations Digital Library, 2024, Zvobgo, 2024).

Позиція Китаю, який проголосував "за", демонструє його послідовне прагнення до зміцнення багатосторонніх інститутів та міжнародного правопорядку, особливо коли йдеться про тривалі конфлікти з чітко визначеною міжнародно-правовою базою, як-от палестинське питання. Голосування Пекіна пліч-о-пліч з такими постійними членами Ради Безпеки, як Франція та Росія (на тлі голосування США "проти" та утримання Великої Британії), може аналізуватися як спроба Китаю позиціонувати себе в авангарді захисту принципів Статуту ООН та рішень Міжнародного Суду. Така тактика дозволяє КНР не лише підтримати палестинську сторону, але й опосередковано критикувати підходи тих держав, які, на думку Пекіна, блокують консенсусні рішення або діють всупереч висновкам головних судових органів системи ООН. На відміну від його більш стриманої та варіативної поведінки щодо деяких резолюцій по Україні, де Китай часто наголошував на "врахуванні безпекових занепокоєнь усіх сторін", у палестинському питанні його дипломатія виглядає більш однозначно спрямованою на підтримку міжнародно визнаних прав палестинського народу та виконання Ізраїлем своїх зобов'язань (UN Watch, 2025, United Nations Digital Library, 2024, Zvobgo, 2024).

На тлі наростаючої гуманітарної кризи та повідомлень про наміри Ізраїлю обмежити діяльність Близькосхідного агентства ООН для допомоги палестинським біженцям і організації робіт (БАПОР/UNRWA), Генеральна Асамблея 11 грудня 2024 року ухвалила резолюцію A/RES/ES-10/25. Документ був спрямований на рішучу підтримку мандату БАПОР, підкреслюючи його незамінну роль як основи гуманітарного реагування в Газі та на інших Окупованих Палестинських Територіях (ОПТ). Резолюція висловила глибоке занепокоєння та засудила законодавчі ініціативи Ізраїлю, що могли б перешкодити операціям агентства, та вимагала від Ізраїлю забезпечити безперешкодну роботу БАПОР на ОПТ,

включаючи Східний Єрусалим, відповідно до його міжнародних зобов'язань та привілеїв і імунітетів ООН. Резолюцію було ухвалено переважною більшістю: 159 голосами "за", 9 "проти" та 11 утрималися (United Nations Digital Library, 2024; United Nations, Tenth Emergency Special Session, n.d.).

Китайська Народна Республіка підтримала цю резолюцію, проголосувавши "за". Цей крок демонструє не лише послідовну позицію Китаю щодо підтримки палестинського народу та важливості гуманітарної допомоги, але й його глобальнішу стратегію щодо захисту функціонування та авторитету інституцій ООН. Підтримка БАПОР, ключового агентства з надання допомоги мільйонам палестинських біженців, для Пекіна є також елементом тиску на Ізраїль з метою дотримання міжнародного гуманітарного права та забезпечення доступу для гуманітарних організацій. Аналітично, така позиція дозволяє Китаю посилювати свій вплив серед арабських країн та держав Глобального Півдня, які традиційно підтримують палестинську справу, та позиціонувати себе як відповідального глобального гравця, що виступає за стабільність та дотримання міжнародних норм, особливо в умовах, коли дії окремих держав ставлять під загрозу усталені гуманітарні механізми. Це також відрізняється від більш прагматичного та стриманого підходу, який Китай іноді демонструє у конфліктах, де його безпосередні геополітичні чи економічні інтереси можуть бути складніше узгоджені з однозначною підтримкою однієї зі сторін або конкретних міжнародних механізмів (The Wire Staff, 2024; UN Watch, 2024; United Nations Digital Library, 2024).

Таким чином, голосування КНР під час ухвалення всіх п'яти розглянутих резолюцій Генеральної Асамблеї (ES-10/21, ES-10/22, ES-10/23, ES-10/24 та ES-10/25) щодо загострення ізраїльсько-палестинського конфлікту демонструє незмінну та послідовну лінію поведінки Китаю, що виражається у рішучій позиції "за". Ця стала підтримка, яка контрастує з диференційованим підходом Пекіна до резолюцій щодо війни в Україні, свідчить про стійку стратегію, що поєднує підтримку палестинської справи та солідарність з Глобальним Півднем із наголосом на центральній ролі ООН, особливо Генеральної Асамблеї, в умовах паралічу Ради Безпеки.

За послідовною підтримкою Пекіном резолюцій Генеральної Асамблеї стоїть значно більше, ніж просто ситуативне реагування. Йдеться про вибудовану стратегію гнучкого риторичного маневрування. Ця витончена словесна пластичність, що дзеркально відображає зміну тематичних акцентів самих резолюцій (від нагальних гуманітарних потреб у ES-10/21 та ES-10/22, через дебати про політичний статус Палестини в ES-10/23, до конкретних міжнародно-правових зобов'язань Ізраїлю згідно з висновками МС ООН в ES-10/24 та захисту ключового мандату БАПОР в ES-10/25), виявляється значно глибшою, ніж просте варіювання наголосів. Вона розкриває майстерність Китаю у використанні різних смислових конструкцій для реалізації його багатовекторних інтересів. Так, апелювання до гуманітарних цінностей дозволяє Пекіну консолідувати підтримку та утверджувати власний імідж відповідальної держави. Наголос на праві на самовизначення та рішеннях Міжнародного Суду ООН вигідно позиціонує його як поборника міжнародного права та багатосторонніх засад. Захищаючи ж такі інституції ООН, як БАПОР, Китай не лише зміцнює свою роль як одного з гарантів світового ладу, але й отримує платформу для опосередкованої критики дій, що цей лад розхитують. Отже, подібна дипломатична вправність у публічній аргументації не свідчить про відмову Пекіна від його засадничих про-палестинських та мультилатералістських орієнтирів. Навпаки, вона є свідченням їхнього динамічного втілення. Така гнучкість стає дієвим інструментом, що надає Китаю змогу не тільки підтримувати свій авторитет як відповідального глобального гравця та поглиблювати партнерство з країнами Глобального Півдня. Він також активно впливає на формування міжнародного порядку денного та обережно, але послідовно, протидіє одноосібним підходам чи спробам заблокувати колективні рішення, особливо на рівні Ради Безпеки, уміло використовуючи для цього трибуну Генеральної Асамблеї.

Логічним продовженням аналізу реагування ООН є розгляд діяльності Ради Безпеки та позиції КНР щодо ухвалених цим органом резолюцій. Першим документом, який Раді Безпеки вдалося ухвалити після загострення в жовтні 2023 року, стала резолюція S/RES/2712, затверджена 15 листопада 2023 року. Її поява, ініційована Мальтою як непостійним членом Ради, після низки попередніх невдалих спроб свідчила про спроможність обраних членів (Е-10) виступати

посередниками та шукати компроміс там, де постійні члени (P5) демонстрували незгоду (United Nations Security Council, 2022).

Хоча резолюція була ухвалена (12 голосів "за", жодного "проти"), три важливі утримання – з боку США, Великої Британії та росії – виявили глибину розбіжностей у Раді навіть щодо гуманітарних пауз. Позиції цих трьох постійних членів, обґрунтовані різними причинами (відсутність засудження ХАМАС для США, недостатня збалансованість чи чіткість механізмів для росії та Великої Британії), продемонстрували, наскільки складним є досягнення консенсусу в РБ. Це утримання, хоч і не заблокувало резолюцію, суттєво послабило її політичний сигнал та поставило під сумнів єдність Ради у підході до врегулювання. Натомість підтримка з боку інших членів, включно з Францією та Китаєм, мотивувалася насамперед нагальністю гуманітарної ситуації (United Nations Security Council, 2022).

Китай проголосував "за" ухвалення S/RES/2712. Цей крок видається логічним у контексті його попередніх закликів до припинення вогню та забезпечення гуманітарної допомоги. Підтримку цієї резолюції, незважаючи на її обмежений характер та відсутність консенсусу серед P5, можна інтерпретувати як прагматичний вибір Пекіна на користь хоча б мінімального кроку Ради Безпеки для полегшення страждань цивільного населення. Водночас, у порівнянні з риторикою в ГА, де часто домінували заклики до солідарності з Глобальним Півднем та критика вето, тут спостерігається потенційне зміщення акценту. Наголос китайської сторони на обов'язковості виконання резолюцій РБ (згідно зі статтею 25 Статуту ООН) підкреслював важливість самого факту ухвалення рішення та юридичну відповідальність Ради за мир і безпеку. Такий акцент на формально-правових аспектах та авторитеті РБ, ймовірно, є характерною рисою поведінки Китаю саме в цьому органі, дозволяючи Пекіну позиціонувати себе як захисника міжнародного права та Статуту ООН, і, можливо, опосередковано контрастувати з позицією тих постійних членів, що утрималися та, на думку Китаю, цим послабили Раду. Саме цей акцент на юридичній силі рішень РБ видається характерним для позиції Китаю в Раді Безпеки і є показовим, особливо у порівнянні з українським кейсом, де в умовах паралічу РБ через російське вето Пекін частіше апелював до

неефективності Ради або необхідності дій у ГА, а не до юридичної сили заблокованих рішень. (United Nations Security Council, 2022).

Після першого обережного кроку Ради Безпеки з ухваленням S/RES/2712, наступна спроба органу вплинути на гуманітарну ситуацію в Газі матеріалізувалася в резолюції S/RES/2720, затвердженій 22 грудня 2023 року. На тлі повідомлень про катастрофічне погіршення умов життя, ця ініціатива, висунута Об'єднаними Арабськими Еміратами, була спрямована на створення більш дієвого механізму доставки допомоги. Ключовими елементами стали вимога відкриття всіх прикордонних переходів, включно з Керем-Шалом, та запровадження посади старшого координатора ООН для централізації гуманітарних зусиль та майбутньої реконструкції (United Nations Security Council, 2023).

Документ отримав широку підтримку тринадцяти членів Ради, однак Сполучені Штати та росія знову утрималися, не застосувавши, проте, права вето. Це повторення патерну голосування підтвердило наявність стійких розбіжностей серед постійних членів щодо деталей та політичного обрамлення гуманітарних заходів, навіть за умов очевидної кризи. Ухвалення резолюції без одностайності P5 сигналізувало про можливість прогресу, але водночас і про крихкість досягнутих домовленостей та потенційні труднощі з їх повною імплементацією (United Nations Security Council, 2023; Al Jazeera, 2023; Nichols, 2023).

Китайська Народна Республіка проголосувала "за" резолюцію S/RES/2720, знову демонструючи послідовну підтримку рішень РБ, спрямованих на полегшення гуманітарної кризи, як і у випадку з S/RES/2712. Однак, порівняно з попередньою резолюцією, в аргументації Пекіна спостерігається помітне посилення акценту на операційних та технічних аспектах запропонованого механізму. Представивши розгорнуту аргументацію на підтримку свого рішення, Пекін знову наголосив на юридичній обов'язковості резолюцій Ради Безпеки для всіх держав-членів згідно зі статтею 25 Статуту ООН, підкреслюючи, що створення механізму доставки допомоги не може бути факультативним. Разом з тим, особливу увагу було приділено функціональній доцільності запропонованої централізованої координації під егідою ООН як найбільш адекватного підходу до управління складною гуманітарною операцією. У виступі також було акцентовано увагу на технічних аспектах – критичній важливості безперебійного постачання палива,

медикаментів та води для забезпечення базових життєвих потреб населення та функціонування інфраструктури. Таким чином, обґрунтовуючи свою підтримку через поєднання правових імперативів, операційної логіки та нагальної гуманітарної необхідності, Китай, ймовірно, прагнув позиціонувати себе не лише як захисника Статуту ООН, але і як прагматичного гравця, що фокусується на дієвості та ефективності гуманітарних операцій на місцях, на відміну від більш політично зумовлених позицій деяких інших членів Ради (United Nations Security Council, 2023; United Nations, n.d.; Al Jazeera, 2023; Nichols, 2023).

Продовжуючи лінію гуманітарно орієнтованих рішень, Рада Безпеки зробила якісно новий та довгоочікуваний крок 25 березня 2024 року, ухваливши резолюцію S/RES/2728. На відміну від попередніх резолюцій РБ, які фокусувалися на гуманітарних паузах та механізмах допомоги, цей документ став першим за поточний цикл конфлікту, що містив чітку вимогу негайного припинення вогню, хоча й обмежену періодом Рамадану, але з очікуванням переходу до сталого перемир'я. Сформульована групою обраних членів (Е-10) з урахуванням попередніх невдач, резолюція також наполягала на безперешкодному гуманітарному доступі та звільненні всіх заручників, що розглядалося як потенційний шлях до зниження напруги (United Nations Security Council, 2024; United Nations, 2024; Nichols, 2024; Al Jazeera, 2024).

Ухвалення резолюції відбулося чотирнадцятьма голосами "за", жоден член Ради не висловився "проти", однак вирішальним стало одне утримання – з боку Сполучених Штатів. Американська делегація пояснила таку позицію відсутністю в тексті прямого засудження дій ХАМАС, що розглядалося Вашингтоном як небажаний дисбаланс. Це рішення США утриматися, дозволивши резолюції пройти, спричинило значний дипломатичний резонанс, зокрема скасування візиту ізраїльської делегації до Вашингтона як вияв незгоди прем'єр-міністра Ізраїлю. Напруженість у Раді також проявилася у невдалій спробі росії змінити формулювання щодо тривалості припинення вогню, що вказувало на збереження розбіжностей навіть після досягнення компромісу (United Nations Security Council, 2024; United Nations, 2024; Nichols, 2024; Al Jazeera, 2024).

Китайська Народна Республіка підтримала резолюцію S/RES/2728, що узгоджувалося з її попередніми голосами "за" в РБ, але цього разу підтримка

стосувалася значно сильнішого заклику. Якщо раніше аргументація Пекіна фокусувалася на гуманітарних паузах, правових аспектах чи операційній логіці доставки допомоги, то тепер вона зосередилася на насамперед необхідності самого припинення вогню як ключової та першочергової вимоги, підтриманої міжнародною спільнотою. У заявах китайської делегації наголошувалося на критичній важливості забезпечення системного доступу для гуманітарної допомоги, зокрема води, медикаментів та пального, як передумови для мінімізації втрат серед цивільного населення. Пекін також підкреслив, що виконання резолюції створить умови для часткового відновлення зруйнованої соціальної інфраструктури. Ці гуманітарні аргументи тепер слугували радше обґрунтуванням нагальності саме припинення вогню. Окремий акцент робився на символічному значенні припинення вогню під час Рамадану як кроку до деескалації, що має цінність сам по собі. Таким чином, підтримка Китаєм цієї резолюції видається логічним кроком, що дозволив реалізувати давно декларовану Пекіном позицію щодо необхідності негайного перемир'я вже на рівні юридично зобов'язуючого рішення РБ, що стало можливим завдяки зміні позиції США (United Nations Security Council, 2024; United Nations, 2024; Nichols, 2024; Al Jazeera, 2024).

Переходячи до наступного етапу реагування Ради Безпеки, резолюція S/RES/2735, ухвалена 10 червня 2024 року, знаменувала собою суттєвий зсув від загальних закликів до підтримки конкретного плану дій. На відміну від попередніх документів, які вимагали негайних дій (як S/RES/2728) або створювали механізми, ця резолюція, ініційована Сполученими Штатами, закріплювала підтримку Радою триетапної пропозиції щодо припинення вогню та звільнення заручників. Це означало зміну підходу: замість фокусу на негайних гуманітарних заходах чи загальних вимогах, Рада вперше системно схвалила покроковий план деескалації, де прогрес прив'язувався до взаємних кроків сторін (United Nations Security Council, 2024; United Nations, 2024; Nichols, 2024; Al Jazeera, 2024; Thomas-Greenfield, 2024).

Запропонована структура передбачала три послідовні фази: початкове припинення вогню з частковим обміном заручниками та відведенням військ; подальше повне припинення бойових дій та звільнення всіх утримуваних осіб; і нарешті, масштабний план реконструкції Гази. Голосування за цю резолюцію завершилося з результатом 14 голосів "за", жодної країни "проти", та одним

утриманням – з боку російської федерації. Такий результат засвідчив широку підтримку плану в Раді, включно з усіма західними постійними членами, однак утримання росії сигналізувало про наявність певних застережень щодо деталей пропозиції чи її геополітичного контексту (United Nations Security Council, 2024; United Nations, 2024; Nichols, 2024; Al Jazeera, 2024; Thomas-Greenfield, 2024).

Китайська Народна Республіка підтримала резолюцію S/RES/2735 голосом "за", знову демонструючи консистентність підтримки рішень РБ, спрямованих на припинення конфлікту. Однак, якщо підтримка попередньої резолюції (S/RES/2728) акцентувалася на нагальності самого припинення вогню, то тут обґрунтування Пекіна змістилося в бік прагматичних міркувань щодо потенційної ефективності та реалістичності запропонованого поетапного підходу. У виступах китайської делегації наголошувалося на технічній спроможності такого плану забезпечити більш прогнозовану та керовану деескалацію порівняно з одномоментними вимогами припинення вогню, які раніше не виконувалися. Пекін акцентував увагу на важливості чітко прописаних термінів, умов та взаємних обов'язків на кожному етапі як механізму, що може запобігти зриву домовленостей. Таким чином, основний акцент у риториці було зроблено на прагматичності плану та його здатності бути втіленим у життя. Китай представив свою підтримку як вибір на користь структурованої, перехідної моделі врегулювання, що не лише відповідає раніше задекларованим принципам виконання рішень Ради Безпеки, але й дозволяє Пекіну підтримати конкретний мирний план, ініційований США, позиціонуючи себе як конструктивного актора, зацікавленого у практичних результатах. Така прагматична підтримка резолюції, ініційованої Сполученими Штатами, також є примітною відмінністю від українського кейсу, де Пекін значно частіше критикував західні ініціативи. Ця готовність співпрацювати може вказувати на оцінку даної конкретної пропозиції як найбільш реалістичної на той момент або на тактичне бажання продемонструвати конструктивність у конфлікті, де позиція Китаю викликає менше суперечок на міжнародній арені. (Global Times, 2024; United Nations Security Council, 2024; United Nations, 2024).

Розглянуті резолюції та позиції щодо них виявили складну інституційну динаміку між паралізованою через розбіжності постійних членів Радою Безпеки та більш активною Генеральною Асамблеєю, яка стала майданчиком для формування

консолідованої міжнародної позиції – спочатку гуманітарної, згодом і політичної. Навіть коли Раді Безпеки вдавалося ухвалювати рішення, вони часто супроводжувалися утриманнями ключових гравців, що свідчило про крихкість консенсусу.

На цьому тлі дипломатична лінія Китаю на ізраїльсько-палестинському напрямі демонструвала надзвичайну послідовність у голосуванні: Пекін незмінно підтримував усі дев'ять ключових резолюцій, розглянутих у цьому підрозділі (п'ять в ГА та чотири в РБ), голосуючи "за". Така одностайна підтримка, що виразно дисонує з диференційованим і часто обережним підходом Китаю до резолюцій щодо війни в Україні (де періодично фіксувалися утримання та голоси "проти"), дозволяє припустити не лише різний ступінь стратегічної значущості цих конфліктів для Пекіна, але й відмінні розрахунки щодо можливостей дипломатичного маневру та формування вигідних для себе коаліцій. Однак за цією сталою позицією "за" проглядається майстерно вибудована гнучка риторична стратегія, ретельно адаптована до конкретного інституційного контексту та змісту резолюцій. У Генеральній Асамблеї Пекін не просто використовував, а свідомо культивував мову гуманітарної стурбованості та солідарності з Глобальним Півднем для мобілізації широких коаліцій (ES-10/21, ES-10/22). Згодом, реагуючи на динаміку міжнародного дискурсу, він змістив акцент на принципи міжнародного права, Статуту ООН та право на самовизначення для просування політичного статусу Палестини (ES-10/23), рішуче підтримав виконання міжнародно-правових зобов'язань на основі висновків Міжнародного Суду ООН (ES-10/24) та виступив на захист мандату ключових гуманітарних агенцій ООН, таких як БАПОР (ES-10/25). Ця еволюція риторики в ГА свідчить про прагнення Китаю виступати не лише як гуманітарний актор, але і як поборник міжнародної законності та захисник інституційної спроможності ООН. У Раді Безпеки, де ставки традиційно вищі та простір для маневру вужчий, риторика Пекіна набувала більш прагматичного та "технократичного" забарвлення. Тут наголос робився на юридичній обов'язковості рішень РБ (S/RES/2712), операційній доцільності запропонованих механізмів (S/RES/2720) та реалістичності конкретних планів деескалації (S/RES/2735), що мало на меті представити Китай як конструктивного та орієнтованого на результат постійного члена Ради. Завдяки такій багатогранній риторичній гнучкості, Пекін

мав змогу одночасно проєктувати свою роль відповідального гравця, що діє в рамках міжнародного права та інститутів ООН, і водночас зміцнювати свої позиції серед країн Глобального Півдня та арабського світу, ефективно контрастуючи з нерідко суперечливими діями інших постійних членів РБ.

Отже, проведений у другому розділі аналіз практики голосувань та офіційних заяв КНР в Організації Об'єднаних Націй стосовно двох ключових міжнародних криз – російсько-української війни та ізраїльсько-палестинського конфлікту – дозволив дійти фундаментального висновку: китайська дипломатія деескалації не є уніфікованою, а характеризується виразною залежністю від конкретного геополітичного контексту, що зумовлює застосування Пекіном неоднакових моделей поведінки. Було емпірично підтверджено, що оцінка власних національних інтересів, потенційних ризиків та можливостей для посилення міжнародного впливу веде до використання Китаєм помітно відмінних стратегій на майданчиках ООН. Якщо у випадку України домінували тактики вибіркового балансування, спрямовані на уникнення прямої конфронтації та захист від "небезпечних прецедентів", то в палестинському питанні Китай послідовно виступав із підтримкою резолюцій, позиціонуючи себе як захисника міжнародного права та виразника інтересів Глобального Півдня. Виявлення цих контрастних підходів та специфіки дипломатичного маневрування КНР у Раді Безпеки та Генеральній Асамблеї закладає міцне емпіричне підґрунтя для наступного етапу дослідження: поглибленого аналізу характерних риторичних стратегій Пекіна та визначення, наскільки його дипломатична практика в ООН, виявлена на прикладі цих двох конфліктів, співвідноситься із концептуальними засадами моделі "миру через розвиток" та умовами її можливої активації.

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КИТАЄМ КОНЦЕПЦІЇ "DEVELOPMENTAL PEACE" У КЕЙСАХ УКРАЇНИ ТА ІЗРАЇЛЮ

3.1. Колокації у промовах представника Китаю щодо війни в Україні

На цьому етапі дослідження було застосовано методи корпусної лінгвістики для поглибленого вивчення дипломатичної риторики Китаю стосовно російсько-української війни в рамках ООН. Застосування цього підходу було зумовлене необхідністю об'єктивного виявлення сталих мовних конструкцій та ключових смислових акцентів у значному масиві офіційних заяв, що дозволяє вийти за межі аналізу окремих висловлювань та суб'єктивних інтерпретацій. Очікувалося, що такий аналіз дасть змогу ідентифікувати домінантні наративи, які китайська сторона послідовно просувала, розкрити специфіку її аргументації щодо причин конфлікту та шляхів його врегулювання, а також виявити ключові конструктивні та застережні елементи її риторичних стратегій, що є важливим для розуміння позиціонування КНР у контексті міжнародних зусиль з деескалації. Спершу відбулося формування спеціалізованого корпусу текстів. Його джерелом стала цифрова бібліотека ООН (UN Digital Library), звідки завантажили повні стенограми 154 виступів та заяв офіційних представників Китаю. Ці документи охоплюють період після 24 лютого 2022 року та стосуються засідань Генеральної Асамблеї і Ради Безпеки ООН щодо ситуації в Україні. Кожен текст зберігся у форматі .pdf з кодуванням UTF-8, що дозволило уникнути потенційних проблем із прихованою розміткою під час подальшої обробки.

Проведений за допомогою програми AntConc аналіз мовного матеріалу відповідно до алгоритму, описаного в п.1.3., виявив кілька стійких груп формулювань, які характеризують підхід Китаю до війни росії проти України в рамках ООН. Ретельний розгляд висловлювань китайських представників показав, що ці тематичні групи можна умовно поділити на дві основні категорії. Одні мають переважно конструктивний характер, оскільки зосереджені на пропозиціях та закликах до мирного процесу. Інші ж є застережно-орієнтованими, бо акцентують увагу на певних діях чи підходах, які, з погляду Пекіна, несуть ризики ескалації або є неприйнятними. Таке розмежування добре ілюструє подвійну природу

дипломатичної риторики Китаю: прагнення до врегулювання конфлікту водночас із чітким окресленням власних "червоних ліній" та застережень. Далі в цьому підрозділі будуть детально представлені по три найбільш поширені та показові групи висловлювань з кожної з цих двох категорій. Вони разом складають основу китайського дискурсу щодо війни в Україні на міжнародній арені ООН (див. Таблицю 3.1):

Таблиця 3.1.

Конструктивно орієнтовані колокації в офіційних виступах представника Китайської Народної Республіки щодо російської війни проти України з лютого 2022 року по грудень 2024 року

Назва (українською)	Назва (англійською)	Частота їх появи
Запобігання гуманітарній катастрофі	Preventing a Humanitarian Catastrophe	362 рази
Негайне припинення вогню та дипломатичне рішення	An Immediate Ceasefire and a Diplomatic Solution	96 разів
Уникнення “холодної війни” та підтримка глобальної стабільності	Avoiding a “Cold War” and Supporting Global Stability	53 рази

джерело: складено автором

3.1.1. Запобігання гуманітарній катастрофі. Першим із ключових напрямів, який системно простежується в заявах представників Китайської Народної Республіки у контексті війни в Україні, стосується гуманітарного виміру конфлікту. Саме тема запобігання гуманітарній катастрофі фігурує у 362 згадках, що не просто свідчить про вагу цієї колокації в дипломатичному лексиконі Китаю, а й про прагнення постійно зберігати цю лінію у фокусі міжнародної уваги. Китайська сторона методично артикулює необхідність гарантувати захист цивільного населення, не допускаючи перетворення гуманітарної допомоги на інструмент геополітичного торгу. Ця позиція підтримується формулюваннями, в яких підкреслюється, що гуманітарний вимір має залишатись відокремленим від політичного процесу та будь-яких конфронтаційних логік.

Принцип деполітизації гуманітарної допомоги послідовно озвучується в заявах КНР. Такий підхід тісно пов'язаний із закликами до неупередженості та рівного

доступу до базових ресурсів, які необхідні для виживання населення в умовах війни. Висловлювання на кшталт “China attaches great importance to the humanitarian issue in Ukraine” функціонують як дипломатичний сигнал, що акцентує на відповідальності всіх сторін конфлікту дотримуватись положень міжнародного гуманітарного права. В окремих заявах Китаю це формулюється в імперативній формі, зокрема у вимогах до обох сторін забезпечити вільний та безпечний доступ до гуманітарної допомоги відповідно до міжнародних норм (United Nations Security Council, 2022, S/PV.8986, S/PV.9002, S/PV.9011; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9557, S/PV.9724).

Питання гуманітарних коридорів у китайській дипломатичній риторичі також займає окрему нішу. Воно артикулюється як суто технічне завдання, яке повинно бути реалізовано поза політичною логікою протистояння. Відповідні тези просякнуті вимогами до дотримання нейтралітету, а також до створення умов, у яких гуманітарні місії можуть працювати безперешкодно та без загрози для персоналу. Приклади таких формулювань містять вимоги гарантувати безпечний прохід гуманітарного персоналу, що, згідно з Китаєм, є базовою передумовою для функціонування будь-якої допомоги в умовах активної фази бойових дій (United Nations Security Council, 2022, S/PV.8988, S/PV.8992, S/PV.9008; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9570, S/PV.9625).

Заяви КНР також містять окремий пласт, присвячений вразливим категоріям населення. Йдеться про дітей, осіб похилого віку, людей з інвалідністю, а також жінок, які в умовах війни опиняються у найбільш ризикованому становищі. Згадування саме цих груп не випадкове і, ймовірно, покликане підкреслити гуманістичний характер китайського підходу в контексті домінування наративів про порушення прав людини в зоні бойових дій. Така риторика створює образ КНР як послідовного захисника універсальних гуманітарних стандартів, хоча водночас жодні заяви не містять конкретних назв сторін, винних у порушеннях (United Nations Security Council, 2022, S/PV.8988, S/PV.9002, S/PV.9011; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9600, S/PV.9682).

Окремо варто звернути увагу на те, як Китай коментує діяльність неурядових гуманітарних організацій. У виступах китайських дипломатів визнається важливість їхньої роботи, але паралельно озвучується вимога до дотримання

принципів нейтральності, що фактично є завуальованим попередженням проти політичної інтерпретації їхньої діяльності. Формулювання на кшталт “in line with established neutrality and impartiality principles” у цьому випадку відіграють роль семантичного фільтра, через який КНР легітимізує участь або неучасть тих чи інших акторів у гуманітарному полі (United Nations Security Council, 2022, S/PV.8983, S/PV.9002, S/PV.9011; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9647, S/PV.9755).

Таким чином, системний наголос Пекіна на гуманітарному вимірі війни в Україні слід розглядати не лише як вияв турботи, але і як багатогранну дипломатичну стратегію, що виконує для Китаю низку важливих завдань на майданчику ООН. Постійно апелюючи до необхідності захисту цивільних, дотримання міжнародного гуманітарного права та деполітизації допомоги, Китай позиціонує себе як відповідальну велику державу, зацікавлену в дотриманні універсальних принципів та конструктивному діалозі, що дозволяє йому підніматися над безпосередньою сутичкою сторін конфлікту. Водночас такий акцент на нейтральності та неупередженості саме в гуманітарній сфері ефективно підкріплює загальну декларовану позицію нейтралітету КНР щодо війни в цілому, надаючи зручну платформу для активної риторики без необхідності прямої підтримки чи осуду учасників. Крім того, гуманітарна тематика є відносно безпечним полем для пошуку спільної мови з широким колом країн, а також для висловлення непрямих застережень чи тиску – як на сторони конфлікту щодо дотримання норм, так і на міжнародні організації щодо збереження ними політичної незаангажованості. Зрештою, цей постійний фокус на гуманітарних питаннях дозволяє Китаю активно брати участь у дискусіях, зберігати голос та легітимність в обговореннях війни, частково відводячи увагу від більш гострих політичних питань відповідальності чи територіальної цілісності, де його позиція може бути менш однозначною.

3.1.2. Негайне припинення вогню та дипломатичне рішення. Другий тематичний вектор у риториці Китаю, що охоплює 96 згадок у виступах офіційних представників, стосується термінового припинення бойових дій та переходу до політико-дипломатичного врегулювання. Попри численні гуманітарні меседжі, саме ця тема часто слугує основою. Саме навколо неї китайська сторона формує

свій міжнародний образ. Формулювання “We must prevent the situation from spiralling out of control” у цьому контексті має роль категоричного орієнтира що вказує на бажаний напрям розвитку подій. Імперативність тут не є випадковою — через неї підкреслюється відсутність прийнятної альтернативи силовим сценаріям. Концепція суверенітету, що часто озвучується Пекіном, функціонує не як фоновий принцип, а як один із базових аргументів. Заява “Respect for sovereignty and territorial integrity is the foundation of international stability” закріплює цей мотив як стрижневий елемент у баченні міжнародного порядку з боку КНР. Таким чином, позиція Китаю не зводиться лише до загальних закликів до миру, а має чітке обґрунтування у вигляді прихильності до норм, на яких тримається легітимність міжнародної системи (United Nations Security Council, 2022, S/PV.9161; United Nations Security Council, 2023, S/PV.9300, S/PV.9380 United Nations Security Council, 2024, S/PV.9533, S/PV.9557, S/PV.9693, S/PV.9724, S/PV.9799).

Паралельно з цим у дискурсі Китаю активно піднімається питання переговорів як єдиного засобу досягнення тривалого миру. Фраза “China welcomes efforts to pursue talks” репрезентує не лише відкритість до мирних ініціатив, а й готовність підтримувати різні формати діалогу, незалежно від їхнього походження. Позиціювання себе як потенційного фасилітатора в цьому процесі дає Пекіну додатковий простір для маневру в дипломатичних рамках, не вимагаючи при цьому формального посередництва. Одним із менш очевидних, але важливих елементів риторики є критика підходів, які відкидають багатосторонній формат вирішення конфліктів. Такі цитати, як “Security cannot be achieved at the expense of others” вбудовує в дискурс ідею неподільної безпеки, що перегукується з попередніми заявами про небажаність нових ліній поділу. У такий спосіб Китай реагує не тільки на військовий аспект війни, а й на стратегічні зміни у сфері міжнародної безпеки, вбачаючи у них ризики для глобальної рівноваги (United Nations Security Council, 2022, S/PV.8986, S/PV.9011, S/PV.9032, S/PV.9056, S/PV.9104; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9533, S/PV.9570, S/PV.9604, S/PV.9767 S/PV.9820).

Цінність інклюзивності переговорного процесу виводиться на перший план. Китай наполягає на залученні всіх релевантних сторін до обговорення шляхів виходу з

кризи. Ця теза не артикулюється безпосередньо, проте неодноразово підтверджується через заклики до багатосторонньої взаємодії. Така форма обережного дипломатичного сигналу дозволяє зберігати гнучкість у зовнішньополітичній лінії, не вдаючись до прямої критики жодної зі сторін. Водночас вона фіксує прагнення КНР виступати за створення нової платформи безпеки, в якій жодна держава не почувалася би ізольованою або пригніченою. Ця колокація не є суто технічною або другорядною. Він функціонує як один із інструментів формування геополітичного профілю Китаю, в якому наголос робиться на консенсусі, недопущенні радикалізації та стратегічному терпінні як основі зовнішньої політики (United Nations Security Council, 2022, S/PV.9036; United Nations Security Council, 2023, S/PV.9262; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9682, S/PV.9724).

Якщо гуманітарна риторика слугує Пекіну інструментом для гнучкої навігації та уникнення прямої конфронтації, то постійні заклики Китаю до негайного припинення вогню та переходу до дипломатичного врегулювання виходять за рамки простого миротворчого меседжу; вони є ключовим елементом у формуванні та просуванні Пекіном свого образу як відповідального глобального гравця, що прагне стабільності та передбачуваності у міжнародних відносинах. Активно артикулюючи імперативність зупинки бойових дій та безальтернативність переговорів, КНР не лише реагує на конкретну війну, але й пропонує власну модель розв'язання міжнародних криз, засновану на діалозі та відмові від силових сценаріїв. Прикметно, що ця позиція міцно обґрунтовується через апеляцію до фундаментальних принципів міжнародного права, зокрема суверенітету та територіальної цілісності, що дозволяє Китаю представляти свої заклики не просто як політичну позицію, а як захист основ світового порядку. Підтримка переговорного процесу, включно з готовністю вітати різні ініціативи та наголосом на інклюзивності, слугує подвійній меті: з одного боку, це демонструє конструктивність Пекіна та відкриває простір для його потенційної ролі як фасилітатора, з іншого – дозволяє непрямо критикувати підходи, що спираються на односторонні дії чи блокову логіку. Вплітання у дискурс концепції "неподільної безпеки" є ще одним важливим стратегічним кроком, що пов'язує війну в Україні з

більш глобальними процесами та дає змогу Китаю висловлювати занепокоєння щодо моделей безпеки, які, на його думку, ігнорують інтереси окремих держав.

3.1.3. Уникнення “холодної війни” та підтримка глобальної стабільності. Третя конструктивна колокація, що позначає ще одну лінію в дипломатичних заявах Китаю щодо російсько-української війни, стосується теми недопущення нової "холодної війни" та утвердження глобальної стабільності як стратегічного пріоритету. Хоча загальна кількість згадок у цьому сегменті становить лише 53, значення цієї колокації виходить за межі кількісного показника. Йдеться про глибоко вкорінену в китайській зовнішньополітичній традиції установку на запобігання формуванню нових поділів у міжнародному середовищі, особливо тих, що виникають на ґрунті військових союзів, ідеологічних антагонізмів чи силових балансів. Китайські представники у своїх промовах апелюють до уникнення "розмежувальних ліній", акцентуючи, що розширення військово-політичних альянсів не веде до стабільності, а лише накопичує протиріччя (United Nations Security Council, 2022, S/PV.8979, S/PV.8992, S/PV.9002; United Nations Security Council, 2024, S/PV.96044, S/PV.9676, S/PV.9693).

У кількох заявах прямо вказується, що створення нових блоків і поділ світу на ворожі табори лише загострює стратегічні протистояння. У межах цієї колокації простежується негативна оцінка дій Північноатлантичного альянсу, зокрема його експансії, яка, згідно з китайською логікою, не зміцнює безпеку європейського простору, а тільки сприяє нагромадженню ризиків. Окремі тези посиляються на історичний досвід, який, на думку Пекіна, підтверджує неспроможність логіки блокового протистояння забезпечити тривалу стабільність. Твердження про те, що світ не потребує повторного поділу на Схід і Захід, функціонує як рефрен у дипломатичній мові Китаю, що апелює до загроз, які колись вже мали катастрофічні наслідки (United Nations Security Council, 2022, S/PV.8979, S/PV.8992; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9682, S/PV.9767).

Значна увага також приділяється питанню суверенітету як універсальному принципу, що має захищати держави від примусу з боку сильніших акторів. Аргумент, що кожна країна має право на власну зовнішню політику, проте без шкоди для безпеки інших, звучить не як банальна констатація, а як застереження

проти односторонніх дій, які можуть провокувати ланцюгову реакцію нестабільності. Схожа логіка простежується й у висловлюваннях, де Китай наполягає на концепції неподільної безпеки, згідно з якою жодна країна не може бути безпечною, якщо інші відчують загрозу або виключення. У цьому контексті звучить також критика гегемонізму, позначеного у фразі про неминучий крах епохи одностороннього домінування (United Nations Security Council, 2022, S/PV.8974, S/PV.9056; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9604, S/PV.9755).

Логічним продовженням ідеї багатосторонності, що утверджує геополітичний профіль КНР, стає рішення несприйняття Пекіном перспективи нової "холодної війни" та формування військово-політичних блоків, яке артикулюється як пряма загроза глобальній рівновазі та ключовий ризик, пов'язаний з українською кризою. Хоча кількісно цей тематичний напрям може поступатися іншим, його ідеологічна вага є надзвичайно високою, адже він віддзеркалює фундаментальні установки китайської зовнішньої політики, спрямовані проти поділу світу на ворожі табори та розширення альянсів, що, на думку Китаю, лише поглиблює суперечності. Акцентуючи на небезпеці "розмежувальних ліній" та прямо критикуючи експансію НАТО, Пекін не просто коментує поточну ситуацію, а вписує її у більш широкий історичний контекст, застерігаючи від повторення помилок минулого та просуваючи власне бачення стабільного світоустрою, вільного від блокового мислення. Використання концепції "неподільної безпеки" та аргументів про суверенітет, який не повинен шкодити безпеці інших, слугує тут інструментом для критики гегемоністських амбіцій та односторонніх дій, які розглядаються як першопричина міжнародної напруженості. Таким чином, ця лінія китайської риторики виступає не стільки як пропозиція конкретних кроків з деескалації, скільки як стратегічне позиціонування Китаю як альтернативного центру сили, що обстоює відмінну від західної модель міжнародних відносин, засновану на відмові від силових союзів та пріоритеті глобальної стабільності над вузькими інтересами окремих блоків.

Розглянуті вище тематичні напрями окреслюють конструктивний бік китайської дипломатії, де Пекін позиціонує себе як прихильник миру, діалогу та глобальної стабільності. Однак повне розуміння його підходів до деескалації війни

в Україні вимагає аналізу й іншого виміру риторики. Тож далі ми зосередимося на тих групах висловлювань застережно-орієнтованого характеру (див. Таблицю 3.2).

Таблиця 3.2

Застережно орієнтовані колокації в офіційних виступах представника Китайської Народної Республіки щодо російської війни проти України з лютого 2022 року по грудень 2024 року

Назва (українською)	Назва (англійською)	Частота їх появи
Критика західних санкцій	Criticism of Western Sanctions	79 разів
Запобігання подальшій ескалації та глобалізації конфлікту	Preventing Further Escalation and Globalization of the Conflict	72 разів
Попередження щодо постачання зброї в Україну	Warnings About Arms Supplies	54 рази

джерело: складено автором

3.1.4. Критика західних санкцій. У контексті війни в Україні критика санкційної політики Заходу займає помітне місце в офіційних заявах Китаю, утворюючи найбільш насичену колокацію серед застережних позицій із 79 згадками. У цьому сегменті послідовно прослідковується неприйняття санкцій як механізму врегулювання. Китайські делегати описують їх як практику, що "породжує більше шкоди, ніж вирішує", вбачаючи в односторонніх обмеженнях чинник глобального дестабілізаційного ефекту. Формулювання зводяться до мінімалізованих за змістом зауваг — наприклад, у виступах з'являється репліка "sanctions deepen suffering", що функціонує як самодостатній аргумент. Ця теза не розгортається в альтернативні пропозиції, однак з неї впливає системне бачення загрози, яку Китай вбачає в односторонньому тиску. У випадку з Україною ця риторика посилюється у відповідь на нові пакети обмежень проти росії, що дає підстави говорити про чіткий зв'язок між змінами в санкційній динаміці та реакцією Пекіна в стінах ООН (United Nations Security Council, 2022, S/PV.9011, S/PV.9027, S/PV.9161; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9546, S/PV.9658, S/PV.9769).

Також, простежується окремий пласт аргументації, пов'язаний із глобальними розривами в ланцюгах постачання. Особливо часто фігурує мотив потрійного ефекту, коли санкції спричиняють труднощі не лише для об'єкта тиску, а й для третіх країн і всієї світової економіки одночасно. Підходи Пекіна до оцінки цих наслідків передаються не через кількісні дані, а через образ масового зсуву: зростання цін, логістичні бар'єри, хаотичні реакції ринку. У цих виступах санкції постають як фактор, що руйнує передбачуваність, провокуючи хвилю криз від енергетики до продовольства. Аргументація зводиться до того, що подібна політика змінює правила гри в міжнародній торгівлі та порушує крихкий баланс глобальної взаємозалежності, який Китай намагається зберігати як опору стабільності (United Nations Security Council, 2022, S/PV.9027; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9658, S/PV.9769).

На тлі критики порушення логістики й дестабілізації глобальних ринків, китайські представники переходять до ще одного аспекту, який набуває дедалі більшої ваги — санкції, як стверджується, боляче б'ють по тим, хто не має до конфлікту жодного стосунку. У численних виступах звучать сигнали про те, що саме вразливі економіки, які лише нещодавно почали оговтуватися від пандемічних шоків, тепер несуть нові втрати. Пекін наголошує: ці ефекти не завжди очевидні, але їх траєкторії можна прослідкувати. Від зменшення доступу до фінансування до коливань цін на сировину, у висновку наслідки формуються не миттєво, проте охоплюють континенти. Аргументація не концентрується на цифрах, але вибудовує уявлення про те, що фінансова довіра руйнується, інвестиції сповільнюються, а очікування зростання поступаються обережності. І все це є прямим результатом зовнішнього політичного тиску, що не тільки не вирішує проблеми, а розтягує їх у просторі й часі (United Nations Security Council, 2022, S/PV.8992, S/PV.9011, S/PV.9027; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9557, S/PV.9658 S/PV.9769, S/PV.9799).

Наголос Пекіна на тому, що санкції боляче б'ють по непричетних до конфлікту країнах, особливо вразливих економіках Глобального Півдня, є ключовим елементом його застережно-орієнтованої риторики і працює на кількох рівнях. Позиціонуючи себе як захисника цих держав, Китай не лише здобуває симпатії на Глобальному Півдні, але й ефективно підриває моральну легітимність

західної санкційної політики, зображуючи її як егоїстичну та руйнівну для світової спільноти. Ця аргументація органічно доповнюється тезами про загальну контрпродуктивність санкцій, які нібито не вирішують конфлікт, а лише спричиняють глобальний хаос через розриви логістичних ланцюгів та дестабілізацію ринків. Разом ці елементи критики формують цілісний наратив, де односторонні обмеження постають не інструментом досягнення миру, а чинником поглиблення глобальних криз та несправедливості. Таким чином, послідовне засудження санкцій стає для Китаю стратегічним інструментом для дискредитації західних методів впливу, зміцнення власного іміджу відповідальної глобальної сили та просування бачення міжнародного порядку, що базується на економічній взаємозалежності та неприйнятті одностороннього тиску.

3.1.5. Запобігання подальшій ескалації та глобалізації конфлікту. На фоні викладених занепокоєнь щодо глобальних побічних ефектів економічного тиску, китайська дипломатія переходить до ще одного рівня аргументації, що охоплює не стільки поточні наслідки, скільки перспективу масштабного геополітичного зсуву. Йдеться про занепокоєння ескалацією, яка, на відміну від суто військового розширення, розуміється як самопідживлюваний процес. Він не завжди має чітку відправну точку, однак з кожним кроком дедалі важче повертається у межі передбачуваного. Китайські заяви вказують на те, що найбільшу загрозу становить саме не контроль над ситуацією, а її відсутність. У цьому контексті з'являються формули, що створюють відчуття невидимої межі, до якої залишилося кілька рішень або одна подія. Сама згадка про "escalation would lead to greater tension, and possibly even loss of control" функціонує не як звинувачення, а як попередження: ситуація вже настільки чутлива, що будь-який новий фактор може змінити її характер. Усе це є частиною загальної позиції КНР, яка бачить у можливій трансформації локального конфлікту у регіональну кризу не лише ризик, а й провал колективної передбачуваності (United Nations Security Council, 2022, S/PV.9104, S/PV.8979; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9533, S/PV.9724, S/PV.9799).

Тема потенційної ескалації, яку в китайських виступах трактовано як структурну загрозу, логічно переходить у ще одну площину занепокоєнь. Цього разу в центрі опиняється динаміка альянсів. Ніякої панічної риторики тут не

спостерігається. Замість неї — стійкий, методичний тон, у якому фіксується: щораз, коли великі держави вдаються до утворення блоків чи розширення вже існуючих, це неминуче провокує появу нових ліній поділу. Китайські представники не драматизують процес, однак і не приховують своєї оцінки. Географія конфлікту в такій оптиці перестає бути стабільною конструкцією. Її рухливість обумовлюється не стільки військовими рішеннями, скільки змінами у форматах міжнародних союзів. Як продовження обговорення ескалаційних ризиків, у китайській дипломатичній риторичі особливо наголошується на тому, що розширення військово-політичних союзів лише поглиблює розкол між країнами та регіонами. Пекін звертає увагу на те, що будь-які нові блоки, які формуються або розширюються, водночас “закладають основи для свіжих ліній розмежування” і створюють передумови для неконтрольованої напруги. У виступах дипломатів підкреслюється: такі процеси руйнують довіру між державами, провокують політичну фрагментацію і роблять неможливим вирішення протиріч у рамках інклюзивних багатосторонніх форматів. Формулювання "When blocs begin forming or expanding, it results in new dividing lines" із дипломатичних заяв Пекіна не подається як абстрактне міркування, а читається як критика конкретної політичної логіки, в основі якої — пріоритет виключення над інклюзією. Власне, саме так КНР пояснює своє заперечення проти стратегій безпеки, заснованих на нарощуванні протистояння (United Nations Security Council, 2022, S/PV.8979; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9604, S/PV.9716).

Наступним розвитком теми альянсових ризиків стає розгорнутий економічний блок застережень. У китайських виступах наголошують, що світова фінансова система вже працює на межі нестійкості, і повторне загострення військових дій може стати останньою краплею. Заява “A renewed military crisis would overwhelm global markets” використовується як раціональний аргумент проти силового вирішення спорів, оскільки будь-яке подальше сплеск мілітаризації спричинить виснаження ресурсів і паніку на фондових майданчиках. У цій логіці економічні ризики невіддільні від безпеки, адже навіть незначна дестабілізація, за умови синхронізації військових викликів, здатна перевернути всю мережу міжнародних торговельних зв’язків (United Nations Security Council, 2023, S/PV.9262; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9769, S/PV.9799).

Зрештою, об'єднувальним символом цієї колокації стає образ ланцюгової реакції. У вислові “One flashpoint can ignite a chain reaction worldwide” сконцентровано головне побоювання Пекіна — розгойдати систему до стану хаосу. Тут уже не йдеться про чіткі фронти чи альянси, а про самоініційовану хвилю криз, яку зупинити надзвичайно складно.

Засудження одностороннього тиску логічно переростає у глибше занепокоєння Пекіна щодо неконтрольованого розростання конфлікту та його потенційної глобалізації, що становить ще один важливий вектор застережної риторики. Тут китайська дипломатія зміщує акцент з критики конкретних дій на попередження про системні ризики втрати контролю над ситуацією, де локальна криза може спровокувати непередбачувану ланцюгову реакцію глобального масштабу. Образ самопідживлюваної ескалації, яка загрожує перетнути невидиму межу і призвести до хаосу, використовується як потужний аргумент проти будь-яких кроків, що можуть підвищити напругу. Особливо чітко це занепокоєння проявляється у послідовній критиці формування та розширення військово-політичних альянсів, які Пекін розглядає не як інструмент безпеки, а як механізм створення нових ліній поділу та поглиблення недовіри між державами, що унеможлиблює інклюзивні рішення. Пов'язуючи ризики військово-політичної ескалації з потенційним колапсом світової економіки та фінансових ринків, Китай апелює до прагматичних інтересів широкого кола країн, намагаючись сформуванати консенсус проти подальшої мілітаризації конфлікту. Таким чином, цей тематичний напрям слугує для Пекіна не лише вираженням його стратегічних побоювань щодо дестабілізації міжнародної системи, але й інструментом для просування власного бачення безпеки, яке протиставляє блоковій логіці ідею багатосторонності та недопущення дій, що можуть спровокувати неконтрольоване поширення кризи.

3.1.6. Попередження щодо постачання зброї в Україну. Озброєння як фактор ескалації конфлікту в китайському дискурсі набуває чітко інструментального забарвлення. Після акценту на економічному вимірі війни риторика Пекіна зсувається у сферу оцінки зовнішнього військового втручання, зокрема постачання зброї. У цьому контексті формується окрема критична колокація із понад п'ятдесятьма згадками, що фіксують стійкий рівень занепокоєння. На відміну від загальних геополітичних міркувань, оцінка

постачання зброї має чітко виражену функцію: це радше вияв аналітичної напруги, аніж емоційного осуду. КНР вказує, що збільшення кількості і складності озброєнь призводить до затягування бойових дій і підвищення ризиків для мирного населення. Замість абстрактних тверджень використовуються лаконічні формули: “lethal weapons prolong the conflict”, “weapon flows undermine peace prospects” — ці висловлювання функціонують як синтетичні оцінки, вбудовані у логіку стримування ескалації. Нові постачання інтерпретуються не як нейтральна змінна, а як сигнал віддалення від діалогу, що має безпосередній вплив на готовність сторін до змістовних переговорів. І хоча сама риторика Китаю не деталізує типи озброєнь, у заявах виразно підкреслюється зростаюча загроза для цивільної інфраструктури внаслідок використання високоточних та далекобійних систем. Аргументація формулюється як попередження: подібна якісна трансформація змінює конфігурацію війни й підриває основу гуманітарного захисту. У підсумковому вигляді ця лінія позиціонування спирається на тезу, що потік зброї посилює логіку силового вирішення і водночас звужує простір для політичного компромісу. У нових виступах з’являється ще одна коротка, але змістовна фраза — “arming leads away from talks”, яка структурує загальний зміст китайських пересторог (United Nations Security Council, 2022, S/PV.9069; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9693; United Nations Security Council, 2022, S/PV.9069; United Nations Security Council, 2023, S/PV.9364; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9557, S/PV.9816).

Орієнтуючись на вже озвучену тезу про структурні загрози, що постають унаслідок постійної мілітаризації конфлікту, китайська дипломатична риторика логічно переходить до аналізу того, як зовнішні канали озброєння впливають на перебіг війни. Ключовим фокусом тут є не кількість постачань, а їхня здатність формувати певну рамку — де продовження бойових дій виглядає природним, а політичні шляхи розв’язання дедалі більше маргіналізуються. Така логіка трактується як фактор, що звужує простір можливого, перетворюючи поле для переговорів на залишкову категорію. Заяви на такий кшталт інтегрують у дипломатичний дискурс обережне попередження: нарощування поставок прямо корелює зі зниженням готовності до змістовних компромісів. Саме тому в китайських виступах дедалі частіше звучить наголос на тому, що воєнна допомога,

навіть без прямої участі в бойових діях, може істотно впливати на логіку конфлікту та унеможливити його перехід до фази деескалації (United Nations Security Council, 2022, S/PV.9195; United Nations Security Council, 2024, S/PV.9799).

Побоювання щодо неконтрольованого поширення кризи знаходять своє пряме вираження у критиці Пекіном постачання зброї в Україну, що формує ще одну виразну лінію застережної риторики. Ця критика подається не стільки як моральний осуд, скільки як прагматичний аналіз наслідків: Китай наполегливо артикулює тезу, що надання озброєнь лише затягує бойові дії, збільшує страждання та руйнує шанси на мирне врегулювання. Лаконічні формули на кшталт "озброєння віддаляє від переговорів" функціонують як аксіоми, що підкреслюють нібито неминучий зв'язок між військовою допомогою та ескалацією. Зображуючи потік зброї як фактор, що маргіналізує дипломатичні зусилля та посилює логіку силового протистояння, Пекін непрямо ставить під сумнів стратегію західних країн та представляє її як перешкоду на шляху до миру. Особливо показовим є наголос на тому, що нові, складніші системи озброєнь підвищують ризики для цивільних, що дозволяє пов'язати цю критику з раніше озвученими гуманітарними занепокоєннями. Отже, засудження постачання зброї слугує для Китаю важливим інструментом для підкріплення його наративу про необхідність негайного припинення вогню та переговорів, водночас дозволяючи дистанціюватися від прямої військової підтримки будь-якої зі сторін і позиціонувати себе як прихильника виключно політичних рішень, навіть якщо це означає ігнорування права на самооборону та реалій військової агресії.

3.2. Виступи представника Китаю щодо війни між Ізраїлем та Хамас: дослідження колокацій

Застосувавши інструментарій корпусного аналізу та програму AntConc до бази даних із виступами представника Китаю щодо війни між Ізраїлем та Хамас, ми ідентифікували та проаналізували найбільш частотні та значущі колокації, які Китай послідовно використовує при обговоренні ізраїльсько-палестинського питання в ООН. Як і раніше, ми розпочнемо з інтерпретації саме "конструктивних колокацій" (див. Таблицю 3.3).

Таблиця 3.3.

Конструктивно орієнтовані колокації в офіційних виступах представника Китайської Народної Республіки щодо конфлікту між Ізраїлем та Хамас з жовтня 2023 року по грудень 2024 року

Назва (українською)	Назва (англійською)	Частота їх появи
Мирне врегулювання та політичний діалог	Peaceful Resolution and Political Dialogue	44 рази
Гуманітарна допомога та захист цивільного населення	Humanitarian Assistance and Civilian Protection	38 разів
Взаємна повага, суверенітет та регіональна стабільність	Взаємна повага, суверенітет та регіональна стабільність	30 разів

джерело: складено автором

3.2.1. Мирне врегулювання та політичний діалог. Першою конструктивною колокацією є найбільш численним у досліджуваному сегменті та характеризується акцентом на мирному врегулюванні конфлікту між Ізраїлем і ХАМАС. У виступах китайських дипломатів було зафіксовано близько 44 згадувань таких термінів, як “peaceful resolution”, “diplomatic dialogue” та “peaceful negotiations”. Домінування цієї колокації у китайському дипломатичному дискурсі свідчить про стратегічний намір КНР позиціонувати себе як країну, яка активно підтримує політичне вирішення конфліктів. Серед найбільш виразних заяв звучали заклики сторін до негайного початку переговорного процесу під егідою ООН, наприклад: “We urge both sides to actively engage in peaceful dialogue under UN guidance”

(United Nations Security Council, 2023, S/PV.9439, S/PV.9443, S/PV.9451, S/PV.9462, S/PV.9472, S/PV.9484, S/PV.9489, S/PV.9498, S/PV.9513, S/PV.9522).

Також китайські дипломати неодноразово акцентували на необхідності стриманості та уникнення односторонніх дій, які здатні призвести до зриву мирних ініціатив. У багатьох виступах згадується, що політичні рішення є єдиним реальним шляхом до стабільності на Близькому Сході. Окрім загальних закликів, у текстах також простежується конкретизація рекомендацій щодо форматів переговорних процесів, наприклад, залучення широкого кола регіональних і міжнародних

посередників, що має посилити легітимність результатів переговорів. У цілому, позиція КНР відображає прагнення утримати дипломатичні ініціативи в рамках міжнародних організацій, зокрема ООН, що зміцнює багатосторонню співпрацю у вирішенні конфлікту (United Nations Security Council, 2023, S/PV.9472, S/PV.9484) (United Nations Security Council, 2024, S/PV.9552, S/PV.9650).

Така виразна перевага закликів до мирного врегулювання у виступах китайських дипломатів сигналізує про значно більше, ніж просто декларацію миролюбності. Це демонструє свідому стратегію Пекіна, спрямовану на закріплення за собою ролі конструктивного глобального гравця, який послідовно обстоює дипломатичні методи вирішення навіть найгостріших конфліктів. Наголос на необхідності діалогу саме під егідою ООН чи за участю кола посередників додатково підкреслює відданість Китаю багатостороннім форматам, що дозволяє йому посилювати власний вплив у міжнародних інституціях.

3.2.2. Гуманітарна допомога та захист цивільного населення. Друга конструктивна колокація зосереджена навколо гуманітарної складової конфлікту, зокрема важливості захисту цивільного населення, створення гуманітарних коридорів та надання допомоги потерпілим. У виступах китайських представників близько 38 разів зустрічаються згадки про необхідність негайної гуманітарної допомоги (“immediate humanitarian assistance”) та забезпечення безпечного доступу (“unimpeded humanitarian access”). Китайська дипломатична риторика звертає увагу міжнародної спільноти не тільки на сам факт гуманітарної кризи, але й наголошує на необхідності оперативних та конкретних кроків для захисту цивільного населення (“protection of civilians”) (United Nations Security Council, 2023, S/PV.9328, S/PV.9439, S/PV.9442, S/PV.9443, S/PV.9451, S/PV.9453, S/PV.9462, S/PV.9472, S/PV.9479, S/PV.9484, S/PV.9489, S/PV.9499).

Крім того, в численних виступах зазначається, що гуманітарні ініціативи повинні бути позбавлені політичного впливу та виконуватися відповідно до принципів нейтральності й незалежності. В одному з виступів було наголошено: “It is imperative to protect civilians and ensure humanitarian operations are free from political interference” . Також у китайській позиції відзначається особлива турбота

про захист цивільної інфраструктури від атак і руйнувань, що підтверджує важливість цього питання у загальному гуманітарному дискурсі. Виступи регулярно містять заклики забезпечити безпеку гуманітарних коридорів, підкреслюючи обов'язковість дотримання міжнародного гуманітарного права всіма учасниками конфлікту. Цей підхід демонструє відповідальність Китаю перед глобальними нормами захисту цивільного населення в умовах збройних конфліктів, а також прагнення вплинути на формування міжнародного консенсусу щодо гуманітарних пріоритетів (United Nations Security Council, 2023, S/PV.9328, S/PV.9439, S/PV.9442, S/PV.9443, S/PV.9451, S/PV.9453, S/PV.9462, S/PV.9472, S/PV.9479, S/PV.9484, S/PV.9489, S/PV.9499, S/PV.9520, S/PV.9522, United Nations Security Council, 2024, S/PV.9552, S/PV.9560, S/PV.9650, S/PV.9687, S/PV.9694, S/PV.9704, S/PV.9717, S/PV.9725, S/PV.9728, S/PV.9733).

Постійне акцентування уваги на гуманітарних аспектах конфлікту та захисті цивільних, що так чітко простежується у заявах КНР, є не просто виявом співчуття. Ця риторична лінія надає китайській дипломатії можливість діяти на відносно безпечному, універсально зрозумілому полі міжнародного гуманітарного права. Наполягаючи на необхідності безперешкодного доступу допомоги та її деполітизації, Пекін не лише знаходить точки дотику з багатьма країнами, а й опосередковано критикує підходи, де гуманітарні питання можуть використовуватися як політичний інструмент. Таким чином, фокус на стражданнях цивільного населення та потребі в допомозі дозволяє Китаю активно висловлювати свою позицію в ООН, підтримувати імідж відповідального члена світової спільноти та водночас уникати гострих кутів прямої політичної конфронтації щодо причин та шляхів вирішення самого ізраїльсько-палестинського конфлікту.

3.2.3. Взаємна повага, суверенітет та регіональна стабільність. Третя конструктивна колокація налічує близько 30 згадок та концентрується навколо питань дотримання принципів суверенітету, взаємної поваги і регіональної стабільності. Китайські дипломати наголошують на тому, що будь-яке втручання у внутрішні справи країн і недотримання їх територіальної цілісності може призвести до серйозних наслідків на регіональному та глобальному рівнях. Особливо виразним є наголос на принципі територіальної цілісності як фундаментальної

засади міжнародного правопорядку, що підкріплюється твердженнями на кшталт “Respect for sovereignty and territorial integrity remains the cornerstone of international stability”

(United Nations Security Council, 2023, S/PV.9462, S/PV.9472, S/PV.9484, S/PV.9489, United Nations Security Council, 2024, S/PV.9552, S/PV.9650).

Окрім цього, Китай акцентує увагу на неприпустимості будь-яких односторонніх дій, що можуть підірвати регіональний баланс сил, зазначаючи, що “Stability in the region can only be guaranteed through mutual respect and collective adherence to international norms” . Додатково підкреслюється, що для збереження регіонального миру необхідна відповідальність усіх держав, залучених до конфлікту чи тих, що мають вплив на його вирішення. Це особливо важливо в контексті Близького Сходу, де будь-яке порушення принципів суверенітету може призвести до масштабних та довготривалих наслідків, що виходять за межі локального протистояння. Таким чином, Китай закликає міжнародну спільноту до більш відповідального підходу до цих фундаментальних засад, що створює стабільні умови для мирного співіснування та вирішення конфліктів дипломатичним шляхом

(United Nations Security Council, 2023, S/PV.9462, S/PV.9472, S/PV.9484, S/PV.9489, United Nations Security Council, 2024, S/PV.9552, S/PV.9650).

Таким чином, через послідовне звернення до принципів суверенітету, взаємної поваги та територіальної цілісності Китай утверджує свою позицію не просто як учасника дискусії, а як захисника фундаментальних основ міжнародного права. Ця риторика, хоч і здається загальною, насправді є глибоко стратегічною для Пекіна. Вона дозволяє артикулювати базові для КНР зовнішньополітичні постулати, водночас створюючи основу для критики будь-яких односторонніх дій чи зовнішнього втручання, які можуть дестабілізувати Близький Схід, без необхідності прямо вказувати на конкретних акторів. Пов'язуючи ці юридичні принципи з практичною потребою регіональної стабільності, Китай позиціонує себе як відповідальну силу, зацікавлену в довгостроковому та передбачуваному міжнародному порядку.

Тепер перейдемо до розгляду застережно-орієнтованих колокацій (див. Таблицю 3.4).

Таблиця 3.4.

Застережно орієнтовані колокації в офіційних виступах представника Китайської Народної Республіки щодо конфлікту між Ізраїлем та Хамас з жовтня 2023 року по грудень 2024 року

Назва (українською)	Назва (англійською)	Частота їх появи
Загроза військової ескалації та її наслідки	Threat of Military Escalation and Its Consequences	31 раз
Гуманітарна катастрофа та руйнування критичної інфраструктури	Humanitarian Catastrophe and Destruction of Critical Infrastructure	28 разів
Односторонні дії та порушення міжнародних норм	Unilateral Actions and Violations of International Norms	25 разів

джерело: складено автором

3.2.4. Загроза військової ескалації та її наслідки. Серед застережно-орієнтованих колокацій найчисельнішою є та, що стосується критики військової ескалації конфлікту та її потенційних негативних наслідків для регіональної й глобальної безпеки. Близько 31 разу у виступах китайського представництва використовуються такі поняття, як “armed escalation” , “cycle of violence” і “continued hostilities” . Ця колокація є важливим елементом китайської дипломатичної риторики, оскільки вказує на системне занепокоєння Пекіна можливістю неконтрольованого розширення конфлікту за межі локального рівня, що може мати важкі геополітичні наслідки. Наприклад, в одній із промов було зазначено, що “armed escalation not only deepens the humanitarian catastrophe but also increases the risk of drawing neighboring states into conflict” , чим чітко окреслюється небезпека втягування інших регіональних гравців у конфлікт (United Nations Security Council, 2023, S/PV.9290, S/PV.9309, S/PV.9361, S/PV.9387, S/PV.9425, S/PV.9462, United Nations Security Council, 2024, S/PV.9715, S/PV.9738).

У багатьох виступах також звертається увага на те, що збільшення військової напруги веде до погіршення перспектив переговорів, оскільки сторони займають дедалі жорсткіші позиції, ускладнюючи можливість компромісу. Цим Китай дає зрозуміти, що силові сценарії не лише не сприяють стабілізації, але й роблять конфлікт дедалі більш тривалим і менш керованим. Зокрема, часто повторюється

теза, що “further escalation will only deepen the humanitarian crisis and regional instability” , чим підкреслюється прямий зв'язок між активізацією бойових дій і погіршенням гуманітарної ситуації (United Nations Security Council, 2023, S/PV.9290, S/PV.9451, S/PV.9453, S/PV.9462, United Nations Security Council, 2024, S/PV.9534, S/PV.9540, S/PV.9715, S/PV.9730, S/PV.9738).

Настільки виразне та часте попередження про небезпеку військової ескалації з боку Пекіна свідчить про його глибоку стурбованість потенційним виходом конфлікту з-під контролю. Це не просто риторичний прийом. Це відображення прагматичних інтересів Китаю у збереженні стабільності в стратегічно важливому регіоні Близького Сходу. Акцентуючи увагу на ризиках "циклу насильства" та можливого втягування інших країн, китайська дипломатія прагне представити себе як голос розуму та обачності. Водночас такі застереження дозволяють здійснювати м'який тиск на сторони та їхніх союзників, закликаючи до деескалації без прямої конфронтації.

3.2.5. Гуманітарна катастрофа та руйнування критичної інфраструктури. Друга негативна колокація, яка налічує 28 згадувань, пов'язана із глибокими гуманітарними наслідками збройного протистояння, такими як численні жертви серед цивільних, масові переміщення населення та знищення критичної інфраструктури. Пекін приділяє велику увагу впливу конфлікту саме на цивільне населення, що виражається у регулярному вживанні таких термінів, як “civilian casualties” , “mass displacement” і “destruction of critical infrastructure” . Цей колокація демонструє глибокий рівень стурбованості китайської сторони гуманітарними наслідками конфлікту. У низці виступів дипломатичні представники звертають увагу на необхідність уникнення атак на цивільні об'єкти, які не лише порушують міжнародне гуманітарне право, але й руйнують перспективи післявоєнного відновлення. Зокрема, прозвучало твердження, що “attacks causing mass civilian casualties and displacement significantly hinder post-conflict reconstruction” (United Nations Security Council, 2023, S/PV.9246, S/PV.9263, S/PV.9328, S/PV.9361, S/PV.9400, S/PV.9439, S/PV.9442, S/PV.9451, S/PV.9513,

United Nations Security Council, 2024, S/PV.9534, S/PV.9556, S/PV.9608, S/PV.9631, S/PV.9667, S/PV.9704, S/PV.9711, S/PV.9730, S/PV.9734, S/PV.9744, S/PV.9794).

Також наголошується, що систематичні руйнування критичної інфраструктури створюють довгострокові економічні та соціальні наслідки, які можуть призвести до тривалої нестабільності й соціально-економічних проблем навіть після завершення активних бойових дій. Таким чином, китайська сторона чітко дає зрозуміти, що гуманітарний аспект конфлікту повинен стати пріоритетом для всіх сторін, включаючи міжнародну спільноту (United Nations Security Council, 2023, S/PV.9246, S/PV.9328, S/PV.9400, S/PV.9451, United Nations Security Council, 2024, S/PV.9534, S/PV.9556, S/PV.9631, S/PV.9667, S/PV.9704, S/PV.9734).

Фокусування китайської риторики на жахливих гуманітарних наслідках конфлікту, таких як масові жертви та руйнація інфраструктури, виконує чітку стратегічну функцію. Це дозволяє Пекіну апелювати до універсальних цінностей та норм міжнародного гуманітарного права, представляючи себе як сторону, глибоко стурбовану людськими стражданнями. Деталізація цих наслідків посилює заклики до негайного припинення вогню, роблячи їх більш обґрунтованими та емоційно вагомими для міжнародної аудиторії. Хоча КНР уникає прямого покладання відповідальності, саме наголошення на руйнівних результатах бойових дій слугує потужним непрямим осудом продовження насильства.

3.2.6. Односторонні дії та порушення міжнародних норм. Третя негативна колокація, пов'язаний із критикою односторонніх заходів і порушень міжнародних норм та резолюцій ООН, охоплює приблизно 25 згадувань у виступах китайських представників. У центрі цієї критики знаходяться вирази “unilateral actions” , “breach of international norms” і “illegitimate expansion” , які регулярно використовуються для засудження політики, що суперечить усталеним правилам міжнародного порядку. Пекін зазначає, що односторонні кроки ведуть до втрати довіри між державами, а також загрожують системі колективної безпеки, яка вибудовувалася десятиліттями. Наприклад, китайська сторона прямо зазначає, що “unilateral actions threaten to undermine collective mechanisms of conflict resolution and weaken trust in international institutions” , а також наголошує, що будь-які дії, які ігнорують рішення міжнародних організацій, створюють небезпечні прецеденти

(United Nations Security Council, 2023, S/PV.9236, S/PV.9246, S/PV.9263, S/PV.9309, S/PV.9361, S/PV.9425, United Nations Security Council, 2024, S/PV.9787, S/PV.9794).

Також згадується про ризики, які створюються порушеннями резолюцій ООН, оскільки це знижує ефективність колективного вирішення проблем глобальної безпеки. Китай таким чином намагається донести думку, що міжнародні норми повинні бути непорушними, і їх порушення має однозначно засуджуватися, аби уникнути руйнування системи багатостороннього співробітництва (United Nations Security Council, 2023, S/PV.9443, S/PV.9462, S/PV.9472, S/PV.9479, United Nations Security Council, 2024, S/PV.9540, S/PV.9717).

Засудження односторонніх кроків та порушень міжнародного права, яке послідовно лунає у виступах китайських дипломатів, є значно глибшим, ніж просто формальне дотримання дипломатичного етикету. Це ключовий елемент стратегії Пекіна, спрямованої на захист та легітимацію багатосторонньої системи міжнародних відносин, в центрі якої стоїть ООН. Наголошуючи на неприпустимості ігнорування резолюцій ООН та усталених норм, Китай не лише позиціонує себе як відповідального гаранта світового порядку. Він також отримує потужний інструмент для непрямой критики дій тих держав (зокрема, Ізраїлю чи США), чия політика, на думку Пекіна, підриває колективні механізми врегулювання. А аргумент про "небезпечні прецеденти" виводить дискусію за межі конкретного конфлікту, представляючи такі порушення як системну загрозу для всієї архітектури міжнародної безпеки.

3.3. Китайська модель деескалації та її узгодженість з “Developmental Peace”

Після детального аналізу позицій та риторичних стратегій Китаю в ООН стосовно українського та ізраїльсько-палестинського конфліктів, що був проведений у попередніх розділах, стає можливим перейти до більш глибокого узагальнення та концептуалізації китайської моделі деескалації.

Виходячи з проведеного аналізу, китайське бачення деескалації формується на перетині кількох взаємопов'язаних елементів. Зокрема, розгляд голосувань та заяв китайської делегації демонструє прагнення до стратегічного балансування, що яскраво проявляється при порівнянні українського та ізраїльсько-палестинського

кейсів. В українському питанні Пекін застосував вибірковий підхід: утримання під час голосувань з питань фундаментальних принципів міжнародного права або загальних закликів до миру дозволяло формально не порушувати основи міжнародного права, водночас уникаючи прямої конфронтації з росією. Така позиція утримання, по суті, є дипломатичним інструментом, що дозволяє Китаю зберігати нейтралітет де-юре, одночасно де-факто не засуджуючи дії свого стратегічного партнера. Проте Китай голосував "проти" ініціатив, які він розцінював як інструменти прямого тиску на російську федерацію або як юридично сумнівні прецеденти. Таке голосування "проти" не стільки заперечувало саму суть проблеми (наприклад, порушення прав людини), скільки сигналізувало про неприйняття Пекіном методів, які, на його думку, політизують міжнародні інститути або створюють небезпечні прецеденти, що можуть бути використані проти Китаю в майбутньому. У випадку України механізм ухвалення рішення Пекіну можна відтворити крок за кроком. Потенційні втрати від вторинних санкцій означають прямий удар по банківських кореспондентах та логістиці експортерів, які обслуговують китайській експорт. Коли ризик зачіпає фінансування або страхування проєктів "Поясу й шляху", політична ціна підтримки резолюції із каральними пунктами різко зростає. Щоб обмежити ці втрати на початковому етапі, китайська делегація займає упереджену позицію проти документів, де присутні вимоги до санкцій чи юридичної відповідальності. Результатом стає голос "проти", який не стільки захищає москву, скільки блокує інструмент, здатний торкнутися китайських активів у третіх країнах. Для кращого розуміння цих нюансів та подальшого узагальнення китайської моделі деескалації, Таблиця 3.5 подає зведене зіставлення конструктивних та застережних колокацій, використаних стосовно обох конфліктів.

Таблиця 3.5

Порівняння колокацій в заявах китайських представників на РБ ООН щодо російсько-української війни та війни між Ізраїлем з Хамас

Характер колокацій	Щодо російсько-української війни	Щодо війни Ізраїлю проти Хамас
Конструктивно орієнтовані	Запобігання гуманітарній катастрофі, негайне припинення вогню та дипломатичне рішення, уникнення “холодної війни”, підтримка глобальної стабільності	Мирне врегулювання та політичний діалог, гуманітарна допомога та захист цивільного населення, взаємна повага/суверенітет/регіональна стабільність
Застережно орієнтовані	Критика західних санкцій, запобігання подальшій ескалації та глобалізації конфлікту, попередження щодо постачання зброї в Україну	Загроза військової ескалації та її наслідки, гуманітарна катастрофа та руйнування критичної інфраструктури, односторонні дії та порушення міжнародних норм

джерело: складено автором

На противагу цьому, у контексті ізраїльсько-палестинського конфлікту, китайська дипломатія вирізнялася послідовною підтримкою всіх ключових резолюцій. Такий контраст може свідчити про те, що даний конфлікт надає Пекіну більше можливостей для позиціонування себе як захисника міжнародного права та інтересів Глобального Півдня без значних геополітичних ризиків для себе. Підтримуючи резолюції, що засуджують насильство та закликають до гуманітарної допомоги, Китай потенційно зміцнює свої позиції серед арабських країн та країн, що розвиваються, одночасно критикуючи позицію США, які часто використовують право вето для блокування більш жорстких резолюцій щодо Ізраїлю. У ізраїльсько-палестинському кейсі ця логіка набуває інший вектор розвитку. Відсутність ризику вторинних санкцій з боку США або ЄС щодо китайських компаній відкриває можливість діяти без побоювань за фінансові та інвестиційні інтереси. Натомість на горизонті з'являються післявоєнні контракти в енергетиці, інфраструктурі та цифрових мережах, на які вже спрямовані зусилля державних підрядників КНР. Щоб закласти основу для таких проєктів, дипломатія послідовно підтримує

гуманітарні резолюції, звертає увагу на потреби цивільного населення і підсилює образ відповідального інвестора. Голос “за” у цьому випадку стає в торму числі інвестиційним кроком у майбутній ринок відбудови. Це дозволяє Пекіну опосередковано посилювати свої позиції як альтернативного центру впливу. Таким чином, тактична гнучкість та диференціація підходів залежно від конфлікту свідчать, що китайська деескалаційна політика керується конкретними національними інтересами та оцінкою геополітичної ситуації, а не лише абстрактними принципами. Китай прагне максимізувати свій вплив та мінімізувати ризики, використовуючи різні інструменти та риторику залежно від контексту.

Розгляд риторичних стратегій Китаю, виявлених через аналіз колокацій (детально представлених у підрозділах 3.1 та 3.2 даної роботи, таблиця вище), дозволяє глибше зрозуміти його підходи, а порівняльний аналіз виявляє значущі нюанси. В обох конфліктних ситуаціях китайська дипломатія активно апелює до гуманітарного виміру, проте інтенсивність та специфіка цього акценту варіюються. Так, у виступах, присвячених Україні, надзвичайно частотною є колокація "запобігання гуманітарній катастрофі", що фіксується 362 рази. Це може вказувати на сприйняття Пекіном української кризи як такої, що несе безпосередню та масштабну загрозу гуманітарній безпеці, або ж на стратегічне бажання підкреслити цей аспект на тлі геополітичної напруженості. Натомість, у риториці щодо ізраїльсько-палестинського конфлікту, хоча й присутня схожа за змістом колокація "гуманітарна допомога та захист цивільного населення", її частотність є значно нижчою – 38 згадок. Така відмінність пояснюється в першу тривалістю нового витку ізраїльсько-палестинського протистояння, який почався пізніше, та специфікою, де гуманітарні питання традиційно є частиною більш глобального політичного дискурсу, а також, імовірно, різним сприйняттям Китаєм першопричин та рушійних сил цих конфліктів. Тим не менш, використання гуманітарної тематики в обох випадках слугує універсальним інструментом для демонстрації відповідальності, дозволяючи Китаю апелювати до загальнолюдських цінностей та уникати прямого засудження дій конкретних сторін. Наголос на "негайному припиненні вогню та дипломатичному рішенні" (96 згадок по Україні) та "мирному врегулюванні та політичному діалозі" (44 згадки по Ізраїлю/Хамас) підкреслює декларовану прихильність Пекіна до переговорних шляхів. В

українському контексті, однак, китайська риторика значно частіше містила застереження: наприклад, "критика західних санкцій" (79 згадок), "попередження щодо постачання зброї" (54 згадки) та ризику нової "холодної війни" (53 згадки). Це свідчить про те, що війна в Україні ймовірно розглядається Пекіном через призму його глобального суперництва із Заходом. В ізраїльсько-палестинському питанні Китай послідовно наголошував на необхідності дотримання міжнародних норм та рішень ООН (колокації "взаємна повага, суверенітет та регіональна стабільність" – 30 згадок, та "односторонні дії та порушення міжнародних норм" – 25 згадок у застережному ключі). Це дозволяє Пекіну позиціонувати себе як захисника багатосторонності. Отже, риторика Китаю є активним інструментом формування міжнародного дискурсу, адаптованим до специфіки кожного конфлікту.

Для кращого розуміння логіки китайської дипломатії доречно зіставити її особливості з теоретичними основами деескалації, які були розглянуті у підрозділі 1.2. Таке порівняння необхідне, оскільки Пекін поєднує елементи класичних моделей із власними специфічними рисами, що проявляються по-різному залежно від конкретного кейсу. Китай традиційно закликає до негайного припинення вогню та початку переговорів, що перегукується з базовими принципами деескалації — насамперед, із завданням знизити інтенсивність протистояння, як це описують підходи превентивної дипломатії та управління конфліктами. В китайських пропозиціях завжди акцент на діалозі й постійній комунікації між сторонами, проте якщо придивитися уважніше, стає помітно, що стратегія Китаю значно прагматичніша і менш нормативно обтяжена, ніж західні підходи. Наприклад, Пекін нерідко починає активно діяти саме тоді, коли сторони конфлікту опиняються у "болісному глухому куті" (*hurting stalemate*), і виникає "сприятливий момент" для переговорів (*ripe moment*), як це пояснює Зартман (2001). Саме у такі періоди Китай пропонує свою участь у діалозі, не наполягаючи на негайних трансформаційних змінах чи вимогах до реформ.

Західні підходи, навпаки, можуть включати санкційний тиск або просування демократичних реформ як інструмент впливу та деескалації. Китай натомість системно наголошує на принципах суверенітету, невтручання у внутрішні справи і пріоритетності стабільності, а не радикальних змін. У його риторичі та дипломатії

чітко видно вплив ідей множинності акторів та процесів у конфлікті, які підкреслює Крісберг (1984). Китай прагне враховувати інтереси різних сторін, застосовує економічні стимули або дипломатичну підтримку як несилові способи досягнення деескалації. Концепції “контролю над кризами” і “управління ескалацією” стають визначальними, а критика санкцій та зовнішнього військового втручання як дестабілізуючих факторів є постійною складовою позиції Китаю. Особливо це видно в українському кейсі, де Пекін трактує такі дії як спробу Заходу послабити росію й водночас посилити власний вплив.

Зрештою формується прагматичний, орієнтований на збереження чинного міжнародного порядку підхід, хоча Китай водночас може прагнути поступового коригування цього порядку на користь багатополлярності. Модель деескалації, яку практикує Пекін, виглядає консервативною: у центрі — мінімізація ризиків і збереження статус-кво, а не глибоке вирішення першопричин конфлікту через масштабні зміни. Це може призводити до швидкого припинення вогню чи зниження напруги, але залишає відкритими фундаментальні суперечності, що в майбутньому може створити умови для відновлення конфлікту. Тож китайські зусилля щодо деескалації справді знижують гостроту протистояння, проте не завжди забезпечують остаточне вирішення, особливо якщо ігноруються ключові розбіжності та безпекові інтереси сторін. На цьому Китай часто робить акцент, позиціонуючи себе як більш об’єктивного арбітра порівняно із Заходом (Kriesberg, 1984, с. 485–486; Zartman, 2001, с. 8–10).

Тепер, переходячи до співставлення виявлених особливостей китайської деескалаційної моделі з концепцією "Developmental Peace", викладеною у підрозділі 1.1, важливо з’ясувати, як саме практичні кроки та риторика Пекіна, зафіксовані в аналізі резолюцій та колокацій, відображають або суперечать цій концепції. "Developmental Peace", як її інтерпретують окремі дослідники, передбачає досягнення миру через економічний розвиток, та інвестиції, що відрізняється від ліберального миру з його акцентом на політичних реформах. Китайський підхід, таким чином, пріоритезує створення матеріальних умов для миру, вважаючи, що "дефіцит розвитку" є коренем багатьох конфліктів (Sun & Zhang, 2023, 39-40).

Порівняння китайської деескалаційної практики, яку можна простежити через аналіз резолюцій та ключових колокацій, із концепцією “Developmental Peace” дозволяє побачити чіткі точки перетину, хоча існують і певні аналітичні нюанси. Обидва підходи виходять із того, що стабільність — це базова умова для будь-якого подальшого розвитку. Саме цю ідею Китай послідовно просуває у своїх голосуваннях та офіційній риторичі: для України — регулярні заклики до “негайного припинення вогню і дипломатичного рішення”, для Ізраїлю та Палестини — фокус на “мирному врегулюванні та політичному діалозі”. Все це прямо перегукується з центральною тезою “Developmental Peace”: безпека та передбачуваність стають фундаментом для економічного зростання.

Активні заклики до уникнення ескалації з боку Китаю можна розглядати як спробу створити платформу для подальших мирних ініціатив, орієнтованих саме на економічний вимір. На такому стабілізованому тлі Пекін має змогу пропонувати свою економічну участь, і найяскравішим проявом цієї стратегії є ініціатива “Один пояс, один шлях”. Її суть полягає у масштабних інвестиціях у транспортну, енергетичну й іншу інфраструктуру в країнах-партнерах. Дослідники часто розглядають цей проєкт як втілення ідеї “миру через розвиток”, адже він створює робочі місця, розвиває регіональні зв’язки. Такі ефекти, принаймні теоретично, повинні зменшувати соціальну напругу та формувати передумови для запобігання конфліктам (Wong & Li, 2021, с. 148-150).

Водночас на практиці “Один пояс, один шлях” стикається з низкою складних викликів, особливо у конфліктних або постконфліктних державах. Як зазначає Абб (2024), тут зростає ризик внутрішніх суперечностей через нерівномірний розподіл вигод, виникають питання прозорості, боргова стійкість стає проблемою, а залежність від Китаю посилюється. Додатково, He (2021), Kriesberg (2010, с. 399–402) та Sun і Zhang (2023, с. 40, 50) підкреслюють: для об’єктивної оцінки впливу ініціативи на деескалацію потрібен глибокий аналіз локальних умов і довгострокових наслідків. Хоча сама ідея “миру через розвиток” виглядає привабливою, реальний результат часто є предметом дискусій, особливо якщо не враховувати місцеву специфіку та потенційні негативні ефекти.

Далі, китайська критика санкцій, яка яскраво проявилася у випадку українського конфлікту, як таких, що руйнують економічні зв’язки та шкодять

глобальному розвитку, також потенційно відповідає логіці "Developmental Peace". Ця концепція, як зазначають Сунь та Чжан (2023), вбачає в економічній взаємозалежності та спільному процвітанні шлях до миру. Пекін часто підкреслює негативний вплив санкцій на треті країни, особливо на Глобальному Півдні. Таку риторіку можна інтерпретувати як турботу про збереження умов для їх розвитку та просування власного іміджу як захисника інтересів цих країн, які часто є об'єктами китайських інвестицій та партнерами в проектах розвитку. Таким чином, засуджуючи санкції, Китай не лише захищає свої економічні інтереси, але й просуває нарратив, близький до "Developmental Peace" (Sun & Zhang, 2023, с. 39-46; Wong & Li, 2021, с. 130-132).

Продовжуючи, варто звернути увагу на те, як принцип невтручання у внутрішні справи, який є наріжним каменем китайської дипломатії та, як стверджується деякими дослідниками, ключовим елементом "Developmental Peace", послідовно відстоюється Пекіном в контексті деескалаційних зусиль. Це знаходить відображення у його обережних формулюваннях у резолюціях та заявах, де Китай уникає прямої критики внутрішньої політики держав, натомість наголошуючи на необхідності поваги до їх суверенного вибору. Такий підхід передбачає повагу до обраного країнами шляху розвитку, що видається привабливим для багатьох незахідних держав, які прагнуть уникнути зовнішнього тиску щодо внутрішніх реформ. Навіть опосередковані згадки про необхідність післявоєнної відбудови, які іноді з'являються у китайських пропозиціях, вказують на цей елемент, натякаючи на потенційну роль Китаю у відновленні економік постраждалих регіонів. Це, в свою чергу, може створити нові можливості для китайських компаній та посилити економічний вплив Пекіна. Можливою причиною такого співпадіння є власний історичний досвід Китаю, де економічний розвиток став запорукою соціальної стабільності та міжнародного впливу. Додатковим фактором може бути прагнення Пекіна запропонувати світові альтернативну, економічно орієнтовану модель миротворення, яка б контрастувала із західними підходами, що часто пов'язуються з політичними умовами. Китайський "мирний план" щодо України, наприклад, також містить пункти, що опосередковано вказують на пріоритетність відновлення економічної стабільності

та інфраструктури, що є характерним для логіки "Developmental Peace" (Ferrari, 2023, с. 5-7; He, 2021, с. 48; Seraphim, 2022, с. 13-14).

Попри виявлені точки дотику, можна також виявити суттєві розбіжності або, принаймні, обмеження у прямому та послідовному застосуванні принципів "Developmental Peace". Одним з ключових спостережень є те, що у публічній риторичі Китай рідко прямо пов'язує свої мирні ініціативи з конкретними економічними проектами чи інвестиціями в рамках "Developmental Peace". Натомість, акцент робиться переважно на політико-дипломатичних аспектах: припинення вогню, переговори, дотримання міжнародного права. Основні інструменти, які Китай пропонує для деескалації, такі як підтримка діалогу та посередництва, є традиційними дипломатичними методами, а не унікальними механізмами, що безпосередньо впливають з "Developmental Peace". Таким чином, економічний вимір залишається радше фоновим, аніж центральним елементом пропонуванних рішень, особливо на етапах активного конфлікту, коли першочерговим завданням є зниження рівня насильства. Це може бути пов'язано зі специфікою майданчика ООН, де переважають політичні дискусії, а також з тим, що в умовах активних бойових дій політико-дипломатичні заходи є більш нагальними, а економічні аспекти розглядаються як частина довгострокового постконфліктного відновлення (Kriesberg, 1984, с. 482-485; Seraphim, 2022, с. 14).

Крім того, китайська деескалаційна дипломатія в ООН часто виглядає реактивною, тобто відповіддю на вже існуючі кризи, а не проактивною стратегією запобігання конфліктам через інструменти "Developmental Peace" на ранніх стадіях. Це, як уже частково обговорювалося вище при зіставленні китайської моделі з теорією "сприятливого моменту" та "болісного глухого кута" Зартмана (2001), узгоджується з тим, що превентивна дипломатія, заснована на розвитку, може бути менш застосовною в гострих фазах. Ймовірно, Китай обережно ставиться до прямого нав'язування своєї моделі розвитку в конфліктних ситуаціях, надаючи перевагу більш нейтральним дипломатичним формулюванням, щоб уникнути звинувачень у переслідуванні власних економічних інтересів під виглядом миротворчості. Ван дер Ходен (2023), аналізуючи китайський підхід у Малі, підкреслює, що хоча "Developmental Peace" може пропонувати альтернативу ліберальним моделям, його ефективність значною мірою залежить від здатності

адаптуватися до місцевих контекстів та уникнути патерналізму, який може підірвати місцеву ініціативу. Геополітичні міркування та складність міжнародних конфліктів, де переплітаються інтереси багатьох гравців, також можуть обмежувати можливість прямого застосування економічно орієнтованих підходів до деескалації, оскільки такі підходи можуть бути сприйняті як спроба посилити китайський вплив за рахунок інших (Zartman, 2001 с. 8, 13; van der Hoeden, 2023, с. 31-32).

Завершуючи аналітичний підрозділ, китайська модель деескалації, як вона реалізується на майданчику ООН, демонструє складне переплетіння прагматизму та просування власного бачення міжнародного порядку. Ця модель спирається на такі ключові принципи, як суверенітет та невтручання, водночас надаючи пріоритет діалогу та стабільності і критикуючи односторонні силові підходи або санкції. Розгляд узгодженості цієї моделі з концепцією "Developmental Peace" дозволяє припустити, що остання не є для Пекіна універсальною доктриною, а радше умовно активованим режимом, застосування якого залежить від специфіки конфлікту та наявних можливостей. Таким чином, можна виокремити дві основні умови, що визначають ступінь застосування Пекіном підходів, співзвучних з "Developmental Peace". За умови виникнення реального "вікна можливостей" для довгострокових інвестицій та економічного відродження країни під час конфлікту або в постконфліктний період, і за наявності відносно стабільних умов для їх реалізації, китайська риторика, а ймовірно й практичні кроки, активніше вбиратимуть риси, притаманні концепції Developmental Peace. У подібних обставинах можна прогнозувати, що Пекін робитиме особливий наголос на економічному розвитку як фундаменті для досягнення миру. Одночасно з цим, очікуваними стануть пропозиції щодо масштабних інфраструктурних проектів, які можуть нагадувати ініціативу "Один пояс, один шлях". Важливе місце в такій стратегії посідатимуть також акценти на принципах взаємовигідної співпраці та спільного процвітання. Такий підхід, наприклад, знаходить своє відображення у довгостроковій стратегії Китаю стосовно окремих африканських країн, як-от Ефіопія, де значні інвестиції Китаю в інфраструктуру та промислові зони були спрямовані на підтримку стабільності. Подібним чином, у країнах Центральної Азії, зокрема в Таджикистані, китайські фінансові вливання у ключові

інфраструктурні об'єкти розглядаються як засіб зміцнення регіональної безпеки та розвитку (TRENDS Research & Advisory, 2022; World Bank Document, 2020).

Натомість, якщо конфлікт перебуває в гострій фазі, має складний геополітичний вимір із залученням інших великих держав (як у випадку України), або коли можливості для масштабних економічних проектів суттєво обмежені через безпекову ситуацію чи відсутність консенсусу серед ключових міжнародних гравців, китайська риторика щодо деескалації, схоже, зміщує фокус. У таких умовах Пекін активніше вдається до традиційних політико-дипломатичних методів: закликів до негайного припинення вогню, підтримки діалогу між сторонами, наголосу на гуманітарних аспектах та захисті цивільного населення. Також, характерною може бути критика односторонніх дій, таких як санкції чи постачання зброї, які, на думку Китаю, лише поглиблюють кризу. Економічні інструменти, властиві концепції "Миру через розвиток", в такій ситуації застосовуються значно опосередкованіше, або ж їх реалізація відкладається до моменту стабілізації. Це може свідчити про те, що "Developmental Peace" для Китаю є радше стратегічною філософською рамкою та інструментом довгострокового впливу, аніж тактичним шаблоном, що застосовується до кожної кризової ситуації. У конкретних деескалаційних зусиллях в рамках засідань ООН Пекін демонструє гнучкість, адаптуючи свої підходи до реалій конфлікту. Така здатність поєднувати довгострокове бачення, із ситуативним прагматизмом, робить Китай важливим, але часто складним для прогнозування, гравцем у сучасних процесах врегулювання конфліктів.

ВИСНОВКИ

Змістовний огляд концепції "Developmental Peace" виявив, що Китай використовує економічні інвестиції й інфраструктурні проєкти як альтернативу політичним реформам для створення миру та стабільності. Це підкреслює фундаментальну відмінність китайської моделі від ліберальних підходів Заходу, де демократичні перетворення часто є умовою для миру. Дипломатія Китаю у війні рф проти України та конфлікті Ізраїлю й Палестини демонструє, що економічна інтеграція й інфраструктурний розвиток виступають базовими механізмами, які Пекін просуває як умови для досягнення миру, але цей підхід іноді недостатньо враховує політичні та культурні нюанси конфліктів.

Концептуалізація деескалації в міжнародних відносинах показала, що це багатогранний процес, який передбачає не лише припинення бойових дій, але й трансформацію відносин між сторонами конфлікту. Було виявлено відмінності між західними підходами, що часто акцентують на демократизації та правах людини, та китайським баченням, яке пріоритезує суверенітет та невтручання. У китайській інтерпретації деескалація розглядається як необхідний попередній етап, що створює умови для довгострокового миробудівництва через розвиток, що узгоджується з принципами "Developmental Peace".

Обґрунтованість застосування корпусного та порівняльного аналізу для вивчення китайської дипломатії деескалації була доведена їхньою здатністю забезпечити об'єктивне дослідження великого масиву дипломатичних заяв Китаю в ООН, ідентифікацію ключових лексичних патернів і смислових акцентів у його риторичі, а також системне зіставлення дипломатичних практик Пекіна у двох різних кризових кейсах. Це, своєю чергою, уможливило виявлення як спільних рис, так і суттєвих відмінностей, висвітлило адаптивність китайських підходів та заклало основу для комплексного аналізу їх співвідношення з концепцією "Developmental Peace".

Аналіз голосувань КНР за резолюціями ООН виявив наступні результати: зокрема, щодо війни в Україні встановлено характерну стратегічну вибірковість у підходах Пекіна. Визначено, що Китай, як правило, утримувався під час голосувань за резолюції, що стосувалися фундаментальних принципів міжнародного права,

містили загальні заклики до миру або мали суто процедурний характер. Водночас встановлено, що Пекін вдавався до прямого голосування "проти" ініціатив, які він розцінював як юридично сумнівні, інституційно некоректні, політично вмотивовані чи спрямовані на пряме покарання російської федерації.

Натомість, у питанні ізраїльсько-палестинського конфлікту дипломатія Китаю в Раді Безпеки та Генеральній Асамблеї ООН продемонструвала іншу тактику: Пекін послідовно підтримував усі ключові резолюції, голосуючи "за". Така позиція, що контрастує з диференційованим підходом до українського кейсу, дозволила Китаю активно позиціонувати себе як захисника міжнародного права та виразника інтересів Глобального Півдня. Загалом, цей подвійний підхід до голосувань підкреслює прагматизм китайської дипломатії, яка прагне уникати однозначної підтримки чи засудження сторін в одному випадку, та зміцнювати свій вплив в іншому, балансує між глобальними цілями та стратегічними альянсами.

Окрім особливостей голосування, прагматизм та специфіка китайської дипломатичної гри чітко простежуються і в риторичних стратегіях Пекіна. Зокрема, корпусний аналіз виступів Китаю щодо війни росії проти України виявив, що Пекін активно використовував колокації, які підкреслюють необхідність переговорів та нейтральність як основу стабільності, а також важливість запобігання гуманітарній катастрофі. Водночас зафіксовані застережні колокації сигналізують про небажання Китаю приймати західні формулювання конфлікту як однозначну агресію з боку рф, критику санкцій та попередження щодо постачання зброї в Україну. Можна припустити, що це вказує на зважену дипломатичну лінію Китаю. Позиціонуючи себе радше як медіатора, аніж як одну зі сторін протистояння, Пекін, видається, зберігає за собою можливість гнучкіше діяти у міжнародній політиці.

Щодо риторики Китаю про конфлікт між Ізраїлем та Хамас, виявлено домінантні конструктивні колокації, спрямовані на гуманітарні питання (до прикладу, "гуманітарна допомога та захист цивільного населення") та потребу припинення насильства. Водночас, порівняно з українським кейсом, де застережна риторика була часто спрямована проти дій третіх сторін, у випадку ізраїльсько-палестинського конфлікту застереження Пекіна концентрувалися на неприпустимості односторонніх дій сторін конфлікту, порушення міжнародних

норм та ризиках загальної військової ескалації в регіоні, що пояснено прагненням уникнути прямого залучення й чутливістю до потенційного впливу цього конфлікту на регіональну стабільність і китайські економічні інтереси на Близькому Сході.

Зважаючи на таку гнучкість китайської риторики та її адаптацію до конкретних інтересів у різних конфліктах, нагальним стає питання, наскільки послідовно ця дипломатична практика узгоджується із засадами концепції "Developmental Peace", яка також пропонується Пекіном як функціональна альтернатива. Аналіз показав, що ця узгодженість не є абсолютною, а радше ситуативною, з чіткими умовами її активації. Було встановлено, що Пекін готовий активніше просувати економічні й гуманітарні ініціативи, співзвучні з "Developmental Peace", лише за наявності реальних "вікон можливостей" для довгострокових інвестицій та економічного відродження, та коли це не загрожує його стратегічним інтересам або не вимагає займати чітку позицію щодо політичної легітимності сторін конфлікту. Наприклад, в українському випадку, де конфлікт має складний геополітичний вимір із залученням інших великих держав, Китай займав більш нейтральну позицію, пропонуючи загальні економічні заходи й дипломатичне посередництво, а економічні інструменти "Developmental Peace" застосовувалися опосередковано або відкладалися. Тоді як у конфлікті Ізраїлю та Хамас, де ризики для Китаю менші, а можливості для майбутньої економічної участі потенційно більші, його дипломатична активність та підтримка резолюцій, що закликають до стабілізації, були більш вираженими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Al Jazeera. (2023, November 15). UN Security Council adopts resolution for 'humanitarian pauses' in Gaza. <https://www.aljazeera.com/news/2023/11/15/unsc-adopts-resolution-calling-for-extended-humanitarian-pauses%E2%80%8B:contentReference>
- Al Jazeera. (2024, March 25). UN Security Council adopts resolution calling for immediate Gaza ceasefire. <https://www.aljazeera.com/news/2024/3/25/un-security-council-adopts-resolution-calling-for-immediate-gaza-ceasefire>
- Al Jazeera. (2024, June 10). UN Security Council votes for US-sponsored Gaza ceasefire resolution. <https://www.aljazeera.com/news/2024/6/10/un-security-council-votes-for-us-sponsored-gaza-ceasefire-resolution>
- Anthony, L. (2005). AntConc: Design and development of a freeware corpus analysis toolkit for the technical writing classroom. In IPCC 2005. Proceedings. International Professional Communication Conference, 2005 (pp. 729–737). IEEE.
- BBC News. (2024, May 10). UN General Assembly calls on Security Council to admit Palestine as member. <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68983650>
- Caranti, L. (2016). Kantian peace and liberal peace: Three concerns. *Journal of Political Philosophy*, 24(4), 446–469. <https://doi.org/10.1111/jopp.12097>
- Chaziza, M. (2017). Israel–China Relations Enter a New Stage: Limited Strategic Hedging. *Contemporary Review of the Middle East*, 4(4).
- China Media Project. (n.d.). Five principles of peaceful coexistence. https://chinamediaproject.org/the_ccp_dictionary/five-principles-of-peaceful-coexistence
- China Mission to the UN. (n.d.). Permanent Mission of the People's Republic of China to the United Nations. Retrieved from <https://un.china-mission.gov.cn/>
- College of Policing. (2020). Conflict management using de-escalation, communication and negotiation: Guidelines. <https://www.college.police.uk>
- Ferrari, G. (2023). The Russian–Ukrainian Conflict and the Role of China: Analysis of the ‘Peace Plan’ and Geopolitical Strategy. *Current Politics and Economics of Europe*.
- Frei, D. (Ed.). (1978). *International crises and crisis management: An East-West symposium*. Praeger. Отримано 3
https://archive.org/details/internationalcri0000unse_w9h9/page/n7/mode/2up

Global Times. (2024, June 11). China calls for 'comprehensive, effective implementation' of UNSC resolutions for Gaza cease-fire. <https://www.globaltimes.cn/page/202406/1313928.shtml>

GRIT Tension Reduction Strategy. (n.d.). iResearchNet. Отримано із https://psychology.iresearchnet.com/social-psychology/antisocial-behavior/grit-tension-reduction-strategy/?utm_source=

He, Y. (2022). A tale of two “peaces”: Liberal peace, developmental peace, and peacebuilding. In *New Paths and Policies towards Conflict Prevention: Chinese and Swiss Perspectives*.

In *The Rise of China’s Developmental Peace*. International Court of Justice. (2024). "Legal Consequences arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem" (Advisory Opinion of 19 July 2024). Retrieved from <https://www.icj-cij.org/node/204160>

Huang, Y., & Shih, C. Y. (2023). The Chinese Global Security Initiative: From Norm-taker to Norm-shaper. In *The Rise of China’s Developmental Peace*.

Kondapalli, S. (2023). China’s Perceptions of Russia during the Ukraine Conflict. *MGIMO Review of International Relations*, 16(4).

Kriesberg, L. (1984). Social theory and the de-escalation of international conflict. *The Sociological Review*, 32(3), 471–498.

Kriesberg, L. (2010). Conflict: Phases. In N. J. Young (Ed.), *The Oxford international encyclopedia of peace* (Vol. 1, pp. 399–402). Oxford University Press.

Kriesberg, L. (n.d.). De-escalating conflicts. Beyond Intractability. <https://www.beyondintractability.org/artsum/kriesberg-deescalating>

Lederer, E. M., & Peltz, J. (2022, April 7). U.N. General Assembly suspends Russia from Human Rights Council. PBS News. <https://www.pbs.org/newshour/world/u-n-general-assembly-suspends-russia-from-human-rights-council>

Liu, M., Yan, J., & Yao, G. (2023). Themes and ideologies in China’s diplomatic discourse – A corpus-assisted discourse analysis in China’s official speeches. *Frontiers in Psychology*, 14, 1278240.

ME Council. (2023). China’s Approach to Palestine and Israel: Pro-diplomacy, Pro-stability, and Pro-global Governance. Middle East Council on Global Affairs, Issue Brief.

- Marino, G., & Giglietto, F. (2024). Integrating large language models in political discourse studies on social media: Challenges of validating an LLMs-in-the-loop pipeline. *Sociologica*, 18(2).
- Morris, L. (2020). China's Views on Escalation and Crisis Management and Implications for the United States. *International Security Review*, 45(3), 67–89. <https://doi.org/10.1093/isr/viz023>
- Morris, L. (2025, January 22). China's Views on Escalation and Crisis Management and Implications for the United States. Asia Society Policy Institute. <https://asiasociety.org/policy-institute/chinas-views-escalation-and-crisis-management-and-implications-united-states>
- Morris, L. (2025, January 22). New Paper: China's Views on Escalation and Crisis Management and Implications for the United States. Asia Society Policy Institute. <https://asiasociety.org/policy-institute/new-paper-chinas-views-escalation-and-crisis-management-and-implications-united-states>
- McEnery, T., & Wilson, A. (2001). *Corpus linguistics: An introduction* (2nd ed.). Edinburgh University Press.
- Newman, E. (2009). Liberal peacebuilding debates. Y E. Newman, R. Paris, & O. P. Richmond (Ред.), *New perspectives on liberal peacebuilding* (c. 26–53). United Nations University Press.
- “THE LIBERAL PEACE: A ONE-SIZE-FITS-ALL MODEL?” Nguyen Minh Tri, 2014, *Journal of Science and Technology*, University of Danang
- Nichols, M. (2022, April 7). U.N. suspends Russia from human rights body, Moscow then quits. Reuters. <https://www.reuters.com/world/un-vote-suspending-russia-human-rights-council-over-ukraine-2022-04-07/>
- Nichols, M. (2022, March 24). U.N. General Assembly again overwhelmingly isolates Russia over Ukraine. Reuters. <https://www.reuters.com/world/the-bigger-picture/reuters-graphics/2022/03/23/ukraine-crisis-un-int-court-kbw/>
- Nichols, M. (2023, December 22). UN Security Council acts to boost aid to Gaza after US abstains. Reuters. <https://www.reuters.com/world/middle-east/un-security-council-acts-boost-aid-gaza-after-us-abstains-2023-12-22>

- Nichols, M. (2023, December 8). US blocks UN Security Council demand for humanitarian ceasefire in Gaza. Reuters. <https://www.reuters.com/world/middle-east/un-vote-delayed-demand-gaza-humanitarian-ceasefire-2023-12-08/>
- Nichols, M. (2024, June 10). UN Security Council backs Israel-Hamas ceasefire plan. Reuters. <https://www.reuters.com/world/un-security-council-vote-plan-israel-hamas-ceasefire-2024-06-10/>
- Nichols, M. (2024, March 26). The UN Security Council demanded a Gaza ceasefire – what happens now?. Reuters. <https://www.reuters.com/world/middle-east/un-security-council-demanded-gaza-ceasefire-what-happens-now-2024-03-26/>
- Nichols, M. (2024, May 10). UN General Assembly backs Palestinian bid for membership. Reuters. <https://www.reuters.com/world/middle-east/un-general-assembly-set-back-palestinian-bid-membership-2024-05-10/>
- Oakes, M. (2001). *Statistics for corpus linguistics*. Edinburgh, Scotland: Edinburgh University Press.
- Pan, J. (2024). A corpus-based comparative study of Chinese and Western media image construction of TCM-related personnel. *English Language Teaching*, 17(9), 71–90.
- Ragin, C. C. (2007). *The Comparative Method: Moving Beyond Qualitative and Quantitative Strategies*. Fuzzy-Set Social Science.
- Richmond, O. P., & Visoka, G. (2023). *Failed Peacemaking: Counter-Peace and International Order*. Cham: Palgrave Macmillan.
- Seraphim, J. (2022). China's Developmental Peace and Western Liberal Peace: Implications for Sustainable Peace and Development in Mozambique.
- Sinclair, J. (1991). *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford University Press.
- Smith, D. (2022, April 7). Russia suspended from human rights council after UN general assembly vote. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/07/russia-suspended-un-human-rights-council-ukraine>
- Smith, H. L. (1990). *The Comparative Method: Moving Beyond Qualitative and Quantitative Strategies*. *Population and Development Review*.
- Sun, D., & Jieying, Z. (2023). China's Proposal for the Eastern Mediterranean Conflict Resolution: A 'Developmental Peace'.
- Sun, D., & Zhang, J. (2023). China's Proposal for the Eastern Security Architecture: A Normative Turn in Regional Diplomacy. *BRIQ – Belt & Road Initiative Quarterly*, 4(1).

Tanabe, J. (2019). Beyond liberal peace: Critique of liberal peacebuilding and exploring a post-liberal hybrid model of peacebuilding for a more humane world. *Social Ethics Society Journal of Applied Philosophy*, 5(1), 19–42. Retrieved from https://ses-journal.com/wp-content/uploads/2017/09/2_Tanabe_Beyond-liberal-peace_SESv5n1_2019.pdf

TRENDS Research & Advisory. (2022, February 21). Security in Infrastructure: Chinese Investments in Ethiopia.

Taylor, C., & Marchi, A. (Eds.). (2018). *Corpus Approaches to Discourse: A critical review*. Routledge.

The Wire Staff. (2024, December 12). "India Votes For UNGA Resolution For 'Immediate, Unconditional, Permanent' Gaza Ceasefire". The Wire. <https://m.thewire.in/article/world/unga-resolution-calls-for-immediate-unconditional-permanent-gaza-ceasefire>

The Washington Post. (2022, March 24). U.N. to vote on blaming Russia for Ukraine humanitarian crisis. https://web.archive.org/web/20220324052025/https://www.washingtonpost.com/world/un-to-vote-on-blaming-russia-for-ukraine-humanitarian-crisis/2022/03/24/f410949a-ab28-11ec-8a8e-9c6e9fc7a0de_story.html

Thomas-Greenfield, L. (2024, June 10). Remarks by Ambassador Linda Thomas-Greenfield at a UN Security Council Briefing on the Situation in the Middle East. U.S. Mission to the United Nations. <https://usun.usmission.gov/remarks-by-ambassador-linda-thomas-greenfield-at-a-un-security-council-briefing-on-the-situation-in-the-middle-east-29/>

Tomuschat, C. (2008). *Uniting for Peace*. United Nations Audiovisual Library of International Law. Retrieved from <https://www.un.org/law/avl>

UN News. (2022, March 24). Ukraine: General Assembly passes resolution demanding aid access, by large majority. <https://news.un.org/en/story/2022/03/1114632>

UN. General Assembly. (2024, December 11). "Support for the mandate of the United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East : resolution / adopted by the General Assembly" (A/RES/ES-10/25). UN Watch. Retrieved from <https://unwatch.org/database/resolutions/a-res-es-10-25/>

UN. General Assembly (10th emergency special sess., resumed : 2024). (2024, December 16). "Support for the mandate of the United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East : resolution / adopted by the General Assembly". United Nations Digital Library System. [New York] : UN. <https://digitallibrary.un.org/record/4070092>

UN Watch. (2025, April 23). "Background to June 2025 UN Conference on Two-State Solution". <https://unwatch.org/background-to-june-2025-un-conference-on-two-state-solution/>

United Nations. (2011). Preventive diplomacy: Delivering results: Report of the Secretary-General (S/2011/552). <https://digitallibrary.un.org/record/709781>

United Nations. (2024, March 25). Security Council demands immediate ceasefire in Gaza for month of Ramadan, adopting Resolution 2728 (2024) with 14 members voting in favour, United States abstaining. <https://press.un.org/en/2024/sc15641.doc.htm>

United Nations. (2024, June 10). Adopting Resolution 2735 (2024) with 14 Votes in Favour, Russian Federation Abstaining, Security Council Welcomes New Gaza Ceasefire Proposal, Urges Full Implementation. <https://press.un.org/en/2024/sc15723.doc.htm>

United Nations. (n.d.). "Tenth Emergency Special Session". Retrieved from <https://www.un.org/en/ga/sessions/emergency10th.shtml>

United Nations Digital Library System. (2024, September 18). "Advisory opinion of the International Court of Justice on the legal consequences arising from Israel's policies and practices in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and from the illegality of Israel's continued presence in the Occupied Palestinian Territory : resolution / adopted by the General Assembly". <https://digitallibrary.un.org/record/4061432?ln=en>

United Nations. (n.d.). Charter of the United Nations. Retrieved from <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>

United Nations. (2022, March 24). General Assembly adopts resolution recognizing scale of humanitarian woes arising from Russian Federation's Ukraine offensive as unseen in many decades. <https://press.un.org/en/2022/ga12411.doc.htm>

United Nations. (2023, October 27). General Assembly adopts resolution calling for immediate, sustained humanitarian truce leading to cessation of hostilities between Israel, Hamas. <https://press.un.org/en/2023/ga12548.doc.htm>

United Nations. (2024, May 10). At Emergency Special Session, General Assembly Overwhelmingly Backs Membership of Palestine to United Nations, Urges Security Council Support Bid. <https://press.un.org/en/2024/ga12599.doc.htm>

United Nations General Assembly. (2022, March 2). Resolution A/RES-ES-11/1: Aggression against Ukraine.

United Nations General Assembly. (2022, March 24). Resolution A/RES-ES-11/3.

United Nations General Assembly. (2022, March 24). Resolution A/RES-ES-11/4.

United Nations General Assembly. (2022, March 24). Resolution A/RES-ES-11/5.

United Nations General Assembly. (2022, March 24). Resolution A/RES-ES-11/6.

United Nations General Assembly. (2023, October 27). Resolution A/RES-ES-10/21: Protection of civilians and upholding legal and humanitarian obligations.

United Nations General Assembly. (2023, October 27). Resolution A/RES-ES-10/22.

United Nations General Assembly. (2023, October 27). Resolution A/RES-ES-10/23.

United Nations Security Council. (2023). Resolution S/RES/2712.

United Nations Security Council. (2023). Resolution S/RES/2720.

United Nations Security Council. (2023). Resolution S/RES/2728.

United Nations Security Council. (2023). Resolution S/RES/2735.

United Nations Security Council. (2022, February 24). Resolution S/RES/2623.

United Nations Security Council (UNSC) PV 8974 (2022) UN Doc S/PV.8974

United Nations Security Council (UNSC) PV 8979 (2022) UN Doc S/PV.8979

United Nations Security Council (UNSC) PV 8980 (2022) UN Doc S/PV.8980

United Nations Security Council (UNSC) PV 8983 (2022) UN Doc S/PV.8983

United Nations Security Council (UNSC) PV 8986 (2022) UN Doc S/PV.8986

United Nations Security Council (UNSC) PV 8988 (2022) UN Doc S/PV.8988

United Nations Security Council (UNSC) PV 8991 (2022) UN Doc S/PV.8991

United Nations Security Council (UNSC) PV 8992 (2022) UN Doc S/PV.8992

United Nations Security Council (UNSC) PV 9002 (2022) UN Doc S/PV.9002

United Nations Security Council (UNSC) PV 9008 (2022) UN Doc S/PV.9008

United Nations Security Council (UNSC) PV 9011 (2022) UN Doc S/PV.9011

United Nations Security Council (UNSC) PV 9027 (2022) UN Doc S/PV.9027

United Nations Security Council (UNSC) PV 9032 (2022) UN Doc S/PV.9032

United Nations Security Council (UNSC) PV 9036 (2022) UN Doc S/PV.9036
United Nations Security Council (UNSC) PV 9056 (2022) UN Doc S/PV.9056
United Nations Security Council (UNSC) PV 9069 (2022) UN Doc S/PV.9069
United Nations Security Council (UNSC) PV 9104 (2022) UN Doc S/PV.9104
United Nations Security Council (UNSC) PV 9161 (2022) UN Doc S/PV.9161
United Nations Security Council (UNSC) PV 9195 (2022) UN Doc S/PV.9195
United Nations Security Council (UNSC) PV 9236 (2023) UN Doc S/PV.9236
United Nations Security Council (UNSC) PV 9246 (2023) UN Doc S/PV.9246
United Nations Security Council (UNSC) PV 9262 (2023) UN Doc S/PV.9262
United Nations Security Council (UNSC) PV 9263 (2023) UN Doc S/PV.9263
United Nations Security Council (UNSC) PV 9290 (2023) UN Doc S/PV.9290
United Nations Security Council (UNSC) PV 9300 (2023) UN Doc S/PV.9300
United Nations Security Council (UNSC) PV 9309 (2023) UN Doc S/PV.9309
United Nations Security Council (UNSC) PV 9328 (2023) UN Doc S/PV.9328
United Nations Security Council (UNSC) PV 9361 (2023) UN Doc S/PV.9361
United Nations Security Council (UNSC) PV 9364 (2023) UN Doc S/PV.9364
United Nations Security Council (UNSC) PV 9380 (2023) UN Doc S/PV.9380
United Nations Security Council (UNSC) PV 9387 (2023) UN Doc S/PV.9387
United Nations Security Council (UNSC) PV 9400 (2023) UN Doc S/PV.9400
United Nations Security Council (UNSC) PV 9425 (2023) UN Doc S/PV.9425
United Nations Security Council (UNSC) PV 9439 (2023) UN Doc S/PV.9439
United Nations Security Council (UNSC) PV 9442 (2023) UN Doc S/PV.9442
United Nations Security Council (UNSC) PV 9443 (2023) UN Doc S/PV.9443
United Nations Security Council (UNSC) PV 9451 (2023) UN Doc S/PV.9451
United Nations Security Council (UNSC) PV 9453 (2023) UN Doc S/PV.9453
United Nations Security Council (UNSC) PV 9462 (2023) UN Doc S/PV.9462
United Nations Security Council (UNSC) PV 9472 (2023) UN Doc S/PV.9472
United Nations Security Council (UNSC) PV 9479 (2023) UN Doc S/PV.9479
United Nations Security Council (UNSC) PV 9484 (2023) UN Doc S/PV.9484
United Nations Security Council (UNSC) PV 9489 (2023) UN Doc S/PV.9489
United Nations Security Council (UNSC) PV 9498 (2023) UN Doc S/PV.9498

United Nations Security Council (UNSC) PV 9499 (2023) UN Doc S/PV.9499
United Nations Security Council (UNSC) PV 9513 (2023) UN Doc S/PV.9513
United Nations Security Council (UNSC) PV 9520 (2023) UN Doc S/PV.9520
United Nations Security Council (UNSC) PV 9522 (2023) UN Doc S/PV.9522
United Nations Security Council (UNSC) PV 9526 (2024) UN Doc S/PV.9526
United Nations Security Council (UNSC) PV 9533 (2024) UN Doc S/PV.9533
United Nations Security Council (UNSC) PV 9534 (2024) UN Doc S/PV.9534
United Nations Security Council (UNSC) PV 9540 (2024) UN Doc S/PV.9540
United Nations Security Council (UNSC) PV 9542 (2024) UN Doc S/PV.9542
United Nations Security Council (UNSC) PV 9546 (2024) UN Doc S/PV.9546
United Nations Security Council (UNSC) PV 9552 (2024) UN Doc S/PV.9552
United Nations Security Council (UNSC) PV 9556 (2024) UN Doc S/PV.9556
United Nations Security Council (UNSC) PV 9557 (2024) UN Doc S/PV.9557
United Nations Security Council (UNSC) PV 9560 (2024) UN Doc S/PV.9560
United Nations Security Council (UNSC) PV 9570 (2024) UN Doc S/PV.9570
United Nations Security Council (UNSC) PV 9600 (2024) UN Doc S/PV.9600
United Nations Security Council (UNSC) PV 9604 (2024) UN Doc S/PV.9604
United Nations Security Council (UNSC) PV 9608 (2024) UN Doc S/PV.9608
United Nations Security Council (UNSC) PV 9625 (2024) UN Doc S/PV.9625
United Nations Security Council (UNSC) PV 9631 (2024) UN Doc S/PV.9631
United Nations Security Council (UNSC) PV 9647 (2024) UN Doc S/PV.9647
United Nations Security Council (UNSC) PV 9650 (2024) UN Doc S/PV.9650
United Nations Security Council (UNSC) PV 9658 (2024) UN Doc S/PV.9658
United Nations Security Council (UNSC) PV 9667 (2024) UN Doc S/PV.9667
United Nations Security Council (UNSC) PV 9676 (2024) UN Doc S/PV.9676
United Nations Security Council (UNSC) PV 9682 (2024) UN Doc S/PV.9682
United Nations Security Council (UNSC) PV 9687 (2024) UN Doc S/PV.9687
United Nations Security Council (UNSC) PV 9693 (2024) UN Doc S/PV.9693
United Nations Security Council (UNSC) PV 9694 (2024) UN Doc S/PV.9694
United Nations Security Council (UNSC) PV 9704 (2024) UN Doc S/PV.9704
United Nations Security Council (UNSC) PV 9711 (2024) UN Doc S/PV.9711

United Nations Security Council (UNSC) PV 9715 (2024) UN Doc S/PV.9715
United Nations Security Council (UNSC) PV 9716 (2024) UN Doc S/PV.9716
United Nations Security Council (UNSC) PV 9717 (2024) UN Doc S/PV.9717
United Nations Security Council (UNSC) PV 9724 (2024) UN Doc S/PV.9724
United Nations Security Council (UNSC) PV 9725 (2024) UN Doc S/PV.9725
United Nations Security Council (UNSC) PV 9728 (2024) UN Doc S/PV.9728
United Nations Security Council (UNSC) PV 9730 (2024) UN Doc S/PV.9730
United Nations Security Council (UNSC) PV 9733 (2024) UN Doc S/PV.9733
United Nations Security Council (UNSC) PV 9734 (2024) UN Doc S/PV.9734
United Nations Security Council (UNSC) PV 9738 (2024) UN Doc S/PV.9738
United Nations Security Council (UNSC) PV 9744 (2024) UN Doc S/PV.9744
United Nations Security Council (UNSC) PV 9755 (2024) UN Doc S/PV.9755
United Nations Security Council (UNSC) PV 9767 (2024) UN Doc S/PV.9767
United Nations Security Council (UNSC) PV 9769 (2024) UN Doc S/PV.9769
United Nations Security Council (UNSC) PV 9787 (2024) UN Doc S/PV.9787
United Nations Security Council (UNSC) PV 9788 (2024) UN Doc S/PV.9788
United Nations Security Council (UNSC) PV 9794 (2024) UN Doc S/PV.9794
United Nations Security Council (UNSC) PV 9799 (2024) UN Doc S/PV.9799
United Nations Security Council (UNSC) PV 9816 (2024) UN Doc S/PV.9816
United Nations Security Council (UNSC) PV 9820 (2024) UN Doc S/PV.9820

van der Hoeden, A. (2024). Mozambique, Peacebuilding and China's Role in UN Peacekeeping. *Peace and Conflict Review*, 20(1).

van der Hoeden, B. (2024). Unravelling China's Developmental Peace Approach to Mali's Ongoing Conflict: A Contestation Against Liberal Peace?

Wilmer, F. (2020). Conflict transformation and peace processes: Peace without justice is just a ceasefire. In A. Lautensach & S. Lautensach (Eds.), *Human security in world affairs: Problems and opportunities* (2nd ed.). BCcampus. Retrieved from <https://opentextbc.ca/humansecurity/chapter/conflict-transformation-peace-processes/>

Wong, K. C., & Li, F. (2021). Rise of China's Developmental Peace: Prospects for Asian Hybrid Peacebuilding.

Xinhua. (2023, February 24). Full text: China's position on the political settlement of the Ukraine crisis.

World Bank Document. (2020). South Caucasus and Central Asia: Belt and Road Initiative – Tajikistan Country Case Study.

Zvobgo, K. (2024, September 26). "Israel's occupation of Gaza and other Palestinian territories is illegal, the U.N. General Assembly ruled". Good Authority. <https://goodauthority.org/news/the-u-n-denounced-israels-occupation-of-palestinian-territory/>

Zartman, I. W. (2001). The timing of peace initiatives: Hurting stalemates and ripe moments. *The Global Review of Ethnopolitics*, 1(1), 8–18.

Zhang, L. (2013, January 15). China's Traditional Values and Modern Foreign Policy. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/posts/2013/01/chinas-traditional-values-and-modern-foreign-policy?lang=en>

Zheng, Y. (2023). Can China's developmental peace be an alternative to liberal peace? A critical feminist interrogation. *Central European Journal of International and Security Studies*, 17(2), 36–58. <https://www.cejiss.org/can-china-s-developmental-peace-be-an-alternative-to-liberal-peace-a-critical-feminist-interrogation>

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційної роботи

Тема: Китайська дипломатія деескалації російської війни проти України у міжнародних інститутах (на прикладі ООН)

Студент: Сидоров Ростислав Вячеславович

Рік навчання, факультет: 4, факультет соціальних наук та соціальних технологій

Науковий керівник: доцент, кандидат економічних наук, Єфремов Д.П.

Рецензент _____

(вчений ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Захищена ___” _____”2025 р.

Короткий зміст роботи:

Метою кваліфікаційної роботи є оцінка впливу китайської дипломатії в рамках Організації Об'єднаних Націй на процеси деескалації міжнародних збройних конфліктів, зосереджуючись на прикладах російської війни проти України та ізраїльсько-палестинського протистояння. Дослідження базується на аналізі концептуальних засад китайської моделі миротворення, зокрема концепції “Developmental Peace”, вивченні голосувань та офіційних заяв Китайської Народної Республіки в ООН, а також на корпусному аналізі риторичних стратегій Пекіна та порівняльному аналізі його підходів до зазначених конфліктів.

Встановлено, що дипломатія деескалації КНР характеризується стратегічним балансуванням та диференційованим підходом, який залежить від геополітичного контексту та національних інтересів Пекіна. У випадку війни в Україні, Китай демонстрував вибіркову позицію в ООН, утримуючись від прямого засудження дій РФ та голосуючи проти резолюцій, які він вважав інструментами тиску або небезпечними прецедентами. Водночас, стосовно ізраїльсько-палестинського конфлікту, КНР послідовно підтримувала резолюції, спрямовані на деескалацію та гуманітарну допомогу, позиціонуючи себе як захисника міжнародного права та інтересів Глобального Півдня. Риторичні стратегії Китаю активно використовують гуманітарну аргументацію, заклики до діалогу та критику односторонніх дій (санкцій, постачання зброї, розширення альянсів), проте акценти суттєво варіюються залежно від специфіки конфлікту.

Дослідження показало, що китайська модель деескалації поєднує елементи класичних теорій, надаючи пріоритет стабільності та діалогу, з особливим наголосом на принципах суверенітету та невтручання, що відрізняє її від західних підходів. Узгодженість деескалаційної практики КНР із концепцією “Developmental Peace” є ситуативною: її принципи, що передбачають мир через економічний розвиток, активніше проявляються за наявності “вікон можливостей” для економічного співробітництва та у менш гострих фазах конфліктів. У складних геополітичних ситуаціях, таких як війна в Україні, Пекін переважно вдається до традиційних політико-дипломатичних методів, що свідчить про гнучкість та прагматизм його зовнішньої політики.

Ключові слова: Китай, дипломатія, деескалація, російсько-українська війна, ООН, Рада Безпеки ООН, Developmental Peace.

Short summary:

The purpose of the qualification paper is to assess the impact of Chinese diplomacy within the United Nations on the de-escalation processes of international armed conflicts, focusing on the examples of the Russian war against Ukraine and the Israeli-Palestinian confrontation. The research is based on an analysis of the conceptual foundations of the Chinese model of peacemaking, particularly the “Developmental Peace” concept, a study of the votes and official statements of the People's Republic of China in the UN, as well as a corpus analysis of Beijing's rhetorical strategies and a comparative analysis of its approaches to the aforementioned conflicts.

It has been established that the PRC's de-escalation diplomacy is characterized by strategic balancing and a differentiated approach, which depends on the geopolitical context and Beijing's national interests. In the case of the war in Ukraine, China demonstrated a selective position in the UN, refraining from directly condemning the actions of the Russian Federation and voting against resolutions it considered instruments of pressure or dangerous precedents. At the same time, regarding the Israeli-Palestinian conflict, the PRC consistently supported resolutions aimed at de-escalation and humanitarian aid, positioning itself as a defender of international law and the interests of the Global South. China's rhetorical strategies actively use humanitarian argumentation,

calls for dialogue, and criticism of unilateral actions (sanctions, arms supplies, expansion of alliances), yet the emphasis varies significantly depending on the specifics of the conflict.

The research has shown that the Chinese model of de-escalation combines elements of classical theories, prioritizing stability and dialogue, with a special emphasis on the principles of sovereignty and non-interference, which distinguishes it from Western approaches. The alignment of the PRC's de-escalation practice with the “Developmental Peace” concept is situational: its principles, which involve peace through economic development, are more actively applied when “windows of opportunity” for economic cooperation exist and in less acute phases of conflicts. In complex geopolitical situations, such as the war in Ukraine, Beijing predominantly resorts to traditional political and diplomatic methods, which testifies to the flexibility and pragmatism of its foreign policy.

Keywords: China, diplomacy, de-escalation, russo-ukrainian war, UN, UN Security Council, Developmental Peace.